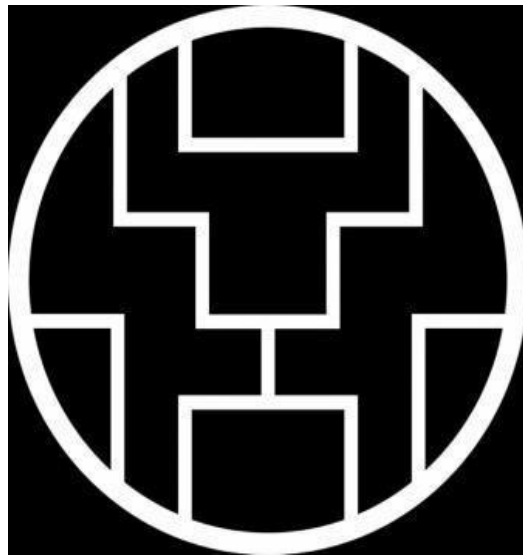

OPINTOESITE 2026–2027

KALLION LUKIO

SAATTEEKSI

Tässä esitteessä on esitelty lyhyesti kaikki opinnot, joita opettajat ovat suunnitelleet Kallion lukiossa lukuvuonna 2026–2027 tarjottavaksi. Tarjottujen opintojen toteutuminen riippuu lopulta kuitenkin opiskelijoiden omista valinnoista. Tutustu esitteen sisältöön ja tee valmiiksi suunnitelmasi siitä, mitä opintoja haluat ja jaksat suorittaa tulevana lukuvuonna. Valintasi pääset tekemään huhtikuussa, kun opintotarjotin avautuu.

Kallion oman opintotarjottimen lisäksi voit tehdä valintoja myös Verkkolukion verkko-opintojen ja etäopintojen tarjottimelta. Etäopintojen tarjottimella tarjotaan varsinkin sellaisia opintoja, joita valitaan vain vähän: harvinaisempia A-kieliä ja B3-kielten loppupään opintoja. Verkko-opintojen tarjonta on laaja, ja se on hyvä tuki silloin, jos jotkin haluamasi opinnot menevät Kallion omalla tarjottimella päällekkäin tai jos haluat suorittaa jonkin opintojakson itsenäisesti muusta syystä. Verkko-opinnoista pääset valitsemaan yhden opintojakson periodia kohti milloin tahansa, mutta sitä runsaammat valinnat tehdään yhdessä opon kanssa.

Yleislinjallemme tulevat painotusopinnot eivät ole vielä mukana tässä esitteessä, vaan esite päivitetään, kun niiden opetussuunnitelmatekstit ovat valmiit. Erityistehtävälínjan opiskelijoilla on oikeus opiskella yleislinjan painotusopintoja enintään kahden opintojakson verran, ja yleislinjalaisilla on puolestaan samansuuruinen oikeus erityistehtäväopintoihin.

Jos osallistut taideaineiden produktioihin tai muihin laajoihin opintokokonaisuuksiin, tee niitä koskevat opintojen valintasi tarkasti tämän esitteen ohjeiden mukaan. Huomioi myös, että produktioita ja isompia opintokokonaisuuksia, kuten Kirjamesut, voit ottaa yhdelle lukuvuodelle enintään kaksi.

Opintojen valinnoissa sinua ohjaavat opinto-ohjaajat, ryhmänohjaajat, apulaisrehtorit ja rehtori. Opintojen sisältöihin saat tarkennusta kunkin aineen opettajilta. Kysy rohkeasti kaikesta, mikä jää epäselväksi. Huomioi ensi lukuvuoden valinnoissasi tarkasti tilanteesi tämän lukuvuoden lopussa. Jo toisena lukuvuonna on syytä huomioida valinnoissa oma yo-kirjoitusaikataulukin, jotta kirjoitukset on mahdollista aloittaa kolmannen vuoden syksyllä.

Opetussuunnitelmassa puhutaan opintojaksojen rinnalla moduuleista. Moduulit ovat opetuksen sisältökokonaisuuksia – rakennuspalikoita, joista opintojaksot muodostetaan – ja opintojaksot ovat niitä, joita varsinaisesti opiskellaan ja valitaan tarjottimelta. Useimmiten nämä ovat käytännössä sama asia, koska molempien laajuus on tavallisimmin kaksi opintopistettä ja useimmat moduulit opetetaan omana opintojaksonaan. Tässä esitteessäkin puhutaan ensisijaisesti opintojaksoista, mutta moduulin käsitettä käytetään silloin, kun opintojakso koostuu kahdesta osasta.

Toivotan iloa ja istumalihaksia tulevan lukuvuoden suunnitteluun. Tutustuttavaa on paljon, Kalliossa tapahtuu ensi vuonnakin kaikenlaista.

Ari-Pekka Niemi

Apulaisrehtori

Äidinkielen ja kirjallisuuden ylioppilaskokeeseen on mahdollista osallistua keväällä tai syksyllä. Äidinkielessä on paljon hyötyä kaikesta luetusta ja opitusta, joten se **kannattaa kirjoittaa vasta viimeisellä omalla tutkintokerralla**. Äidinkieltä ei siis kannata kiirehtiä kirjoittamaan ainakaan vielä kolmannen vuoden syksyllä.

Jos aikoo valmistua kolmessa vuodessa, on parasta osallistua äidinkielen ylioppilaskokeeseen **kolmannen lukiovuoden keväällä**. Silloin tulee suorittaa äidinkielen opintojaksot ÄI01–04 ensimmäisen ja ÄI05–08 toisen opintovuoden aikana. Kolmannen opintovuoden aikana on mahdollista opiskella ÄI09, joka on valinnainen vuorovaikutuksen syventävä opintojakso ja jonka aikana muun muassa valmistaudutaan puheviestinnän valtakunnalliseen päättökokeeseen. Kolmantena vuotena opiskellaan ÄI10 ja ÄI11, jotka ovat valtakunnallisia syventäviä opintojaksoja ja valmentavat toinen kirjoitustaidon ja toinen lukutaidon yo-kokeeseen. Ne opiskellaan ennen neljättä periodia. Valinnaisen kielenhuollon opintojakson ÄI14 voi opiskella missä tahansa opintojen vaiheessa.

Mikäli suorittaa lukion kolmessa ja puolessa vuodessa ja osallistuu äidinkielen ylioppilaskokeeseen neljännen lukiovuoden syksyllä, tulee suorittaa ensimmäisenä vuotena opintojaksot ÄI01–04 ja toisena opintovuotena opintojaksot ÄI05–07. Kolmannen opintovuoden aikana suoritetaan opintojaksot ÄI08–10. Neljännen vuoden syksyllä ennen kirjoituksia opiskellaan ÄI11, johon sisältyy preliminäärikoe. Valinnaisen kielenhuollon opintojakson ÄI14 voi opiskella missä tahansa opintojen vaiheessa.

Mikäli suorittaa lukion neljässä vuodessa, tulee opiskella ensimmäisenä vuotena opintojaksot ÄI01–04 ja toisena opintojaksot ÄI05–07. Kolmannen opintovuoden aikana suoritetaan opintojaksot ÄI08–09. Neljännen vuoden aikana ennen yo-kirjoituksia opiskellaan ÄI10–11. Valinnaisen kielenhuollon opintojakson ÄI14 voi opiskella missä tahansa opintojen vaiheessa.

Pakolliset opinnot

ÄI01 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op

Opintojaksossa harjoitellaan äidinkielen ja kirjallisuuden keskeisiä työtapoja ja taitoja: monimuotoisten tekstien tuottamista, arvioimista ja tulkitsemissa sekä tekstien pohjalta kirjoittamista. Tavoitteena on rohkaistua kirjoittajana ja tutustua kirjoitusprosessin eri vaiheisiin. Tutustutaan keskeisiin tekstilajeihin, niiden rakenteisiin ja keskeisiin keinoihin ja harjoitellaan palautteen antamista. Opintojaksossa luetaan yksi kaunokirjallinen teos.

ÄI02 Kieli- ja tekstitietoisuus + ÄI03 vuorovaikutus 1, 2 op

Moduuleita opiskellaan tiiviisti rinnakkain yhden opintojakson aikana. ÄI02-moduulissa syvennetään ymmärrystä kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina, tutustutaan Suomen kielipolitiikkaan, kielenohjailun periaatteisiin ja kielen merkitykseen niin yksilön kuin yhteisön kannalta. ÄI03-moduulin myötä opintojakson keskeisiä työtapoja ovat erilaiset vuorovaikutukseen liittyvät harjoitukset, joiden kautta reflektoidaan omaa vuorovaikutusosaamista ja syvennetään käsitystä omasta viestijäkuvasta. Opintojaksossa luetaan yksi kaunokirjallinen teos.

ÄI04 Kirjallisuus 1, 2 op

Opintojaksossa syvennetään ja monipuolistetaan lukemisen tapoja ja tutustutaan kauno- ja tietokirjallisuuden lajeihin ja ilmaisukeinoihin. Analysoidaan ja tulkitaan kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen ja opetellaan ymmärtämään kirjallisuuden monimuotoisuutta. Opintojaksossa luetaan kaksi teosta tai soveltaen esimerkiksi yksi kokonaisteos ja valikoima novelleja.

ÄI05 Tekstien tulkinta 1, 2 op

Opintojaksossa syvennetään kriittistä lukutaitoa, erityisesti medialukutaitoa. Tutustutaan median toimintatapoihin, median merkitykseen identiteettien rakentumisessa ja median rooliin yhteiskunnallisena vaikuttajana. Opintojakson aikana analysoidaan ajankohtaisia mediatekstejä, erityisesti kantaa ottavia tekstejä, perehdytään vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä sovelletaan niitä omiin teksteihin. Opintojaksossa luetaan yksi vaikuttava kaunokirjallinen teos.

ÄI06 Kirjoittaminen 1 + ÄI07 Vuorovaikutus 2, 2 op

Moduuleita opiskellaan tiiviisti rinnakkain yhden opintojakson ajan. Opintojaksossa syvennetään kirjoitusprosessin hallinnan taitoja. Opiskelija oppii tarkastelemaan sekä kirjoitetun että puhutun ja audiovisuaalisen tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutusta tekstin merkityksiin. Harjoitellaan kirjoitusprosessiin liittyviä keskeisiä taitoja, kuten muiden tekstien käyttöä oman kirjoittamisen pohjana sekä tekstin luotettavuuden arviointia. Opiskelija rohkaistuu sekä kirjallisessa että suullisessa viestinnässä. Opintojaksossa luetaan tietokirjallisuutta.

ÄI08 Kirjallisuuden kontekstit, 2 op

Opintojaksossa tarkastellaan kaunokirjallisuutta ja muita tekstejä eri konteksteissa ja eri näkökulmista. Opiskelija lisää kirjallisuuden tuntemustaan tutustumalla Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin analysoimalla ja tulkitsemalla niitä. Opintojaksossa luetaan kaksi kaunokirjallista teosta.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

ÄI09 Vuorovaikutus 3, 2 op

Opintojaksossa opiskellaan opiskelussa ja työelämässä tarvittavia, esimerkiksi kokouksiin, neuvotteluihin ja työhaastatteluihin liittyviä vuorovaikutustaitoja. Opiskelija harjoittelee oman idean tai näkemyksen vakuuttavaa esittämistä, argumentointia ja retoristen keinojen käyttöä puhutuissa teksteissä.

Opintojaksossa harjoitellaan myös erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointia sekä konfliktien ratkaisua ryhmässä sekä hiotaan osallistumisen tapoja ongelmanratkaisukeskusteluissa. Opiskelijat harjaantuvat dialogiseen ja rakentavaan vuorovaikutukseen ja pohtivat vuorovaikutukseen liittyvää etiikkaa. Opintojaksossa annetaan valmiudet osallistua toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen. Kirjallisissa tehtävissä keskitytään yo-kokeen vuorovaikutukseen liittyviin tehtäviin.

ÄI10 Kirjoittaminen 2, 2 op

Opintojaksossa harjaannutaan kantaa ottavien ja pohtivien tekstien suunnittelemisessa ja tuottamisessa. Syvennetään tiedonhallinnan taitoja, kykyä arvioida lähteitä sekä tutustutaan tekijänoikeuksiin. Opiskelija harjoittelee kirjoittamisen eri vaiheita ja ajankäytön hallintaa omassa kirjoitusprosessissaan sekä syventää taitojaan rajata aihe, valita näkökulma ja aineistot sekä käyttää aineistoja tekstissä. Opintojaksossa harjoitellaan myös tekstin muokkaamista ja viimeistelyä sekä hiotaan tekstin omaääni-syyttä. Kielen- ja tekstinhuollossa opitaan hiomaan ja viimeistelemään omaa tekstiä. Opintojakso harjaannuttaa opiskelijaa yo-kokeen kirjoitustaitoon liittyvään osioon.

ÄI11 Tekstien tulkinta 2, 2 op

Opintojaksossa syvennetään taitoa analysoida monimuotoisia asia- ja mediatekstejä sekä fiktiivisiä tekstejä. Opiskelija harjaantuu tekstien tulkinnan rakentamisessa sekä käsitteiden käytössä. Tekstejä tulkitaan osana tilanne- ja kulttuurikontekstiaan, ja opiskelija tulee tietoiseksi monimuotoisten tekstien tavoista rakentaa merkityksiä esimerkiksi ilmaisutavoin, -muodoin sekä rakentein. Opintojakso harjaannuttaa opiskelijaa yo-kokeen lukutaitoon liittyvään osioon.

Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

ÄI14 Kielenhuolto, 2 op

Opintojakso keskittyy oikeakielisyysasioihin: keskeisten kirjakielen normien kertaamiseen ja oman tekstin kielen huoltamiseen kurssin läsnäolotuntien puitteissa. Opintojakso soveltuu opiskeltavaksi vaikka jo ensimmäisellä vuosikurssilla. Se suositellaan valittavaksi, mikäli teksteistä annettava palaute on koskettanut erityisesti oikeakielisyyttä.

Suomi toisena kielenä -oppimäärä opiskellaan lähiopetuksessa yhteistyöluokioissamme.

PERUSKOULUN ALALUOKILLA ALKANUT RUOTSI (A-RUOTSI)

Pitkän ruotsin opintojaksot on ajoitettu opintotarjottimella niin, että se on suositeltavaa kirjoittaa kolmannen opiskeluvuoden keväällä. Jos aiot kirjoittaa pitkän ruotsin kolmannen vuosikurssin syksyllä, suoritathan kakkosvuonna opintojaksot 4–8. Jos kirjoitat pitkän ruotsin kolmosen keväällä, suorita opintojaksot 4–6 toisena vuonna ja 8 ja 7 kolmantena vuonna. Opintojaksossa 8 harjoitellaan suullista kielitaitoa, ja sen voit suorittaa joko toisena tai kolmantena opiskeluvuonna. Jos kirjoitat pitkän ruotsin neljännen vuoden syksyllä, sinun kannattaa suorittaa kakkosvuonna opintojaksot 4 ja 5, kolmosvuonna opintojaksot 6, 8 ja 7.

Pitkän toisen kotimaisen kielen ja pitkän vieraan kielen voi kirjoittaa samana tutkintokertana, sillä niiden kokeet järjestetään eri päivinä.

Pakolliset opinnot

RUA01 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op

Moduulissa käydään läpi ruotsin kielen opiskelun tavoitteita lukiossa ja tulevaisuuden tarpeita monikielisessä maailmassa. Ruotsin kieltä käytetään mahdollisimman paljon ja samalla kehitetään opiskelijan kieli-identiteettiä sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja. Laaditaan oma kieliprofiili ruotsin kielen näkökulmasta.

RUA02 Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op

Tässä moduulissa tarkastellaan ruotsin kieltä Suomessa sekä Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden tasolla. Moduulissa harjaannutaan rakentamaan vuorovaikutukseen kieli- ja kulttuurirajoja ylittävissä tilanteissa.

Moduulit **RUA01** ja **RUA02** suoritetaan yhtenä opintojaksona (4 op).

RUA03 Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op

Opintojaksossa syvennetään ymmärrystä suomenruotsalaisten, ruotsalaisten sekä muiden pohjoismaisten kulttuuri-ilmiöiden suhteen sekä tutustutaan arvojen moninaisuuteen. Kulttuurin ja taiteiden merkitystä tarkastellaan niiden vaikuttavuuden kautta. Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään muita opintojaan tai oppimisympäristöjä. Opintoihin voidaan sisällyttää laajahko luovan ilmaisun tuotos.

RUA04 Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op

Opintojaksossa kehitetään ajattelu- ja opiskelutaitoja harjoittelemalla kriittistä lukutaitoa ja tiedonhankintaa sekä niihin pohjautuvia soveltamisen ja tuottamisen taitoja. Lisäksi tarkastellaan osallisuutta ja aktiivista toimijuutta demokratiassa ja pohjoismaisessa yhteiskunnassa kielellisesti ja kulttuurisesti.

RUA05 Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op

Opintojaksossa tarkennetaan opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti lähdekriittisyyden näkökulmasta, sekä vahvistetaan tekstin tulkitsemisen ja tuottamisen taitoja. Lisäksi kehitetään opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

RUA06 Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op

Opintojakso syventää opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaidona ja sosiaalisena pääomana. Lisäksi pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa ruotsin kielellä erityisesti Pohjoismaissa sekä käsitellään itsenäistyvän nuoren elämänpiirin asioita. Täydennetään kieliprofiilia tulevaisuuden tarpeita varten.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Valinnaisten opintojen tavoitteena on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaiskäsitys kielitaitonsa tasosta sekä auttaa opiskelijaa löytämään keinoja kehittää osaamistaan. Oppimäärän pakollisten opintojen aiheita kerrataan ja täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kieliprofiilia täydennetään tavoitteellisesti opiskelijan omien tarpeiden mukaan.

RUA07 Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op

Opintojakson tavoitteena on valmistaa opiskelijaa maailmankansalaiseksi, jolla on tietoa ja taitoa osallistua globaaleihin ympäristökysymyksiin ruotsin kielellä. Aiheita tarkastellaan opiskelijan omassa elinpiirissä, mutta tutustutaan myös kansainvälisten organisaatioiden tapoihin käsitellä kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä. Opintojaksossa pyritään hyödyntämään yhteistyökontakteja ruotsinkielisten tai pohjoismaisten koulujen kanssa.

RUA08 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op

Opintojaksossa syvennetään opiskelijan suullista kielitaitoa, jota tarvitaan pohjoismaisissa ja kansainvälisissä yhteyksissä. Kehitetään suullisen vuorovaikutuksen ja dialogisuuden taitoja sekä harjaannetaan myös ymmärtämään puhuttua ruotsin kieltä ja sen eri variantteja. Tehtävänä on myös vahvistaa

neuvottelemisen taitoja sekä toisen arvostamista ja huomioon ottamista. Harjoitellaan valmistautumista suulliseen tuottamiseen.

Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen tai erillisen ohjeistuksen mukaisten näyttöjen suorittaminen.

PERUSKOULUN 6. LUOKALLA ALKANUT RUOTSI (B1-RUOTSI)

Keskipitkä ruotsi on suositeltavaa kirjoittaa kolmannen vuoden syksyllä tai keväällä. Mikäli päätät kirjoittaa sen syksyllä, sinun kannattaa suorittaa kakkosvuonna opintojaksot 4, 5 ja 6. Opintojakso 6 on suullista viestintää. Kolmannen vuoden syksyllä ehdit suorittaa ensimmäisessä periodissa opintojakson 7 ja opintoja kertaavan opintojakson 9.

Jos kirjoitat keskipitkän ruotsin kolmannen vuoden keväällä, toisena vuonna kannattaa suorittaa opintojaksot 4 ja 5 ja kolmantena vuonna opintojaksot 7 ja 9. Opintojakson 6 voi suorittaa toisena tai kolmantena vuonna.

Jos kirjoitat keskipitkän ruotsin neljännen vuoden syksyllä, sinun kannattaa suorittaa kakkosvuonna opintojaksot 3 ja 4, kolmosvuonna opintojaksot 5 ja 6 ja neljännen vuoden ensimmäisessä periodissa opintojaksot 7 ja 9. Jos kirjoitat neljännen vuoden keväällä, opintojakso 9 kannattaa jättää 3. periodiin.

Pakolliset opinnot

RUB101 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op

Tavoitteena on vahvistaa opiskelijan tietoisuutta omasta kieli- ja kulttuuritaustastaan sekä ruotsin kielen historiasta ja asemasta Suomessa. Opiskelija harjoittelee oman kielitaitonsa arvioimista ja kokeilee itselleen sopivia työtapoja. Painopiste on arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa ja suullisessa viestinnässä. Opiskelija laatii kieliprofiilin ruotsin kielen osalta.

RUB102 Ruotsin kieli arjessani, 3 op

Opiskelija harjoittelee kertomaan ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa ja erilaisia viestintäkanavia käyttäen. Yhtenä moduulin aihepiirinä on yksilön ja yhteisön hyvinvointi. Moduulissa keskitytään ääntämisen sekä keskustelu- ja kuuntelutaitojen vahvistamiseen.

Moduulit **RUB101** ja **RUB102** suoritetaan yhtenä opintojaksona (4 op).

RUB103 Kulttuuri ja mediat, 2 op

Opintojakson tehtävänä on vahvistaa erilaisten tekstien tulkitsemis- ja tuottamistaitoja ruotsinkielisiä medioita hyödyntäen. Opiskelija tutustuu suomenruotsalaiseen, ruotsalaiseen ja muihin pohjoismaisiin kulttuuri-ilmioihin sekä ruotsinkielisiin medioihin. Opintojaksossa harjoitellaan hyödyntämään ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa ja seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä.

RUB104 Ympäristömme, 2 op

Opiskelija tutustuu opintojaksossa erilaisiin tekstityyppeihin ja osaa tulkita erilaisia tekstejä, joiden aiheina ovat kulttuurinen moninaisuus, erilaiset elinympäristöt ja ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta. Opiskelija harjoittaa erityisesti kirjoittamista ja mielipiteen ilmaisua ja tuottaa lyhyitä ohjattuja tekstejä opintojakson aihepiireistä.

RUB105 Opiskelu- ja työelämä, 2 op

Opiskelija tutustuu pohjoismaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön sekä mahdollisuuksiin opiskella ja tehdä töitä ruotsin kielellä. Opintojaksossa käydään läpi erilaisia vuorovaikutustilanteita ja tekstejä, jotka liittyvät opintojakson aihepiireihin: jatko-opintoihin, työelämään, urasuunnitelmiin ja itsenäistymiseen. Opiskelija täydentää kieliprofiliaan ja harjoittelee erilaisten hakemusten laatimista ruotsiksi.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

RUB106 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan taitoa tuottaa ruotsin kieltä suullisesti ja ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä. Opiskelija tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen. Opintojakson tavoitteena on myös aitojen ruotsinkielisten kontaktien tarjoaminen opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä. Opintojaksoon kuuluu Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen tai sitä korvaavan näytön suorittaminen.

RUB107 Kestävä elämäntapa, 2 op

Opintojakson tehtävänä on syventää pakollisten opintojaksojen teemoja ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opiskelija vahvistaa taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsinkielisiä tekstejä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Opiskelija laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä sekä pohtii sananvapautta, eettisyyttä ja vastuuta sosiaalisen median käytössä. Opintojaksossa tutustutaan myös ruotsin yo-kokeen vaatimuksiin.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

RUB109 Kertausta abiturienteille, 2 op

Opintojaksossa kerrataan ja syvennetään jo saavutettua kielitaitoa. Tavoitteena on perehtyä ylioppilaskokeen eri osioihin ja harjoitella niissä tarvittavia strategioita. Opintojakso voidaan räätälöidä opiskelijoiden tarpeiden mukaan, ja se arvioidaan suoritusmerkinnällä S/HYLÄTTY.

RUB110 Ruotsin kertausta lukion aloittaneille, 2 op

Opintojakso on tarkoitettu lukion opiskelijoille, jotka kaipaavat perussanaston ja rakenteiden kertausta. Tavoitteena on parantaa valmiuksia ruotsin kielen opiskelussa. Kielen eri osa-alueiden hallintaa vahvistetaan kunkin tarpeiden mukaan. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S/HYLÄTTY.

PERUSKOULUN ALALUOKILLA ALKANUT ENGLANTI (A-ENGLANTI)

Englanti on mahdollista kirjoittaa sekä keväällä että syksyllä. Suositus on, että englanti kirjoitetaan jo kolmannen vuosikurssin aikana, vaikka opinnot jatkuisivat neljännelle vuosikurssille. Jos aiot kirjoittaa englannin kolmannen vuosikurssin syksyllä, suoritatthan kakkosvuonna opintojaksot 4, 5, 6 ja 7. Suullisen viestinnän opintojakson ENA08 ja kertausopintojakson ENA10 voi suorittaa kolmannen vuoden ykkös- tai kolmosperiodissa. Jos kirjoitat englannin kolmosen keväällä, voit suorittaa opintojaksot 4, 5 ja 6 kakkosen keväällä ja 7, 8 ja 10 kolmantena vuonna. Jos kirjoitat englannin vasta neljännellä vuosikurssilla, ota yhteyttä aineenopettajiin.

Pakolliset opinnot

ENA01 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op

Moduulin tehtävänä on avata lukion kieltenopiskelun tavoitteita suhteessa jatkuvaan oppimiseen ja tulevaisuuden tarpeisiin muutosten monikielisessä maailmassa. Moduuli totuttaa opiskelijaa lukion kieltenopiskeluun, jossa kohdekieltä käytetään mahdollisimman paljon. Tehtävänä on kehittää opiskelijan kielitietoisuutta ja kieli-identiteettiä sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja sekä vahvistaa opiskelijan ja ryhmän hyvinvointiosaamista.

ENA02 Englanti globaalina kielenä, 3 op

Moduulin tehtävänä on tarkastella englannin kielen aseman kehittymistä lingua francana globaaleissa konteksteissa ja vuorovaikutustilanteissa, joissa englanti ei välttämättä ole kenenkään äidinkieli. Tehtävänä on myös tarkastella, miten kieli ja kielitaito vaikuttavat eettisesti kestävään toimintaan kaikessa viestinnässä. Moduulissa avataan rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) käsitettä keskeisenä kielitaidon osa-alueena.

Moduulit **ENA01** ja **ENA02** suoritetaan yhtenä opintojaksonea (4 op).

ENA03 Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op

Opintojakson tehtävänä on syventää kulttuurista ymmärrystä. Opintojaksossa tarkastellaan kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä, jotka välittyvät kulttuurin kautta yksilölle ja yhteisölle. Taiteiden merkitystä tarkastellaan niiden vaikuttavuuden kautta. Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään muita opintoja tai oppimisympäristöjä sekä elämänpiirejään. Opintoihin voidaan sisällyttää laajahko luovan ilmaisun tuotos.

ENA04 Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op

Opintojakson tehtävänä on kehittää ajattelu- ja opiskelutaitoja harjoittelemalla kriittisiä luku- ja tiedonhankintataitoja sekä niihin pohjautuvia soveltamisen ja tuottamisen taitoja. Opintojaksossa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista englannin kielellä kielellisesti, kulttuurisesti ja katsomuksellisesti monimuotoisessa maailmassa.

ENA05 Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti lähteen luotettavuuden tarkastelun näkökulmasta, ja vahvistaa hänen tekstin tulkitsemisen ja tuottamisen taitojaan. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

ENA06 Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaidona ja sosiaalisena pääomana muuttuvassa maailmassa. Opintojaksossa pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

ENA07 Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op

Opintojakson tehtävänä on valmistaa opiskelijaa maailmankansalaiseksi, jolla on tietoa, taitoa ja taitoa osallistua globaaleista ympäristökysymyksistä käytäviin keskusteluihin. Näkökulmia tarkastellaan opiskelijan omasta elinpiiristä käsin, mutta opintojaksossa tutustutaan myös kansainvälisten organisaatioiden tapoihin käsitellä kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä.

ENA08 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä. Opintojakson aikana harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Käydään läpi pakollisten opintojaksojen aikana käsiteltyjä aiheita ja täydennetään niitä opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

ENA10 Kertausta abiturienteille, 2 op

Harjoitellaan ylioppilastutkinnossa tarvittavia taitoja ja valmiuksia. Opintojakso arvioidaan suorituserkinnällä S/hylätty.

PERUSKOULUN ALALUOKILLA ALKANUT RANSKA (A-RANSKA)

Pitkät kielet on suositeltavaa kirjoittaa kolmannen vuoden keväällä. Näin kaikki opinnot tulee suoritettua järjestyksessä, mikä on järkevää, sillä uusi tieto rakentuu vanhan päälle. Pitkässä kielessä tulisi olla kahden vuoden opintojen jälkeen suoritettuna opintojaksot/moduulit 1–6. Jos aiot kirjoittaa pitkän kielen jo kolmannen vuosikurssin syksyllä, pyri suorittamaan ennen koetta myös opintojaksot 7–8. Jos kirjoitat pitkän kielen kolmosen keväällä, voit suorittaa opintojaksot 4–6 kakkosen keväällä ja 7–8 kolmantena vuonna. Kertausopintojakson (10. opintojakso) voi suorittaa kolmannen vuoden kolmannessa periodissa. Opintojakso 8 on suullinen viestintä, ja sen voit suorittaa joko toisena tai kolmantena opiskeluvuonna.

Pitkät vieraat kielet järjestetään Kallion lukiossa ja muissa kaupungin lukioissa. Huomioithan, että muissa pitkissä kielissä kuin englannin kielessä ei yleensä ole rinnakkaisryhmiä. Saksan kielen opinnot järjestetään Kallion lukiossa, ranskaa ja espanjaa opetetaan myös Helsingin kuvataidelukiossa. Venäjän opinnot järjestetään pääsääntöisesti Verkkolukion etäopintojen tarjottimella.

Opintojen itsenäinen suorittaminen ei ole suositeltavaa, ja siitä on aina sovittava erikseen opettajan kanssa. Erityisesti puheen tuottamisen ja kuullun ymmärtämisen tärkeitä taitoja on vaikea kehittää itsenäisesti opiskellen.

Pakolliset opinnot

RAA01 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op + RAA02 Ranskan kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op

Kahdesta moduulista koostuvassa RAA01–02-opintojaksossa pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta ja vahvistetaan omaa vuorovaikutusosaamista. Keskeisinä sisältöinä ovat nuorten omaan elämäntapaan liittyvät aiheet, ranskankielisiin maihin ja niiden kulttuureihin tutustuminen sekä kielioppisääntöjen, kuten perusaikamuotojen, kertaus.

RAA03 Ranskan kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op

Opintojakson keskeisinä sisältöinä ovat kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle. Opiskelija oppii tulkitsemaan ja tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselleen tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä.

RAA04 Ranskan kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan yhteiskunnallisiin aiheisiin ja vaikuttamiseen kansalaisyhteiskunnassa sekä kehitetään taitoja ilmaista ja perustella mielipiteitä.

RAA05 Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op

Opintojaksossa haetaan tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisionaatioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmasta.

RAA06 Ranskan kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op

Opintojakson aikana opiskelija rohkaistuu ranskan kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työelämään liittyvissä muodollisissakin vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi opintojaksolla syvennetään sekä luetun ymmärtämisen että suullisen tuottamisen taitoja lukemalla kirja ranskaksi ja esittelemällä se muille.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

RAA07 Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat globaalit ympäristökysymykset sekä kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä. Lisäksi käydään läpi ylioppilaskokeen eri osa-alueita ja harjoitellaan niissä vaadittavia taitoja.

RAA08 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op

Opintojaksossa syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Syvennetään aiemmillä opintojaksoilla käsitellyjä aihepiirejä suullisen tuottamisen näkökulmasta, ja tutustutaan ranskan kielen variantteihin. Opintojakson lopuksi suoritetaan valtakunnallinen suullisen kielitaidon koe, josta tulee erillinen todistus.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

RAA10 Kertausta abiturienteille, 2 op

Abiturienteille suunnattu ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, jossa harjoitellaan monipuolisesti kielen osa-alueita ja ylioppilaskokeessa tarvittavia taitoja. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S/hylätty.

PERUSKOULUN ALALUOKILLA ALKANUT SAKSA (A-SAKSA)

Pitkät kielet on suositeltava kirjoittaa kolmannen vuoden keväällä. Näin kaikki opinnot tulee suoritettua järjestyksessä, mikä on järkevää, sillä uusi tieto rakentuu vanhan päälle. Pitkässä kielessä tulisi olla kahden vuoden opintojen jälkeen suoritettuna opintojaksot/moduulit 1–6. Jos aiot kirjoittaa pitkän kielen jo kolmannen vuosikurssin syksyllä, pyri suorittamaan ennen koetta myös opintojaksot 7–8. Jos kirjoitat pitkän kielen kolmosen keväällä, voit suorittaa opintojaksot 4–6 kakkosen keväällä ja 7–8 kolmantena vuonna. Kertausopintojakson (10. opintojakso) voi suorittaa kolmannen vuoden kolmannessa periodissa. Opintojakso 8 on suullinen viestintä, ja sen voit suorittaa joko toisena tai kolmantena opiskeluvuonna.

Pitkät vieraat kielet järjestetään Kallion lukiossa ja muissa kaupungin lukioissa. Huomioithan, että muissa pitkissä kielissä kuin englannin kielessä ei yleensä ole rinnakkaisryhmiä. Saksan kielen opinnot järjestetään Kallion lukiossa.

Opintojen suoritusjärjestys

Opiskeluvuosi	1. vuosi	2. vuosi	3. vuosi
Suoritettavat moduulit	SAA01, SAA02, SAA03	SAA04, SAA05, SAA06, SAA08	SAA07, SAA10, SAA11

Opinnot tulee suorittaa pääsääntöisesti oheisen taulukon mukaisessa järjestyksessä. Suoritusjärjestyksestä poikkeaminen saattaa vaikeuttaa opintoja, ja siitä on aina neuvoteltava erikseen opettajan kanssa. Opintoja suunniteltaessa on huomioitava, että kutakin opintojaksoa tarjotaan lukuvuoden aikana yleensä vain yhden kerran. Yo-koe kannattaa suorittaa 3. vuoden keväällä.

Opintojen itsenäinen suorittaminen ei ole suositeltavaa, ja siitä on aina sovittava erikseen opettajan kanssa. Erityisesti puheen tuottamisen ja kuullun ymmärtämisen tärkeitä taitoja on vaikea kehittää itsenäisesti opiskellen.

Pakolliset opinnot

SAA01 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op + SAA02 Saksan kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op

SAA01-moduulissa kartoitetaan saksan kielen eri osa-alueiden osaamista ja pohditaan kielen oppimisen keinoja. Aihepiirit liittyvät nuorten elämään. Erityisesti harjoitellaan arkipäivän kielenkäyttötilanteita. SAA02-moduulissa harjoitellaan eri vuorovaikutustilanteita saksaksi. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä. Moduulissa käsitellään monia jokapäiväiseen elämään liittyviä aiheita ja tilanteita.

SAA03 Saksan kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan monipuolisesti saksankieliseen kulttuuriin ja taiteeseen eri muodoissaan, opiskelijoiden kiinnostuksen kohteiden mukaan. Opiskelu tapahtuu paljolti pienryhmissä.

SAA04 Saksan kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan medioissa esillä oleviin yhteiskunnallisiin aiheisiin ja vaikuttamiseen kansalaisyhteiskunnassa sekä kehitetään taitoja ilmaista mielipiteitä.

SAA05 Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op

Opintojaksossa haetaan tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmasta.

SAA06 Saksan kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op

Opintojakson teemoja ovat tulevaisuus, jatko-opinnot, urasuunnitelmat, työnteko ja talousasiat.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

SAA07 Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op

Opintojakson kantavina teemoina ovat globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos. Kestävä elämäntapaa käsitellään monipuolisesti niin opiskelijan omasta elinpiiristä käsin kuin myös kansainvälisellä tasolla.

SAA08 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä. Opintojakson aikana harjoitellaan saksan puhumista erilaisissa yhteyksissä monipuolisesti. Käydään läpi pakollisten opintojaksojen aikana käsitellyjä teemoja ja täydennetään niitä ajankohtaisten aiheiden ja opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Opintojaksoa suositellaan Sprachdiplom I-tutkintoon valmistautuville, mutta samalla se kertaa tehokkaasti sanastoa ja kommunikaatio-taitoja saksan yo-koetta varten. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti, ja se arvioidaan numeroarvosanalla. Opintojaksossa suoritetaan valtakunnallinen suullisen kielitaidon koe, josta tulee erillinen todistus.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

ERASMUS-projekti: SAA09 / SAB309 (2 op + toinen oppiaine)

Projekti on suunnattu saksan kielestä ja kulttuurista kiinnostuneille opiskelijoille. Kurssilla työskennellään projektimuotoisesti ja tehdään opintomatka Frankfurtiin yhteistyökouluumme. Opiskelijat pääsevät käyttämään saksan kieltä käytännössä sekä tarkastelemaan saksalaista yhteiskuntaa ja kulttuuria yhdessä toisen oppiaineen näkökulmasta.

SAA10 Kertausta abiturienteille, 2 op

Abiturienteille suunnattu yo-kokeeseen valmentava opintojakso, jossa harjoitellaan monipuolisesti kielen osa-alueita ja ylioppilaskokeessa tarvittavia taitoja. Opintojakso arvioidaan suorituserkinällä S/HYLÄTTY.

SAA11 Sprachdiplom, 2 op

Opintojakso valmentaa arvostettuun kansainväliseen Deutsches Sprachdiplom II -tutkintoon ja sopii myös hyvin ylioppilaskokeeseen valmistautumiseen. Sprachdiplom-opintojaksoon voivat osallistua kolmannen vuoden opiskelijat ja kieltä hyvin hallitsevat (esim. vaihto-oppilaina olleet) lukion toisen vuoden A-saksan opiskelijat. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti. Opintojakso arvioidaan suorituserkinällä S/H. Sprachdiplom II -kokeesta tulee oma eurooppalaisen viitekehyksen mukainen ar-

vosana B2 tai C1. Opetus on jaettu 1. ja 2. periodiin. Ilmoittautuneille tiedotetaan ensimmäisestä kokoontumisesta erikseen Wilma-viestillä, ja läsnäolo siinä on pakollista, koska kansainväliseen Sprachdiplom-kokeeseen ilmoittaudutaan jo hyvissä ajoin. Jälki-ilmoittautuminen ei ole mahdollinen.

A-VENÄJÄ

Verkkolukion tarjottimilla: VEA01–06

A-ESPANJA

Pitkät kielet on suositeltava kirjoittaa kolmannen vuoden keväällä. Näin kaikki opinnot tulee suoritettua järjestyksessä, mikä on järkevää, sillä uusi tieto rakentuu vanhan päälle. Pitkässä kielessä tulisi olla kahden vuoden opintojen jälkeen suoritettuna opintojaksot/moduulit 1–6. Jos aiot kirjoittaa pitkän kielen jo kolmannen vuosikurssin syksyllä, pyri suorittamaan ennen koetta myös opintojaksot 7–8. Jos kirjoitat pitkän kielen kolmosen keväällä, voit suorittaa opintojaksot 4–6 kakkosen keväällä ja 7–8 kolmantena vuonna. Kertausopintojakson (10. opintojakso) voi suorittaa kolmannen vuoden kolmannessa periodissa. Opintojakso 8 on suullinen viestintä, ja sen voit suorittaa joko toisena tai kolmantena opiskeluvuonna.

Pitkät vieraat kielet järjestetään Kallion lukiossa ja muissa kaupungin lukioissa. Huomioithan, että muissa pitkissä kielissä kuin englannin kielessä ei yleensä ole rinnakkaisryhmiä. Saksan kielen opinnot järjestetään Kallion lukiossa, ranskaa ja espanjaa opetetaan myös Helsingin kuvataidelukiossa. Venäjän opinnot järjestetään pääsääntöisesti Verkkolukion etäopintojen tarjottimella.

Opintojaksot tulee suorittaa pääsääntöisesti numerojärjestyksessä. Suoritusjärjestyksestä poikkeaminen saattaa vaikeuttaa opintoja, ja siitä on aina neuvoteltava erikseen opettajan kanssa. Opintojen itsenäinen suorittaminen ei ole suositeltavaa, ja siitä on aina sovittava erikseen opettajan kanssa. Erityisesti puheen tuottamisen ja kuullun ymmärtämisen tärkeitä taitoja on vaikea kehittää itsenäisesti opiskellen.

Pakolliset opinnot

EAA01 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op

Moduulissa kartoitetaan espanjan kielen eri osa-alueiden osaamista ja pohditaan kielen oppimisen keinoja. Aihepiirit liittyvät nuorten elämään. Erityisesti harjoitellaan arkipäivän kielenkäyttötilanteita.

EAA02 Espanjan kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op

Moduulissa harjoitellaan eri vuorovaikutustilanteita espanjaksi. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä. Opintojaksossa käsitellään monia jokapäiväiseen elämään liittyviä aiheita ja tilanteita.

Moduulit **EAA01** ja **EAA02** suoritetaan yhtenä opintojaksona (4 op).

EAA03 Espanjan kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan monipuolisesti espanjankieliseen kulttuuriin ja taiteeseen eri muodoissaan, opiskelijoiden kiinnostuksen kohteiden mukaan. Opiskelu tapahtuu paljolti pienryhmissä.

EAA04 Espanjan kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan medioissa esillä oleviin yhteiskunnallisiin aiheisiin ja vaikuttamiseen kansalaisyhteiskunnassa ja kehitetään taitoja ilmaista mielipiteitä.

EAA05 Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op

Opintojaksossa haetaan tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmasta.

EAA06 Espanjan kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op

Opintojakson teemoja ovat tulevaisuus, jatko-opinnot, urasuunnitelmat, työnteko ja talousasiat.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

EAA07 Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op

Opintojakson kantavina teemoina ovat globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos. Kestävää elämäntapaa käsitellään monipuolisesti niin opiskelijan omasta elinpiiristä käsin kuin myös kansainvälisellä tasolla.

EAA08 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä. Opintojakson aikana harjoitellaan espanjan puhumista erilaisissa yhteyksissä monipuolisesti. Käydään läpi pakollisten opintojaksojen aikana käsiteltyjä teemoja ja täydennetään niitä ajankohtaisten aiheiden ja opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Opintojakso tukee valmistautumista ylioppilaskokeeseen. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti, ja se arvioidaan numeroarvosalla. Opintojaksossa suoritetaan valtakunnallinen suullisen kielitaidon koe, josta tulee erillinen todistus.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

EAA09 Espanjan projektikurssi, 2 op

Projektiopintojakso toteutetaan kv-hankkeena mahdollisuuksien mukaan.

EAA10 Kertausta abiturienteille, 2 op

Abiturienteille suunnattu yo-kokeeseen valmentava opintojakso, jossa harjoitellaan monipuolisesti kielen osa-alueita ja ylioppilaskokeessa tarvittavia taitoja. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S/HYLÄTTY.

A-KIINA

Verkkolukion tarjottimilla: KIA101–06

LUKIOSSA TAI YLÄKOULUSSA ALKANUT RANSKA (B3-RANSKA)

Lyhyet vieraat kielet opiskellaan opiskelusuunnitelman mukaisesti: opintojaksot/moduulit 1–3 ensimmäisenä vuonna, opintojaksot 4–6 toisena vuonna ja 7–8 kolmantena vuonna. Huomioithan, että voit osallistua yo-kirjoituksiin suorittuasi kolme moduulia mutta tarvitset kirjoituksissa menestyäksesi paljon laajemmat opinnot, ellet ole kartuttanut kielitaitoasi esimerkiksi vaihto-oppilaana.

Pääsääntöisesti opinnot tulee suorittaa numerojärjestyksessä. Suoritusjärjestyksestä poikkeaminen vaikeuttaa opintoja huomattavasti, ja siitä on aina neuvoteltava erikseen opettajan kanssa. Opintoja suunniteltaessa on huomioitava, että kutakin opintojaksoa tarjotaan lukuvuoden aikana yleensä vain yhden kerran. Yo-koe kannattaa suorittaa 3. vuoden keväällä.

Yläkoulussa ranskan opiskelun B2-kielenä aloittaneita suositellaan aloittamaan opintojaksosta RAB302, ja tästä eteenpäin opiskelu tapahtuu samassa ryhmässä. Opinnot arvioidaan numeroarvosanalla asteikolla 4–10. Arviointi perustuu jatkuvaan arviointiin opintojakson aikana, koesuoritukseen ja mahdollisiin kirjallisiin tai suullisiin töihin opintojakson aikana.

Opintojen itsenäinen suorittaminen on vaativaa, eikä sitä suositella varsinkaan opintojen alkuvaiheessa. Erityisesti puheen tuottamisen ja kuullun ymmärtämisen taitoja on vaikea kehittää itsenäisesti opiskellen. Itsenäisestä suorittamisesta on aina sovittava erikseen opettajan kanssa.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

RAB301 Ranskan perustason alkeet 1, 2 op

Tutustutaan ranskan kielen alkeisiin ja harjoitellaan arkisia vuorovaikutustilanteita.

RAB302 Ranskan perustason alkeet 2, 2 op

Opintojaksossa harjoiteltavat viestintätilanteet liittyvät erityisesti matkailuun ja jokapäiväiseen elämään.

RAB303 Ranskan perustason alkeet 3, 2 op

Monipuolistetaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

RAB304 Ranskan perustaso 1, 2 op

Opintojaksossa kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien kansainvälisissä kohtaamisissa.

RAB305 Ranskan perustaso 2, 2 op

Aihepiireinä terveys, hyvinvointi ja tulevaisuus. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin,

ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation vuorovaikutukseen ja hyvinvointiin tuomia muutoksia.

RAB306 Ranskan perustaso 3, 2 op

Opintojaksolla vahvistetaan monilukutaitoa ja tutkitaan eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa ranskankielisellä alueella. Harjoitellaan oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

RAB307 Ranskan perustaso 4, 2 op

Opintojaksossa kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

RAB308 Ranskan perustaso 5, 2 op

Opintojakson aihepiireinä ovat ajankohtaiset aiheet, kohdekieliset mediat ja lähdekritiikki.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

RAB310 Lyhyen ranskan kertausta abiturienteille

Opintojaksossa harjoitellaan ylioppilastutkinnossa tarvittavia taitoja ja valmiuksia syventäen jo opittua kielitaitoa. Kerrataan sanastoa ja kielioppia opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

LUKIOSSA TAI YLÄKOULUSSA ALKANUT SAKSA (B3-SAKSA)

Lyhyet vieraat kielet opiskellaan opiskelusuunnitelman mukaisesti: opintojaksot/moduulit 1–3 ensimmäisenä vuonna, 4–6 toisena vuonna ja 7–8 kolmantena vuonna. Huomioithan, että voit osallistua yo-kirjoituksiin suoritettuasi kolme moduulia mutta tarvitset kirjoituksissa menestyäksesi paljon laajemat opinnot, ellet ole kartuttanut kielitaitoasi esimerkiksi vaihto-oppilaana.

Opintojen suoritusjärjestys

Opiskeluvuosi	1. vuosi	2. vuosi	3. vuosi
Suoritettavat moduulit	SAB301, SAB302, SAB303	SAB304, SAB305, SAB306	SAB307, SAB308, SAB310

Pääsääntöisesti opinnot tulee suorittaa numerojärjestyksessä. Suoritusjärjestyksestä poikkeaminen vaikeuttaa opintoja huomattavasti, ja siitä on aina neuvoteltava erikseen opettajan kanssa. Opintoja suunniteltaessa on huomioitava, että kutakin opintojaksoa tarjotaan lukuvuoden aikana yleensä vain yhden kerran. Yo-koe kannattaa suorittaa 3. vuoden keväällä.

Yläkoulussa saksan opiskelun B2-kielenä aloittaneita suositellaan aloittamaan opintojaksosta SAB302, ja tästä eteenpäin opiskelu tapahtuu samassa ryhmässä. Opinnot arvioidaan numeroarvosanalla asteikolla 4–10, paitsi SAB309 ja SAB310, jotka arvioidaan suoritusmerkinnällä S/HYLÄTTY. Arviointi perustuu jatkuvaan arviointiin opintojakson aikana, koesuoritukseen sekä mahdollisiin kirjallisiin tai suullisiin töihin.

Opintojen itsenäinen suorittaminen on vaativaa, eikä sitä suositella varsinkaan opintojen alkuvaiheessa. Erityisesti puheen tuottamisen ja kuullun ymmärtämisen taitoja on vaikea kehittää itsenäisesti opiskellen. Itsenäisestä suorittamisesta on aina sovittava erikseen opettajan kanssa.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

SAB301 Saksan perustason alkeet 1, 2 op

Tutustutaan saksan kielen alkeisiin ja harjoitellaan arkisia vuorovaikutustilanteita.

SAB302 Saksan perustason alkeet 2, 2 op

Harjoiteltavat viestintätilanteet liittyvät erityisesti matkailuun ja jokapäiväiseen elämään.

SAB303 Saksan perustason alkeet 3, 2 op

Harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

SAB304 Saksan perustaso 1, 2 op

Kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Opintojakson aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

SAB305 Saksan perustaso 2, 2 op

Aihepiireinä terveys, hyvinvointi ja tulevaisuus. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation vuorovaikutukseen ja hyvinvointiin tuomia muutoksia.

SAB306 Saksan perustaso 3, 2 op

Vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai -alueiden kulttuuri-ilmioihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

SAB307 Saksan perustaso 4, 2 op

Opintojakson aihepiireinä ovat tulevaisuudensuunnitelmat, opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä.

SAB308 Saksan perustaso 5, 2 op

Opintojakson aihepiireinä ovat ajankohtaiset aiheet, kohdekieliset mediat ja lähdekritiikki.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

ERASMUS-projekti: SAA09 / SAB309 (2 op + toinen oppiaine)

Projekti on suunnattu saksan kielestä ja kulttuurista kiinnostuneille opiskelijoille. Kurssilla työskennellään projektimuotoisesti ja tehdään opintomatka Frankfurtiin yhteistyökouluumme. Opiskelijat pääsevät käyttämään saksan kieltä käytännössä sekä tarkastelemaan saksalaista yhteiskuntaa ja kulttuuria yhdessä toisen oppiaineen näkökulmasta.

SAB310 Lyhyen saksan kertausta abiturienteille, 2 op

Opintojaksossa harjoitellaan ylioppilastutkinnossa tarvittavia taitoja ja valmiuksia syventäen jo opittua kielitaitoa. Kerrataan sanastoa ja kielioppia opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S.

LUKIOSSA TAI YLÄKOULUSSA ALKANUT ESPANJA (B3-ESPANJA)

Lyhyet vieraat kielet opiskellaan opiskelusuunnitelman mukaisesti: opintojaksot/moduulit 1–3 ensimmäisenä vuonna, 4–6 toisena vuonna ja 7–8 kolmantena vuonna. Huomioithan, että voit osallistua yo-kirjoituksiin suorittuasi kolme moduulia mutta tarvitset kirjoituksissa menestyäksesi paljon laajemmat opinnot, ellet ole kartuttanut kielitaitoasi esimerkiksi vaihto-oppilaana.

Pääsääntöisesti opinnot tulee suorittaa numerojärjestyksessä. Suoritusjärjestyksestä poikkeaminen vaikeuttaa opintoja huomattavasti, ja siitä on aina neuvoteltava erikseen opettajan kanssa. Opintoja suunniteltaessa on huomioitava, että kutakin opintojaksoa tarjotaan lukuvuoden aikana yleensä vain yhden kerran. Yo-koe kannattaa suorittaa 3.vuoden keväällä.

Yläkoulussa espanjan opiskelun B2-kielenä aloittaneita suositellaan aloittamaan opintojaksosta EAB302, ja tästä eteenpäin opiskelu tapahtuu samassa ryhmässä. Opinnot arvioidaan numeroarvosalla asteikolla 4–10. Arviointi perustuu jatkuvaan arviointiin opintojakson aikana, koesuoritukseen ja mahdollisiin kirjallisiin tai suullisiin töihin.

Opintojen itsenäinen suorittaminen on vaativaa, eikä sitä suositella varsinkaan opintojen alkuvaiheessa. Erityisesti puheen tuottamisen ja kuullun ymmärtämisen taitoja on vaikea kehittää itsenäisesti opiskellen. Itsenäisestä suorittamisesta on aina sovittava erikseen opettajan kanssa.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

EAB301 Espanjan perustason alkeet 1, 2 op

Tutustutaan espanjan kielen alkeisiin ja harjoitellaan arkisia vuorovaikutustilanteita.

EAB302 Espanjan perustason alkeet 2, 2 op

Harjoiteltavat viestintätilanteet liittyvät erityisesti matkailuun ja jokapäiväiseen elämään.

EAB303 Espanjan perustason alkeet 3, 2 op

Harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

EAB304 Espanjan perustaso 1, 2 op

Kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Opintojakson aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

EAB305 Espanjan perustaso 2, 2 op

Aihepiireinä terveys, hyvinvointi ja tulevaisuus. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation vuorovaikutukseen ja hyvinvointiin tuomia muutoksia.

EAB306 Espanjan perustaso 3, 2 op

Vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai -alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

EAB307 Espanjan perustaso 4, 2 op

Opintojakson aihepiireinä ovat tulevaisuudensuunnitelmat, opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä.

EAB308 Espanjan perustaso 5, 2 op

Opintojakson aihepiireinä ovat ajankohtaiset aiheet, kohdekieliset mediat ja lähdekritiikki.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

EAB309 Espanjan projektikurssi, 2 op

Projektio-pintojakso toteutetaan kv-hankkeena mahdollisuuksien mukaan.

EAB310 Lyhyen espanjan kertausta abiturienteille, 2 op

Opintojaksossa harjoitellaan ylioppilastutkinnossa tarvittavia taitoja ja valmiuksia syventäen jo opittua kielitaitoa. Kerrataan sanastoa ja kielioppia opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

LUKIOSSA TAI YLÄKOULUSSA ALKANUT VENÄJÄ (B3-VENÄJÄ)

Verkkolukion tarjottimilla: VEB301–06

B3-ITALIA

Verkkolukion tarjottimilla: IAB301–06

B3-JAPANI

Verkkolukion tarjottimilla: JPB301–06

B3-KIINA

Verkkolukion tarjottimilla: KIB301–06

PITKÄ MATEMATIIKKA

Pitkä matematiikka suositellaan kirjoitettavaksi kolmannen vuoden keväällä. Tällöin kaikki valinnaiset opinnot tulevat suoritetuiksi pakollisiin opintoihin nähden hyvässä aikataulussa eikä opintoihin tule liikaa keskeytyksiä. Opinnot suoritetaan opiskelusuunnitelman mukaisesti siinä järjestyksessä, miten ne on suunnitelmaan sijoitettu: ensimmäisenä vuonna opintojaksot 1–4, toisena vuonna opintojaksot 5–8, 11 ja 16 ja kolmantena vuonna opintojaksot 9, 10, 12, 15 ja kolmannessa periodissa tarjottava kertausopintojakso 14.

Jos kuitenkin kirjoitat pitkän matematiikan neljännen vuoden syksyllä, voit käydä opintojakson 11 kolmannen vuoden keväällä. Muuten opintojaksojen järjestys on sama kuin kirjoitettaessa kolmannen

vuoden keväällä. Jos kirjoitat matematiikan neljännen vuoden keväällä, voit käydä toisen vuoden aikana opintojaksot 5–8 ja 16, kolmannen vuoden aikana opintojaksot 9–11 sekä 15 ja neljännellä vuosikurssilla opintojakson 12 sekä kertausopintojakson 14, joka tarjotaan kolmannessa periodissa.

Pakolliset opinnot

MAY01 Luvut ja yhtälöt, 2 op

Opintojaksossa kerrataan prosenttilaskentaa, käytetään verrannollisuutta ongelmanratkaisutilanteissa, syvennetään osaamista murtolukujen laskutoimituksissa, kerrataan potenssilaskusääntöjä, vahvistetaan ymmärrystä funktion käsitteestä sekä yhtälön ja yhtälöparin ratkaisuperiaatteista sekä opitaan käyttämään ohjelmistoja funktioiden kuvaajien piirtämisessä ja yhtälöiden ratkaisemisessa.

MAA02 Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op

Opintojaksossa käsitellään ilmiöiden mallintamista polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla. Käsitellään näiden funktioiden ominaisuuksia sekä ratkaistaan niihin liittyviä yhtälöitä sekä epäyhtälöitä, selvitetään nollakohtia ja tekijöitä. Edellä mainittuja aiheita lähestytään myös laskinohjelmistojen kautta.

MAA03 Geometria, 2 op

Opintojaksossa harjaannutaan hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa sekä muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa. Harjaannutaan muotoilemaan, perustelevaan ja käyttämään geometrista tietoa käsitteleviä lauseita sekä ratkaisemaan geometrisia ongelmia. Kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa tutkitaan myös laskinohjelmistojen avulla.

MAA04 Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op

Analyttisessä geometrian osuudessa opiskellaan, kuinka analyttinen geometria luo yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille. Omaksutaan pistejoukon yhtälön käsite ja tutkitaan yhtälöiden avulla pisteitä, suoria, ympyröitä ja paraabeleja. Ratkaistaan itseisarvoyhtälöitä ja yhtälöryhmiä.

Vektoriosuudessa tutustutaan vektorikäsitteeseen ja vektorilaskennan perusteisiin. Tutkitaan kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla. Ratkaistaan tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla.

Opintojaksossa käytetään ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.

MAA05 Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op

Tutustutaan ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini-, kosini-, eksponentti- ja logaritmfunktioiden avulla. Tutustutaan myös näiden funktioiden ominaisuuksiin sekä niihin liittyviin yhtälöihin. Funktioiden tutkimisessa sekä yhtälöiden ratkaisemisessa käytetään myös laskinohjelmistoja.

MAA06 Derivaatta, 3 op

Tutustutaan raja-arvon, jatkuvuuden, derivaatan ja muutosnopeuden käsitteisiin sekä tutustutaan ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla. Tutkitaan funktioiden kulkua ja ääriarvoja derivoimalla. Ohjelmistoja käytetään raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa.

MAA07 Integraalilaskenta, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan integraalifunktion käsitteeseen ja määritetään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita. Lasketaan pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla sekä perehdytään muihin integraalilaskennan sovelluksiin. Käytetään ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, sovelluksissa sekä numeerisessa integroinnissa.

MAA08 Tilastot ja todennäköisyys, 2 op

Opintojaksossa käsitellään ja tulkitaan (diskreettejä) tilastoja sekä lasketaan niihin liittyviä tunnuslukuja, tulkitaan niitä ja niistä tehtyjä johtopäätöksiä. Tutustutaan kahden muuttujan yhteisjakaumaan sekä korrelaation ja regression käsitteeseen. Lisäksi perehdytään kombinatoriikkaan, klassisen ja tilastollisen todennäköisyyden käsitteisiin ja todennäköisyyteen liittyviin laskusääntöihin sekä käsitellään diskreettejä jakaumia. Opintojaksossa käytetään ohjelmistoja datan käsittelyssä, tutkimisessa ja havainnollistamisessa.

MAA09 Talousmatematiikka, 1 op

Opintojaksossa tutustutaan aritmeettiseen ja geometriseen lukujonoon sekä niiden summiin. Lasketaan korkolaskuja, käsitellään mm. koron korkoa, nykyarvoa ja diskonttausta sekä tutustutaan talletuksiin ja erilaisiin lainoihin.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

MAA10 3D-geometria, 2 op

Opintojaksossa käsitellään vektoreita kolmiulotteisessa koordinaatistossa ja tutustutaan vektoreiden piste- ja ristituloon. Tutkitaan xyz-koordinaatistossa pisteitä, suoria sekä tasoja ja lasketaan ääriarvosovelluksia avaruusgeometriassa. Lisäksi opintojaksossa tutustutaan kahden muuttujan funktioon.

MAA11 Algoritmit ja lukuteoria, 2 op

Tutustutaan algoritmeihin sekä laaditaan ja ohjelmoidaan niitä. Tutustutaan logiikan alkeisiin ja laaditaan totuustauluja. Perehdytään lukuteorian peruskäsitteisiin, tutkitaan alkulukuja sekä kokonaislukujen jaollisuutta.

MAA12 Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op

Syvennetään differentiaali- ja integraalilaskennan teoreettisia perusteita. Tutustutaan paloittain määriteltyihin funktioihin sekä aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioihin, syvennetään ymmärrystä jatkuvuudesta ja derivoituvuudesta, käsitellään funktioiden raja-arvoja äärettömyydessä ja täydennetään integraalilaskennan taitoja tarkastelemalla epäoleellisia integraaleja. Jatkona Tilastot ja todennäköisyys -opintojaksoin, tutustutaan myös jatkuvan jakauman käsitteeseen, normittamiseen ja normaalijakauman soveltamiseen.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

MAA14 Kertausta abiturienteille, 2 op

Opintojaksossa yhdistellään ja syvennetään aiemmin opittuja tietoja ja taitoja ja valmistaudutaan pitkän matematiikan ylioppilaskirjoituksiin.

MAA15 Talousmatematiikan alkeet, 1 op

(Moduulin MAA15 sisältö seuraa moduulin MAB06 sisältöä, eli se ei ole osa pitkän matematiikan valtakunnallisia opintoja. Se kuitenkin sopii sisällöltään esimerkiksi kertaaviksi tai täydentäviksi opinnoiksi, ja sen voi käydä minä tahansa lukuvuotena.)

Syvennetään prosenttilaskentaan liittyviä taitoja ja perehdytään erilaisiin taloudellisiin käsitteisiin ja indeksi-, (yksinkertainen) korko-, verotus- ja valuuttalaskelmiin. Sovellusten yhteydessä käytetään laskinohjelmistoja laskelmien apuna.

MAA16 Laskinohjelmistoilla soveltaminen, 1 op

Moduulissa keskitytään laskinohjelmistojen soveltavaan käyttöön. (Suositellaan otettavaksi MAA06-opintojakson yhteydessä.)

Lyhyt matematiikka suositellaan kirjoitettavaksi kolmantena vuotena, joko syksyllä tai keväällä. Jos päätät kirjoittaa lyhyen matematiikan kolmannen lukuvuoden syksyllä, sinun kannattaa suorittaa ensimmäisenä vuotena opintojaksot 1–3, toisena vuotena opintojaksot/moduulit 4–8, joista 8 suoritetaan keväällä viidennessä periodissa, ja kolmannen vuoden syksyllä ensimmäisessä periodissa opintojakso 9 sekä kertausopintojakso 11.

Mikäli osallistut yo-kirjoituksiin kolmannen vuoden keväällä, ensimmäisen vuoden järjestys on sama, 1–3, mutta toisena vuotena on suositeltavaa opiskella opintojaksot/moduulit 4–7, jolloin kolmannelle vuodelle jäävät opiskeltaviksi ensimmäisessä periodissa opintojakso 8, toisessa periodissa 9 ja kolmannessa periodissa kertausopintojakso 11.

Jos kirjoitat lyhyen matematiikan neljännen vuoden syksyllä, ensimmäisenä ja toisena vuotena opiskeltavat opinnot ovat samat kuin edellisessä vaihtoehdossa, 1–3 sekä 4–7, mutta tällöin on suositeltavaa opiskella kolmannen vuoden aikana opintojaksot 8–9 (kummassa tahansa järjestyksessä) ja kertausopintojakso 11 on suositeltavaa suorittaa neljännen vuoden syksyllä ensimmäisessä periodissa.

Jos kirjoitat matematiikan neljännen vuoden keväällä, ensimmäisenä vuotena on suositeltavaa opiskella opintojaksot 1–3, toisen vuoden aikana opintojaksot 4–5, kolmannen vuoden aikana opintojaksot/moduulit 6–8 (missä tahansa järjestyksessä) ja neljännellä vuosikurssilla opintojakso 9 sekä kertausopintojakso 11, joka tarjotaan kolmannessa periodissa.

Pakolliset opinnot

MAY01 Luvut ja yhtälöt, 2 op

Opintojaksossa kerrataan prosenttilaskentaa, käytetään verrannollisuutta ongelmanratkaisutilanteissa, syvennetään osaamista murtolukujen laskutoimituksissa, kerrataan potenssilaskusääntöjä, vahvistetaan ymmärrystä funktion käsitteestä sekä yhtälön ja yhtälöparin ratkaisuperiaatteista sekä opitaan käyttämään ohjelmistoja funktioiden kuvaajien piirtämisessä ja yhtälöiden ratkaisemisessa.

MAB02 Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op

Opintojaksossa käsitellään ongelmanratkaisua ja muodostetaan lausekkeitä sekä yhtälöitä annettuihin ongelmiin ja ratkaistaan niitä. Perehdytään toisen asteen funktioon sekä yhtälöön. Käsitellään lukuja ja summia ja käytetään niitä matemaattisten ongelmien ratkaisuisissa.

MAB03 Geometria, 2 op

Opintojaksossa harjaannutaan liittämään visuaalinen näkemys osaksi matematiikan opiskelua. Hahmotetaan kaksi- ja kolmiulotteista tilaa sekä piirretään tasokuvioita ja kolmiulotteisia kappaleita. Määritetään kuvioiden ja kappaleiden pinta-aloja ja tilavuuksia, tutkitaan yhdenmuotoisuutta sekä perehdytään suorakulmaisen kolmion geometriaan. Kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa tutkitaan myös laskinohjelmistojen avulla.

MAB04 Matemaattisia malleja, 2 op

Opintojaksossa harjaannutaan erilaisten funktioiden käyttöön matemaattisina malleina. Tutustutaan lineaarisiin ja eksponentiaalisiin malleihin, ratkaistaan niihin liittyviä yhtälöitä. Malleja tutkitaan myös taulukkolaskentaohjelmiston avulla. Mallintamisen lisäksi ohjelmistoja käytetään polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.

MAB05 Tilastot ja todennäköisyys, 2 op

Opintojaksossa perehdytään tilastotietojen keräämiseen, havainnollistamiseen ja tulkitsemiseen sekä tilastollisiin peruskäsitteisiin ja tunnuslukuihin. Tutustutaan korrelaation sekä regression käsitteisiin, kombinatoriikkaan sekä todennäköisyyden perusteisiin, sitä havainnollistaviin malleihin ja sen laskusääntöihin. Opetellaan laskinohjelmistojen tarkoituksenmukaista käyttöä.

MAB06 Talousmatematiikan alkeet 1, 1 op

Moduulissa syvennetään prosenttilaskentaan liittyviä taitoja ja perehdytään erilaisiin taloudellisiin käsitteisiin ja indeksi-, (yksinkertainen) korko-, verotus- ja valuuttalaskelmiin. Sovellusten yhteydessä käytetään laskinohjelmistoja laskelmien apuna.

MAB07 Talousmatematiikka, 1 op

Moduulissa tutustutaan talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen, resurssien riittävyyteen sekä kannattavuuden laskemiseen matemaattisin keinoin. Käsitellään talouteen liittyviä matemaattisia malleja, joissa voidaan käyttää lukujonoja ja summia apuna. Käsitellään koron korkoa, talletuksia ja lainoja sekä tutustutaan nykyarvon ja diskonttauksen käsitteisiin. Hyödynnetään ohjelmistoja laskelmien tekemisessä.

Yhteistyöopintojakso: Taloustieto ja talousmatematiikka, MAB06 (1 op), MAB07 (1 op) ja YH02 (2 op), yhteensä 4 op

Yhteiskuntaopin ja matematiikan yhteistyöopintojakso, joka vastaa matematiikan moduuleita MAB06 ja MAB07 sekä yhteiskuntaopin opintojaksoa YH02. Yhteistyöopintojakso on valittavissa toisen vuosikurssin opiskelijoille. Opintojakso saattaa sisältyä Erasmus+-hankkeeseen, mutta tämä riippuu rahoituksen onnistumisesta. Haku projektiin järjestetään, jos hanke saa rahoitusta.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

MAB08 Matemaattinen analyysi, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan polynomifunktion derivaatan käsitteeseen ja tutkitaan funktion muutosnopeutta graafisin, numeerisin ja laskennallisin menetelmin. Opetellaan hyödyntämään derivaattaa polynomifunktioiden tutkimisessa. Hyödynnetään ohjelmistoja myös muutosnopeuden ja funktion kulun tutkimisessa.

MAB09 Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan sekä normaali- että binomijakaumaan matemaattisina malleina. Opetellaan laskemaan tilastollisiin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä ohjelmistoja hyödyntäen. Tutustutaan luottamusväliin ja virhemarginaalin käsitteisiin.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

MAB11 Kertauskurssi, 2 op

Opintojaksossa yhdistellään ja syvennetään aiemmin opittuja tietoja ja taitoja ja valmistaudutaan lyhyen matematiikan ylioppilaskirjoituksiin.

BIOLOGIA

Biologia suositellaan kirjoitettavaksi joko 3. vuoden syksyllä tai keväällä. Opintojaksot on sijoitettu opintotarjottimeen niin, että jos päätät kirjoittaa biologian 3. vuoden syksyllä, suorita toisen vuoden syksyllä BI02–BI03, BI04, BI06 ja keväällä BI05. Näin syksylle jää suoritettavaksi opintojakso BI08, jonka ehdit suorittaa hyvin ensimmäisessä periodissa. Mikäli kirjoitat biologian 3. vuoden ke-

väällä, valitse kakkosvuonna BI02–BI03 ja BI05. Kolmantena vuonna ehdit suorittamaan opintojaksot BI04, BI06 ja BI08. BI08-opintojaksolla kerrataan ja valmistaudutaan yo-kirjoituksiin, BI08 on tarjolla 1. ja 3. periodissa.

Biologian opiskelemisesta: biologiassa on viisi opintojaksoa, joista pakolliset opinnot kannattaa suorittaa ennen valinnaisia opintoja. BI05 ihmisen biologian voi kuitenkin suorittaa BI01:n jälkeen, sillä se tukee psykologian ja terveystiedon opintoja. BI04 solu ja perinnöllisyys on suoritettava ehdottomasti ennen BI06:ta.

Pakolliset opinnot

BI01 Elämä ja evoluutio, 2 op

Opintojaksossa perehdytään elämän syntyyn ja kehitykseen alkusolusta monimuotoiseksi eliökunnaksi. Keskeistä on ymmärtää evoluution voima: miten eliölajit muuttuvat ja miten syntyy uusia lajeja. Kurssitehtävät kehittävät tieteellistä maailmankuvaa, opettavat tiedonhakua, tulkintaa ja yhteistyötaitoja. Lisäksi tehdään pienimuotoinen kokeellinen tai havaintoihin perustuva työ parin kanssa.

BI02 Ekologian perusteet, 1 op

Moduulissa perehdytään siihen, miten ekosysteemit toimivat luonnontilassa. Ekologian perusteiden ja elämän monimuotoisuuden merkityksen ymmärtäminen ovat elinehto ihmislajin tulevaisuudelle.

BI03 Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op

Moduulissa tutustutaan siihen, miten ihminen vaikuttaa sekä myönteisesti että kielteisesti ekosysteemeihin. Tavoitteena on ymmärtää erilaisten ympäristöongelmien syitä, seurauksia ja ratkaisukeinoja. Moduulissa tarkastellaan myös Hiilineutraali Helsinki ohjelman tavoitteita ja toimenpiteitä. Lisäksi tehdään pari- tai ryhmätyönä pienimuotoinen ekologiaa tai ympäristön tilaa koskeva tutkimus tai kehittämishanke.

Moduulit **BI02** ja **BI03** suoritetaan yhtenä opintojaksona (2 op).

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

BI04 Solu ja perinnöllisyys, 2 op

Opintojaksossa perehdytään solun rakenteeseen ja toimintaan. Tärkeänä teemana on perinnöllisyys: millainen molekyyli DNA on, miten se vaikuttaa solussa ja miten perinnöllinen tieto siirtyy eteen-

päin sukupolvelta toiselle. Tavoitteena on ymmärtää solun ja perinnöllisyyden merkitys eliömaailman evoluutiossa ja eliömaailman monimuotoisuuden kannalta. Solujen toimintaan tutustutaan myös kokeellisten tutkimusten parissa.

BI05 Ihmisen biologia, 2 op

Opintojakson tavoitteena on ymmärtää, miten ihmisen eri elimistöt ja elimet yhteistoiminnassa palvelevat kehon hyvinvointia. Elintoimintoja säädellään monella tavalla, ja myös ihminen voi itse säädellä kehonsa toimintoja ja vaikuttaa siten terveyteensä. Opintojakso tukee terveystiedon ja psykologian opintoja.

BI06 Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op

Opintojakson tavoitteena on antaa perustiedot biotekniikasta ja valmiudet osallistua keskusteluun geeniteknologian käytöstä. Eläviä eliöitä hyödynnetään monessa arjen toiminnassa leipomisesta oluen panoon ja jätteiden käsittelyyn. Toisaalta geenimuunnellut elintarvikkeet, geenihoidot ja DNA:n hyödyntäminen rikostutkinnassa ovat myös arkea nykymaailmassa. Opintojaksossa suunnitellaan oma mikrobeihin liittyvä kokeellinen tutkimus ja harjoitellaan tieteellisen tutkimusraportin kirjoittamista.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

BI08 Biologian kertaus, 2 op

Opintojaksossa kerrataan biologian opinnoissa käsitellyjä keskeisiä asioita ja käsitteitä yo-tehtävien avulla ja valmistaudutaan yo-kokeisiin.

MAANTIEDE

Maantiede on suositeltavinta kirjoittaa 3. vuoden syksyllä tai keväällä. Mikäli päätät osallistua yo-kirjoituksiin syksyllä, valitse kakkosvuonna opintojaksot GE02–04. Jos aiot kirjoittaa maantieteen kolmannen vuosikurssin keväällä, valitse kakkosvuonna opintojaksot GE02 ja GE03 ja kolmantena vuonna GE04.

Pakolliset opinnot

GE01 Maailma muutoksessa, 2 op

Opintojaksossa perehdymme erityisesti ilmastonmuutoksen vaikutuksiin maapallolla sekä mahdollisuuksiin varautua tuleviin muutoksiin ja hillitä niitä niin globaalisti, paikallisella tasolla (Hiilineutraali Helsinki) kuin omassa elämässämme. Tutkimme maailman eri alueiden ongelmia mutta myös myönteistä kehitystä. Opintojaksossa opitaan tilastotietojen hyödyntämistä ja lähdekriittisyyttä sekä laaditaan maantieteellisiä kirjallisia ja suullisia esityksiä.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

GE02 Sininen planeetta, 2 op

Luonnonmaantieteessä tarkastellaan planeetta Maata toimivana kokonaisuutena. Keskeistä on ymmärtää maapallon eri alueiden vaihtelevia luonnonoloja: miten Auringon ja Maan sisäinen energia aikaansaavat erilaisia ilmiöitä eri alueilla, rankkasateita ja kuivuutta, hirmumyrskyjä, korkeita vuoristoja, joilla voi tapahtua maanjäristyksiä tai maanvyöryjä ja eroosiota. Tavoitteena on antaa valmiuksia luonnonmaisemien tulkintaan.

GE03 Yhteinen maailma, 2 op

Kulttuurimaantieteen opintojaksossa tarkastellaan, miten ihminen on ottanut Sinisen planeetan käyttöönsä. Keskeisiä aiheita ovat väestönkasvu, muuttoliikkeet, kaupungistuminen ja kulttuurien kehittymiseen vaikuttaneet tekijät sekä luonnonvarojen käyttö. Tavoitteena on ymmärtää, mitkä tekijät vaikuttavat maapallon eri alueiden kehityserojen taustalla, ja perehdyttää ihmismaantieteellisen tiedon käyttöön yhteiskunnassa ja arkielämässä. Opintojakso tukee historian ja yhteiskuntaopin opintoja.

GE04 Geomedia – tutki, osallistu, vaikuta, 2 op

Opintojakso perehdyttää maantieteellisten tietojen ja taitojen soveltamiseen. Jokainen opiskelija laatii aluemaantieteellisen tai maantieteellistä ilmiötä koskevan tutkielman, vaihtoehtoisesti opiskelija voi tehdä myös osallistumis- ja vaikuttamisprojektin. Opintojakson tärkeä tavoite on geomedian monipuolisen käytön opettelu: karttojen ja diagrammien laadinta ja tulkinta. Lisäksi tutustutaan paikkatieto-ohjelmien käyttöön ja maantieteilijöiden mahdollisiin työtehtäviin.

Fysiikka on suositeltavaa kirjoittaa kolmannen vuoden keväällä opintojaksojen suuren määrän sekä opintojen sijoittelun vuoksi. Opintojaksot järjestetään Kallion lukiossa niin, että jos kirjoitat fysiikan kolmannen vuoden syksyllä, käy toisena vuonna opintojaksot 4–7 ja suorita FY08 itsenäisesti opintojakson FY07 jälkeen. Jos kirjoitat fysiikan kolmannen vuoden keväällä, valitse kakkosvuonna opintojaksot 4–7 ja kolmantena vuonna 8 ja 10.

Jos kirjoitat fysiikan neljännen vuoden syksyllä, voit noudattaa samaa aikataulua kuin kolmannen vuoden keväällä kirjoittavat. Jos kirjoitat fysiikan neljännen vuoden keväällä, valitse kakkosvuonna opintojaksot 3 ja 4, kolmosvuonna opintojaksot 5–7 ja nelosvuonna opintojaksot 8 ja 10.

Pakolliset opinnot

FY01 Fysiikka luonnontieteenä, 1 op

Moduulin tarkoituksena on osoittaa fysiikan kokeellinen luonne sekä se, mihin fysiikkaa tarvitaan ja mitä fysiikan opiskelulla on saavutettavissa. Moduulissa käsitellään mm. maailmankaikkeuden ja aineen rakennetta sekä niiden suuruusluokkasuhteita. Kokeellinen työskentely on oleellinen osa opiskelua.

FY02 Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op

Moduulissa tutustutaan energian käsitteeseen sekä eri energialajeihin ja energiantuotantotapoihin. Energiaa lähestytään kestävän energiatalouden ja ilmastonmuutoksen näkökulmasta.

Moduulit **FY01** ja **FY02** suoritetaan yhtenä opintojaksona (2 op).

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

FY03 Energia ja Lämpö, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan syvemmin energian käsitteeseen mekaanisen energian sekä lämmön osalta ja tarkastellaan termodynaamiseen tilaan liittyviä ilmiöitä ja lakeja. Lämpöopin keskeisten käsitteiden avulla tutustutaan myös energiantuotannon eri ratkaisuihin kestävän kehityksen näkökulmasta. Opintojaksossa opiskellaan pienryhmissä sekä keskustelemalla opettajajohtoisesti. Kokeellinen työskentely on oleellinen osa opiskelua.

FY04 Voima ja liike, 2 op

Opintojaksossa syvennetään edellisistä moduuleista tuttujen mekaanisten mallien ja lakien käsitteitä sekä tutustutaan uusiin säilymlakeihin ja malleihin. Opintojaksossa opiskellaan pienryhmissä sekä

keskustelemalla opettajajohtoisesti. Kokeellinen työskentely on oleellinen osa opiskelua. Mittauksissa käytetään paljon tietokonepohjaisia mittausten menetelmiä mutta myös perinteisiä mittausten menetelmiä.

FY05 Jaksollinen liike ja aallot, 2 op

Opintojakso on suoraa jatkoa neljännelle opintojaksolle. Opintojaksossa käsitellään mekaniikkaa jaksollisen liikkeen näkökulmasta. Aaltoliikkeen avulla tutustutaan äänen syntyyn ja musiikkiin. Keskeisliikkeen kautta tutustutaan gravitaatioon tarkemmin. Myös lääketieteellinen näkökulma on vahvasti esillä. Opintojaksossa matemaattisen mallintamisen taidot kehittyvät ja opitaan tekemään uudenlaisia koe- ja mittausten järjestelyjä. Opintojaksossa opiskellaan pienryhmissä sekä keskustelemalla opettajajohtoisesti. Kokeellinen työskentely on oleellinen osa opiskelua, mutta myös erilaisia simulaatioita käytetään.

FY06 Sähkö, 2 op

Tässä opintojaksossa tutustutaan sähköön liittyviin ilmiöihin. Käsitellään tasavirtapiirejä sekä sähköstaattista. Lakeihin ja malleihin tutustutaan kokeellisesti sekä simulaatioita apuna käyttäen, mutta myös matemaattisen mallintamisen taidot kehittyvät. Opintojaksossa opiskellaan pienryhmissä sekä keskustelemalla opettajajohtoisesti. Kokeellinen työskentely on oleellinen osa opiskelua.

FY07 Sähkömagnetismi ja valo, 2 op

Opintojaksossa käsitellään erilaisia sähkömagnetismin ja valoon liittyviä ilmiöitä. Staattinen ja muuttuva magneettikenttä sekä valon aaltoluonne tulevat tutuiksi. Asioita käsitellään niin energian tuotannon kuin erilaisten sähkömagnetismin liittyvien sovellusten kautta. Opintojaksossa sivutaan hieman hiukkasfysiikkaa, mutta myös biologinen ja lääketieteellinen näkökulma tulevat esille erityisesti valon yhteydessä. Opintojaksossa opiskellaan pienryhmissä sekä keskustelemalla opettajajohtoisesti. Kokeellinen työskentely on oleellinen osa opiskelua erilaisten simulaatioiden ohella. Kokeellisessa työskentelyssä painottuu aiempia opintoja enemmän tutkimuksellisuus.

FY08 Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan modernin fysiikan ja metafysiikan peruskäsitteisiin ja tarkastellaan niiden lomittumista toisiinsa. Käsitellyksi tulevat mm. kvantittuminen, aalto-hiukkas-dualismi sekä aineen ja energian ekvivalenssi. Samalla pohditaan havainnon, havaintojen käsitteellistämisen ja koko olemassaolon ongelmia. Opintojakso antaa myös näkökulmia fysiikan ja kosmologian kehittymiseen. Opintojaksossa opiskellaan pienryhmissä sekä keskustelemalla opettajajohtoisesti. Kokeellinen työskentely tapahtuu mahdollisuuksien mukaan Helsingin Yliopiston F2K-laboratorion tiloissa tai opettajajohtoisien demonstraatioiden avulla.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

Projektiopintojakso FY09.ilmastosta & KE07.ilmastosta Ympäristötutkimus: Ilmastonmuutoksen kemiaa ja fysiikkaa, 2 op

Fysiikan opintojakson FY09 ja kemian opintojakson KE07 yhteisessä projektissa tutkitaan ilmakehää ja sen kemiallis-fysikaalisia tapahtumia erityisesti ilmastonmuutokseen liittyvistä näkökulmista. Katso tarkemmat tiedot tämän esitteen lopussa olevasta proggisten ja yhteistyöopintojaksojen osiosta.

FY10 Kertausta abiturienteille, 2 op

Opintojaksossa kerrataan lukion fysiikan oppimäärän keskeiset asiat ylioppilaskirjoituksia varten.

FY11.tähti & KU07.tähti: Tähtivalokuvaus, 2 tai 4 op

Fysiikan opintojakson FY11 ja kuvataiteen opintojakson KU07 yhteisessä projektissa perehdytään tähtitaivaan kohteisiin sekä erityisesti niiden valokuvaamiseen. Opintojakson voi suorittaa joko 2 tai 4 opintopisteen kokonaisuutena. Katso tarkemmat tiedot tämän esitteen lopussa olevasta proggisten ja yhteistyöopintojaksojen osiosta.

KEMIA

Kemia on suositeltavinta kirjoittaa 3. vuoden syksyllä. Silloin saat sopivassa tahdissa opiskeltua valtakunnalliset pakolliset ja valinnaiset opintojaksot sekä koulussamme tarjottavat kaupunkikohtaiset opintojaksot oikeassa järjestyksessä. Oppimäärä on rakennettu niin, että edellisten opintojaksojen tietoja ja taitoja tarvitaan seuraavilla.

Huomaathan, että toistaiseksi valinnaisia opintojaksoja pystytään toteuttamaan vain yhden ryhmän lukuvuodessa, joten niiden sijoittaminen kurssitarjottimelle on sidottu ensisijaisesti 3. vuoden syksyn kirjoittajien tarpeen mukaan periodeihin 1, 3 ja 5. Tarvittaessa voit opojen avulla selvittää, miten ne sijoittuvat esimerkiksi Kuvataidelukion tarjontaan. Opintojaksoja voi tarvittaessa opiskella itsenäisesti opettajan kanssa sovitulla tavalla, paitsi KE07 (sekä labra että ilmasto) on aina lähiopetuksena.

Opiskele ensimmäisen lukuvuoden aikana pakolliset moduulit KE01–02 sekä valinnainen opintojakso KE03, joka on aina periodissa 5. Toisena opintovuotena opiskellaan valinnaiset opintojaksot KE04–KE06, jotka tarjotaan numerojärjestyksessä periodeissa 1, 3 ja 5. Valinnainen opintojakso KE08 (ker-

tausta abiturienteille) suunnataan erityisesti 3. tai 4. vuoden syksyllä kirjoittaville 1. periodissa. Valinnainen moduuli KE07.ilmasto (yhteistyössä FY09.ilmasto) tarjottaneen ensi lukuvuonna 4. periodissa, ja sen voi valita kuka tahansa, joka on opiskellut opintojaksot KE01–02 ja FY01–02 tai opiskelee niitä samaan aikaan KE07.ilmaston kanssa.

Mikäli kirjoitat kemian kolmannen vuoden keväällä, valitse kakkosvuonna opintojaksot KE04 (1. periodi) ja KE06 (5. periodi) sekä kolmantena vuonna 1. periodiin KE08 (kertausta abiturienteille) ja 3. periodiin KE05. Keväällä kirjoittavien kannattaa tarkistaa KE08-opintojakson saatavuus myös verkkolukion ja aikuislukion tarjonnasta. Myös abiturientti voi valita KE07.ilmasto-moduulin 4. periodiin.

Aloita kemian opiskelu aikaisintaan ensimmäisen vuoden neljännessä periodissa, mieluummin vasta kakkosvuotena, jos aiot kirjoittaa kemian vasta neljäntenä vuotena. Tarvittaessa pyydä kemian opettajalta täsmäohjausta kemian opintojesi suunnittelemiseksi. Jos kirjoitat kemian neljännen lukuvuoden syksyllä, noudatat toisena, kolmantena ja neljäntenä vuotena 3. vuoden syksyllä kirjoittavien opiskelijärjestystä. Jos kirjoitat neljännen vuoden keväällä, noudatat toisena, kolmantena ja neljäntenä vuotenasasi 3. vuoden kevään kirjoittajien ohjelmaa. On suositeltavaa, että opintoihin ei tule kovin pitkiä taukoja.

Pakolliset opinnot

Lukiokemian opinnot aloitetaan pakollisella opintojaksolla. Se koostuu kahdesta 1 op:n suuruisesta moduulista, jotka yhdessä takaavat päättötodistuskelpoisuuden. Moduulit KE01 ja KE02 suoritetaan yhtenä opintojaksona (2 op) samassa periodissa.

KE01 Kemia ja minä, 1 op

Moduulissa kerrataan ja syvennetään peruskoulusta tuttuja kemian käsitteitä ja opetellaan käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna. Tärkeä aihe on arjen aineiden tutkittuun tietoon perustuva turvallinen käyttö ja käsittely, jota harjoitellaan myös kokeellisen työskentelyn avulla. Aloitetaan laskennallinen kemia perustyökaluihin (moolimassa, ainemäärä ja konsentraatio) tutustumalla.

KE02 Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op

Keskeiset sisällöt jatkavat KE01-moduulissa opiskeltuja teemoja. Aineiden ominaisuuksien ja rakenteiden välisiä yhteyksiä tutkitaan ja selitetään esimerkiksi kokeellisesti, simulaatioiden tai mallien avulla. Näin pyritään tukemaan monitieteisen osaamisen ja monilukutaidon kehittymistä.

Valinnaiset opintojaksot

Kemian valinnaisista opintojaksoista KE03 ja KE04 on tarkoituksenmukaista opiskella numerojärjestyksessä moduulien KE01 ja KE02 jälkeen. Opintojaksojen KE05 ja KE06 keskinäistä järjestystä voi kuitenkin tarvittaessa vaihtaa. Ota yhteyttä kemian opettajaan etukäteen, jos sinun on poikettava suositellusta numerojärjestyksestä. Valinnaisista opintojaksoista KE03 ja KE06 tarjotaan aina 5. periodissa, KE04 aina 1. periodissa ja KE05 aina 3. periodissa.

KE03 Molekyylit ja mallit, 2 op

Opintojaksossa tarkastellaan hiilen ja vedyn yhdisteitä esimerkiksi hyvinvoinnin, terveyden tai Hiili-neutraalin Helsingin näkökulmista. Keskiössä ovat tavallisimmat orgaaniset yhdisteet, niiden rakenteiden mallintaminen ja analysointi erilaisten tiedonkäsittelytyökalujen avulla. Samalla syvennetään KE01-moduulissa opittua jaksollisen järjestelmän ymmärtämistä. Kokeellisessa työskentelyssä harjoitellaan tavallisimpien työvälineiden ja reagenssien edistyneempää käyttöä. Pakollisen opintojakson aikana opiskeltuja laskennallisia taitoja vahvistetaan sekä opetellaan valmistamaan liuoksia.

KE04 Kemiallinen reaktio, 2 op

Opintojakson tavoitteena on, että saat käsityksen kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme. Opintojaksolla opiskellaan teoriassa ja kokeellisesti erilaisia kemiallisia reaktioita sekä niihin liittyviä malleja, työtapoja ja käsitteitä, laitetaan kemian kielioppi kohdalleen ja opitaan käsittelemään kemiallista reaktiota matemaattisesti.

KE05 Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op

Mihin MacGyver tarvitsi klemmaria, purkkapaperia ja tomaattia? Keskiössä ovat hapettumis-pelkistymisreaktiot ja metallien kemia, joita hyödynnetään uudistuvien kemiallisen energian lähteiden kehittämisessä ja muissa kiertotalouden innovaatioissa. Lisäksi ideoidaan kemiallisen ongelman ratkaisemista sekä lisätään laskennallisia valmiuksia.

KE06 Kemiallinen tasapaino, 2 op

Miksi alkaa huimata, kun puhaltaa monta ilmapalloa putkeen? Miksi mustikkatahran väri muuttuu, kun sitä hangataan saippualla? Opintojaksossa tutkitaan monipuolisesti kemiallisen reaktion nopeutta sekä tasapainoon liittyviä näkökulmia ja niihin liittyviä ilmiöitä luonnossa ja ihmiskehossa. Kemiallisten ongelmien laskennallinen ratkaiseminen ja graafisten esitystaitojen harjoittelu vahvistavat monipuolisesti tieteenalalle luontaisia matemaattisia taitoja. Tavoitteena on tehdä näkyväksi kemian merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa ja oppia tutkimustulosten ja -prosessien arviointia.

Kaupunkitasoiset valinnaiset opintojaksot

Projektiopintojakso FY09.ilmasto & KE07.ilmasto Ympäristötutkimus: Ilmastonmuutoksen kemiaa ja fysiikkaa, 2 op

Fysiikan ja kemian yhteisessä opintojaksossa FY09.ilmasto & KE07.ilmasto tutkitaan ilmakehää ja sen kemiallis- fysikaalisia tapahtumia erityisesti ilmastonmuutokseen liittyvistä näkökulmista. Katso tarkemmat tiedot tämän esitteen lopussa olevasta proggisten ja yhteistyöopintojaksojen osiosta.

KE07.labra: Projektiopintojakso Kokeellista kemiaa, 2 op

Opintojaksossa kartutetaan tutkimuksellisia ja kemian tieteenalalle luonteenomaisia kokeellisen työskentelyn taitoja pienryhmissä tehtävien laboratoriotöiden sekä niistä laadittavien työselostusten ja raporttien avulla. Samalla vahvistetaan turvallisen työskentelyn ja asianmukaisen kemikaalien ja välineiden käsittelyn taitoja sekä harjoitellaan monipuolisia kemiallisen tiedon viestimisen taitoja.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S/H. Sen saavuttamiseksi tulee osallistua aktiivisesti tuntiöskentelyyn ja palauttaa töihin liittyvät raportit ajallaan. Opintojaksoa ei työturvallisuussyistä voi opiskella itsenäisesti.

KE08 Kertausta abiturienteille, 2 op

Opintojakson aikana syvennetään lukion kemian keskeisimpien sisältöjen osaamista ja pyritään muodostamaan kokonaiskuva kemian eri osa-alueista. Kurssilla pyritään varmistamaan, että osaat sujuvasti käyttää kemian opintoihin liittyviä ohjelmistoja, kuten molekyyylimallinnusta. Erityyppisiin kemian ylioppilaskokeen kysymyksiin vastaamista harjoitellaan monenlaisten tehtävien avulla. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S/H. Sen saavuttamiseksi tulee palauttaa mahdolliset kurssitehtävät sovitun aikataulun mukaisesti ja osallistua aktiivisesti opetukseen.

USKONTO (ev.lut.)

Uskonnon opintojaksot UE01, UE02 ja UE03 voi opiskella haluamassaan järjestyksessä, mutta ne on hyvä suorittaa ennen opintojaksoja UE04, UE05 ja UE06. Opintojaksojen UE04, UE05 ja UE06 keskinäisellä opiskelujärjestyksellä ei ole suurta merkitystä. Jos opiskelet vain yhden uskonnon opintojakson, suositellaan valitsemaan UE01. Kertausopintojakso UE08 on syytä opiskella viimeisenä.

Uskonto on suositeltavaa kirjoittaa kolmannen vuoden keväällä. Silloin kirjoittavien on hyvä opiskella ensimmäisenä vuonna opintojaksot UE01 ja UE02, toisena vuonna opintojaksot UE03 ja UE04 ja kolmantena vuonna opintojaksot UE05, UE06 ja UE08. Kolmannen vuoden syksyllä kirjoittavien kannattaa suorittaa toisena vuonna opintojaksot UE03, UE04 ja UE06 ja kolmannen vuoden ensimmäisessä periodissa opintojaksot UE05 ja UE08.

Pakolliset opinnot

UE01 Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op

Opintojaksossa tarkastellaan uskontoa ilmiönä, perehdytään maailman uskontotilanteeseen, uskonnottomuuteen, uskonnonvapauteen ja katsomusten väliseen dialogiin. Lisäksi opintojaksossa perehdytään juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiin juuriin ja keskeisiin piirteisiin. Tarkastelun kohteina ovat uskontojen oppi, pyhät kirjat, erilaiset tulkinnat, elämäntapa ja suhde yhteiskuntaan.

UE02 Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op

Opintojaksossa käsitellään katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen kristillisyyden syntyä, erityispiirteitä sekä vaikutuksia yksilöön ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Lisäksi tarkastelun kohteina ovat esimerkiksi karismaattinen kristillisyys, erilaiset ajankohtaiset kristinuskoon liittyvät kysymykset sekä kristillisperäiset uskonnot.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

UE03 Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op

Opintojakson aiheina ovat hindulaisuus, buddhalaisuus, jainalaisuus, sikhiläisyys, shintolaisuus, tao-laisuus, kungfutselaisuus, luonnonuskonnot (esim. vodou) ja uususkonnollisuus. Opintojaksossa perehdytään uskontojen syntyyn, oppiin ja suuntauksiin sekä tarkastellaan uskontojen vaikutusta yksilöön ja yhteiskuntaan. Opintojakso ei edellytä pohjatietoja, ja sen voi opiskella myös ennen UE02-opintojaksoa.

UE04 Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan Suomen uskontotilanteeseen. Historian kautta tullaan tähän päivään ja tarkastellaan, miten uskonto vaikuttaa suomalaisessa yhteiskunnassa ja yksilöiden elämässä. Suomessa vaikuttavien uskonnollisten yhteisöjen lisäksi opintojaksossa tarkastellaan uskonnottomuutta. Opintojaksossa käsitellään myös uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua. Opintojaksot UE01, UE02 ja UE03 on hyvä opiskella ennen UE04-opintojaksoa.

UE05 Uskonnot taiteessa ja populaarikulttuurissa, 2 op

Opintojaksossa perehdytään uskonnon, taiteen ja populaarikulttuurin vuorovaikutukseen. Tarkastelun kohteina ovat uskonnolliset teemat taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa, esimerkiksi kuvataiteessa, arkkitehtuurissa, elokuvissa ja tv-sarjoissa, musiikissa sekä kirjallisuudessa. Opintojaksot UE01, UE02 ja UE03 on hyvä opiskella ennen UE05-opintojaksoa.

UE06 Uskonnot, tiede ja media, 2 op

Opintojaksossa perehdytään uskonnon ja median vuorovaikutukseen. Tarkastelun kohteena ovat eri uskontojen julkisuuskuvat sekä se, miten uskonnot itse hyödyntävät mediaa. Opintojaksossa perehdytään myös uskonnolliseen kieleen ja mainontaan mediassa sekä uskontojen tieteelliseen tutkimukseen. Opintojaksot UE01, UE02 ja UE03 on hyvä opiskella ennen UE06-opintojaksoa.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

UE07 Uskonnollisesti moninainen pääkaupunkiseutu, 2 op

Opintojakson aikana vierailaan eri uskontojen pyhissä rakennuksissa ja yhteisöissä. Eri uskontojen edustajat ja tutkijat voivat myös vieraila oppitunneilla. Opintojakso vahvistaa kotikansainvälisyyttä ja tutustuttaa uskonnollisesti ja kulttuurisesti moninaiseen pääkaupunkiseutuun. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Elämänkatsomustiedon opiskelijat voivat myös suorittaa tämän opintojakson (ET07).

UE08 Uskonnon kertausta abiturienteille, 2 op

Opintojaksossa kerrataan uskonnon pakollisten ja valinnaisten opintojen sisältöjä ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin. Opintojaksossa tutustutaan uskonnon ylioppilaskokeen rakenteeseen, erilaisiin tehtävyytyyppeihin ja aiempien vuosien kysymyksiin sekä harjoitellaan esseen kirjoittamista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

USKONTO (ortodoksi)

Opintojaksot UO01–06 tarjotaan Verkkolukion opintotarjottimilla.

Elämäkatsomustiedon opintojaksoja ei tarvitse suorittaa numerojärjestyksessä, vaikka yleisesti niihin päteekin, että myöhemmät opintojaksot ovat kenties hiukan haastavampia kuin alkupään opinnot.

Elämäkatsomustieto on suositeltavaa kirjoittaa kolmannen vuoden keväällä, mutta se on mahdollista kirjoittaa myös kolmannen syksyllä. Jos kirjoitat elämäkatsomustiedon keväällä, on järkevää käydä jokaisena vuonna kaksi opintojaksoa: ykkösvuonna 1 ja 2, kakkosvuonna 3 ja 4 ja kolmantena vuonna opintojaksot 5 ja 6 (sekä kertauskurssi). Jos kuitenkin päädyt kirjoittamaan elämäkatsomustiedon jo kolmannen vuoden syksyllä, suorita mahdollisuuksien mukaan kakkosvuonna kaikki valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot, koska mitään tiettyä opintojaksoa ei välttämättä tarjota juuri syksyn ensimmäisessä jaksossa.

Neljännän vuoden keväällä kirjoittava voi ottaa ensimmäisenä vuonna kevyemmin (yksi opintojakso riittää ensimmäiseksi vuodeksi). On perusteltua suorittaa kirjoitettavan aineen opintoja loppupainotteisesti, eli ei useita opintojaksoja heti ensimmäisenä ja toisena vuonna – jätä opintoja myös viimeiselle vuodelle kirjoitusten läheisyyteen.

Pakolliset opinnot

ET01 Minä ja hyvä elämä, 2 op

Mitä on onnellisuus? Mitä mahdollisuuksia minulla on vaikuttaa omaan elämään? Opintojakson aikana tutustutaan elämän- ja maailmankatsomuksen käsitteisiin, erilaisiin ihmiskäsityksiin ja -ihanteisiin. Tämän lisäksi pohditaan hyvää elämää sekä olemassaolon peruskysymyksiä kuten elämänvalintoja, sosiaalisia suhteita, seksuaalisuutta, työtä ja identiteettiä.

ET02 Minä ja yhteiskunta, 2 op

Mitä ovat ihmisoikeudet, yhteiskunnan rakenteet ja kriittinen ajattelu? Opintojakson aikana tutustutaan kriittiseen ajatteluun ja erilaisten väitteiden järkipäiseen perusteluun sekä erilaisiin virheisiin ja väärisiin päätelyssä. Tarkastelussa ovat myös median toimintalogiikka, moderni yhteiskunta, yhteiskuntakriittikki, taloudellisen ja poliittisen vallan merkitys ja ihmisoikeudet sekä niiden loukkaukset.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

ET03 Kulttuurit, 2 op

Mitä on kulttuuri ja miten sitä voi tutkia? kuinka eri kulttuurit vaikuttavat toisiinsa? Opintojaksossa tutustutaan kulttuurin käsitteeseen, kulttuurin tutkimuksen perusteisiin, erilaisiin kulttuuriperinteisiin

ja näiden vuorovaikutukseen. Opintojaksossa käsitellään myös kulttuuriin liittyvää politiikkaa sekä rasismin ja syrjinnän historiaa ja nykypäivää.

ET04 Katsomukset, 2 op

Miten katsomukset muokkaavat näkemystämme maailmasta? Miten moraalijärjestelmät ovat syntyneet? Opintojaksossa tarkastellaan katsomusten kehitystä historiassa, esimerkiksi tieteellisen maailmankuvan syntyä. Tämän lisäksi opintojaksossa tutkitaan poliittisten maailmankatsomuksien, kuten sosialismin ja liberalismien, ilmenemistä elämäntavoissa ja suhteessa ympäristöön. Opintojaksossa pääsee myös pohtimaan oman elämäntavon taustalla olevia historiallisia seikkoja.

ET05 Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op

Mitä on uskonnollisuus tai uskonnottomuus? Mitä on fundamentalismi? Miten Aasian suuret uskonnot eroavat kristinuskosta? Opintojaksossa tutustutaan Lähi-idän ja Aasian merkittäviin uskontoihin, uskonnollisuuteen ja uskonnottomuuteen liittyviin käsitteisiin sekä uskonnottomuuteen ja sekularisaatioon.

ET06 Tulevaisuus, 2 op

Miten tekoäly muuttaa ihmistä ja yhteiskuntaa? Mitä ovat transhumanismi ja kyborgit? Minkälainen on utopiasiasi tai dystopiasiasi? Opintojaksossa tutustutaan tulevaisuuden tutkimukseen sekä tieteellisteknologiseen vallankumoukseen ja sen aiheuttamiin muutoksiin yhteiskunnassa. Opintojaksossa pohditaan, miten talous ja työ muuttuvat robotiikan ja tekoälyn kehittyessä. Tämän lisäksi tarkastellaan globaaleita ekologisia muutoksia, kuten ilmastonmuutosta, sekä erilaisia utopioita ja dystopioita.

Kaupunkitasoiset ja kallon lukion omat valinnaiset opinnot

ET08 Kertausta abiturienteille, 2 op

Opintojaksossa käydään läpi pakollisten ja syventävien opintojen keskeiset tavoitteet ja sisällöt sekä pyritään luomaan laajempi yleiskuva länsimaisen ajattelun maailmankatsomuksellisista virtauksista luonnontieteistä filosofiaan, humanismiin ja uskontoihin. Opintojaksossa tuetaan oman elämäntavon rakentamista katsomuksellisen sivistyksen avulla. Opintojakson tavoitteena on myös harjaannuttaa yleisiä kriittisen ajattelun ja kirjoittamisen taitoja, joista on merkittävästi hyötyä elämäntavon tiedon yo-kokeiden lisäksi eritoten muiden reaaliaineiden sekä äidinkielen kokeissa. Opintojaksossa perehdytään elämäntavon tiedon ylioppilaskokeiden tehtäviin ja niihin vastaamiseen.

FILOSOFIA

Filosofiassa on perusteltua suorittaa ensimmäinen opintojakso – johdatus filosofiseen ajatteluun – ennen muita. Neljäs opintojakso on hyvä jättää viimeiseksi tai mahdollisimman myöhään. Muiden opintojaksojen järjestyksellä ei niin ole väliä.

Filosofia suositellaan kirjoitettavaksi mahdollisimman myöhään, mutta sen voi toki periaatteessa kirjoittaa jo kolmannen vuosikurssin syksyllä. Valitse tällöin ensimmäisenä vuonna opintojaksot 1 ja 2 ja toisena lukiovuonna opintojaksot 3 ja 4. Kertauskursseja järjestetään yleensä ensimmäisessä ja kolmannessa periodissa, joten useimmiten voit suorittaa sen vielä kolmannen vuoden syksyllä. Jos kirjoitat filosofian kolmannen vuoden keväällä, kannattaa jättää vähintään opintojakso 4 (ja kertauskurssi) kolmanteen vuoteen.

Jos kirjoitat filosofian neljännen vuoden syksyllä tai keväällä, voit vastaavasti keventää ensimmäisten vuosien aikana opiskeltavien opintojaksojen määrää. On järkevämpää jättää opintojaksoja lähemmäs kirjoituksia kuin käydä kaikkia ensimmäisenä opintovuonna.

Riippumatta siitä, milloin kirjoitat, valitse myös kaikki mahdollisesti tarjolla olevat kaupunkitasoiset tai Kallion lukion omat valinnaiset opintojaksot. Valtakunnalliset opinnot eli opintojaksot 1–4 tarjotaan joka vuosi, samoin koulumme oma erityiskurssi FI07 eli taidefilosofia/estetiikka. Lisäksi tarjolla on FI08 filosofian klassikot, joka toteutuu, mikäli siihen tulee tarpeeksi valintoja.

Pakolliset opinnot

FI01 Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op

Opintojakson tavoitteena on perehtyä filosofisen ajattelun perusvälineisiin sekä harjoitella niiden käyttöä. Näitä ovat keskeisesti abstrakti käsitteellinen ajattelu (mukaan lukien käsitteiden analysoiminen ja määrittely), väitteiden tunnistaminen, analysoiminen ja kriittinen arvioiminen sekä johdonmukaisten argumenttien rakentaminen. Opintojaksossa tarkastellaan myös tietoa ja tiedettä filosofian näkökulmasta sekä sovelletaan opittua erilaisiin tiedonlähteisiin medioista koulun eri oppiaineisiin ja niiden edustamiin tieteenaloihin.

FI02 Etiikka, 2 op

Opintojaksossa opitaan yleiset käsitteelliset välineet filosofiseen eettiseen pohdintaan sekä oman elämän valintojen ja merkityksen käsittelemiseen. Opintojaksossa käydään läpi niin moraaliin liittyviä käsitteellisiä erotteluita kuin teorioita sekä pohditaan yksilökohtaisempia ja soveltavampia konkreettisia eettisiä kysymyksiä yksilön hyvän elämän edellytyksistä ympäristöetiikkaan.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

FI03 Yhteiskuntafilosofia, 2 op

Opintojaksossa perehdytään yhteiskuntafilosofian traditioon sekä sen keskeisiin käsitteisiin (mm. vapaus, oikeus, oikeudenmukaisuus, valta, demokratia, valtio) ja kysymyksenasetteluihin (yksilön ja yhteisön suhde, yhteiskuntajärjestyksen perusteet, yhteiskunnallisen vallankäytön oikeutus jne.). Opintojaksossa tutustutaan myös poliittiseen filosofiaan: aatteisiin ja ideologioihin sekä nykymaailmaan ja -kulttuuriin liittyviin ajankohtaisiin kysymyksiin (esim. talous, sukupuoli, globaali oikeudenmukaisuus).

FI04 Tieto, tiede ja todellisuus, 2 op

Opintojaksossa perehdytään metafysiikan, yleisen tieto-opin sekä tieteenfilosofian keskeisiin filosofisiin erotteluihin ja kysymyksenasetteluihin. Opintojaksossa pohditaan sekä todellisuuden perimmäistä luonnetta että ihmisen suhdetta siihen. Tavoitteena on myös oppia arvioimaan erilaisia todellisuutta koskevia väitteitä, maailmaa koskevan tiedon luotettavuutta sekä eritoten eri tieteiden tapaa hahmottaa todellisuus. Opintojakso on käsitteellisesti ja ajatuksellisesti kohtuullisen vaativa, joten se suositellaan valittavaksi opintojen loppuvaiheilla.

Kaupunkitasoiset ja kallion lukion omat valinnaiset opinnot

FI05/PUH08 Puhu viisaasti, 2 op

Opintojakso on kuvattu esitteen lopussa proggisten ja yhteistyöopintojaksojen osiossa.

FI06 Kertausta abiturienteille, 2 op

Opintojaksossa käydään läpi pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen keskeiset tavoitteet ja sisällöt sekä pyritään luomaan laajempi yleiskuva filosofiasta ja sen historiasta. Opintojakson tavoitteena on myös harjaannuttaa filosofisen ajattelun ja kirjoittamisen taitoja, joista on merkittävästi hyötyä filosofian yo-kokeiden lisäksi eritoten äidinkielen ja muiden reaaliaineiden kokeissa. Opintojaksossa perehdytään filosofian ylioppilaskokeiden tehtäviin ja niihin vastaamiseen.

FI07 Taidefilosofia/estetiikka, 2 op

Opintojaksossa perehdytään taiteen ja kauneuden käsitteiden historiaan ja merkitykseen. Opintojaksossa käsitellään myös taiteellisen merkityksen, sen tulkinnan ja arvottamisen kysymyksiä sekä taiteen ja moraalin välisiä kysymyksiä. Tavoitteena on myös oppia ymmärtämään tämän päivän taiteen

haasteita suhteessa niin traditioon kuin nykyajan yhteiskunnalliseen todellisuuteen. Mahdollisuuksien mukaan käsitellään myös yksittäisiin taiteenlajeihin liittyviä filosofisia kysymyksiä.

FI08 Filosofian klassikot, 2 op

Poikkeuksellisesti tässä opintojaksossa ei yritetä ainoastaan ajatella itse, vaan kuunnellaan, mitä kuuluisilla filosofeilla on ollut sanottavana. Istutaan siis kerrankin jättiläisten harteille ja annetaan niiden viedä. Opintojaksossa luetaan filosofian klassikkotekstejä ja tutustutaan samalla filosofian historiaan sekä merkittäviin filosofeihin.

PSYKOLOGIA

Psykologian opiskelu aloitetaan PS01-opintojaksolla. Tämän jälkeen opiskelija voi valita joko PS02- tai PS03-opintojakson. PS03 olisi suositeltavaa suorittaa ennen PS04-opintojaksoa. Viimeiseksi valinnaiseksi opintojaksoksi kannattaa jättää PS05.

Psykologia suositellaan kirjoitettavaksi 3. vuoden keväällä. Tämä mahdollistaa opintojen tasaisen jakamisen kolmelle vuodelle. Jos kirjoitat psykologian kolmannen vuoden keväällä, valitse ykkösvuonna opintojaksot PS01 ja PS02, kakkosvuonna opintojaksot PS03 ja PS04 ja kolmantena vuonna opintojaksot PS05, PS07 ja PS08. Mikäli kirjoitat psykologian kolmannen vuoden syksyllä, valitse ykkösvuonna opintojaksot PS01 sekä PS02 ja kakkosvuonna opintojaksot PS03, PS04 ja PS05. Kolmannen vuoden syksyllä ehdit ensimmäisessä periodissa suorittaa opintojakson PS07 (kertauskurssi) ja opintojakson PS08 (sosiaalipsykologia).

Jos kirjoitat psykologian neljännen vuoden syksyllä, valitse ykkösvuonna opintojaksot PS01 ja PS02, kakkosvuonna opintojaksot PS03 ja PS04, kolmosvuonna opintojaksot PS05 ja PS08 ja neljännen syksyllä ensimmäisessä periodissa opintojakso PS07. Jos kirjoitat neljännen vuoden keväällä, valitse ensimmäisenä vuonna opintojaksot PS01 ja PS02, kakkosvuonna opintojaksot PS03 ja PS04, kolmantena vuonna PS05 ja nelosvuonna opintojaksot PS07 ja PS08. Voit halutessasi jättää myös opintojakson PS05 suorittamisen neljänteen vuoteen.

Pakolliset opinnot

PS01 Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op

Opintojaksossa tarkastellaan ihmisen toimintaa psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta. Lisäksi selvitetään, mitä oikeastaan on oppiminen ja mitkä kaikki asiat vaikuttavat oppimiseen ja opiskeluun. Opintojaksossa perehdytään myös psykologisen tiedon hankkimiseen ja psykologiseen tutkimukseen.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

PS02 Kehittyvä ihminen, 2 op

Opintojaksossa keskitytään lapsuuden ja nuoruuden tarkasteluun. Lapsuudessa ja nuoruudessa huomioidaan erityisesti kognitiivinen kehitys, kuten kieli ja ajattelu, sekä psykososiaalinen kehitys eli minuuden, temperamentin ja tunteiden säätelyn kehittyminen. Nuoruusiän tarkastelussa keskiössä on identiteetin eri osa-alueiden muuttuvuus. Opintojaksossa perehdytään myös kaksos- ja adoptiotutkimukseen.

PS03 Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op

Tämä opintojakso on hyvä suorittaa ennen PS04-opintojaksoa. Opintojaksossa keskitytään monipuolisesti ihmisen erilaisiin tiedonkäsittelyprosesseihin. Opintojaksossa perehdytään havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistitoimintoihin, kieleen ja päätöksentekoon. Näitä toimintoja tarkastellaan hermoston ja aivojen näkökulmasta. Lisäksi tutustutaan eri aivotutkimusmenetelmiin. Tutkimusentekotavoista perehdytään kokeelliseen tutkimukseen ja tapaustutkimukseen.

PS04 Tunteet ja mielenterveys, 2 op

Opintojakso PS03 on hyvä suorittaa ennen tätä opintojaksoa. Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat tunteet, psyykinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen sekä mielenterveys. Psyykkisen hyvinvoinnin yhteydessä puhutaan unen ja nukkumisen, stressin ja hallintakeinojen ja defenssien merkityksestä. Lisäksi perehdytään yleisimpien mielenterveyshäiriöiden luokitteluun, yleisimpiin mielenterveyshäiriöihin sekä erilaisiin psykoterapian toteutustapoihin. Psykologisesta tutkimuksesta käydään läpi kuvaileva ja korrelatiivinen tutkimus.

PS05 Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op

Opintojaksossa tarkastellaan asioita, joiden suhteen me kaikki olemme ainutkertaisia. Keskeisiä sisältöjä ovat persoonallisuuden rakentuminen, älykkyys sekä luovuus. Opintojaksossa keskitytään erityisesti persoonallisuuden tarkasteluun sekä biologisesta että kognitiivisesta näkökulmasta. PS05-opintojaksossa käydään läpi myös kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutuksia ihmisen toimintaan sekä psykologisen tutkimuksen tiedonkeruumenetelmiä. Erityisesti ollaan kiinnostuneita siitä, miten yksilöllisiä eroja kuten persoonallisuutta ja älykkyyttä voidaan arvioida. *Opintojaksot PS01–04 on hyvä opiskella ennen tätä opintojaksoa.*

Kaupunkitasoiset ja kallion lukion omat valinnaiset opinnot

PS07 Psykologian kertausta abiturienteille, 2 op

Opintojaksossa kerrataan psykologian pakollisen ja valinnaisten opintojaksojen sisältöjä ja valmistautetaan ylioppilaskirjoituksiin. Opintojaksossa tutustutaan ylioppilaskokeen rakenteeseen ja tehtävätyyppeihin, käydään läpi vanhoja yo-tehtäviä ja katsotaan mallivastauksia. Lisäksi harjoitellaan esseevastauksen rakentamista.

PS08 Sosiaalipsykologisia ilmiöitä, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan sosiaalipsykologian keskeisiin käsitteisiin ja teorioihin, vuorovaikutustaitoihin ja ryhmädynamiikkaan. Saatua tietoa sovelletaan opintojaksossa esiteltyihin teemoihin kuten aggressio, prososiaalisuus, sukupuoli ja ilmastonmuutos.

HISTORIA

Opintojen eteneminen

Historia on suositeltavaa kirjoittaa kolmannen vuoden syksyllä tai keväällä, koska opintojaksojen määrä on melko suuri. Ota huomioon, että opintojaksot 4, 5 ja 6 saattavat toteutua vain kerran lukuvuodessa. Mikäli kirjoitat historian kolmannen vuoden syksyllä, valitse toisena vuonna opintojaksot 4, 5 ja 6 ja kolmantena vuonna opintojakso 8. Jos päätät kirjoittaa historian kolmannen vuoden keväällä, voit käydä opintojaksot 3 ja 4 toisena vuotena ja jättää opintojaksot 5, 6 ja 8 kolmannelle lukuvuodelle.

Jos kirjoitat historian neljäntenä vuonna, voit jakaa opintojaksot tasaisesti kolmelle ensimmäiselle lukuvuodelle ja jättää opintojakson 8 neljännelle vuodelle.

Pakolliset opinnot

HI01 Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op

Opintojaksossa tarkastellaan ihmisyhteisöjen suhdetta ympäristöön sekä yhteiskunnallista kehitystä maanviljelyksen alusta nykypäivään. Globaalia kulttuuriympäristöä tutkitaan elinkeinojen, teknologioiden, yhteiskunta- ja perherakenteiden ja maapallon kantokyvyn näkökulmista. Opintojakso perehdyttää myös historian tutkimuksen perusteisiin.

HI02 Kansainväliset suhteet, 2 op

Opintojaksossa käsitellään kansainvälisen politiikan keskeisiä ilmiöitä, valtasuhteiden muutoksia ja muutosten taustoja autonomian ajalta nykypäivään. Kansainvälisen politiikan ilmiöitä analysoidaan esimerkiksi aatteellisen ja taloudellisen kehityksen sekä kansainvälisen yhteistyön ja informaatiovaihuttamisen näkökulmista.

HI03 Itsenäisen Suomen historia, 2 op

Opintojaksossa käsitellään Suomen historian keskeisiä poliittisia, yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja taloudellisia muutosprosesseja ja kehityslinjoja sekä niihin liittyviä tulkintoja 1800-luvun puolivälistä nykypäivään. Suomen historia liitetään osaksi laajempaa eurooppalaista ja globaalia kontekstia.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

HI04 Eurooppalaisen maailmankuvan kehitys, 2 op

Opintojaksossa tutkitaan monipuolisesti Euroopan kulttuurihistoriaa. Taiteen, tieteen ja aatehistorian ilmiöitä tutkitaan oman aikansa eurooppalaisen maailmankuvan ilmentäjinä. Opintojakso luotaa yhteiskunnallisen ajattelun, aatteiden ja ihmisoikeuksien kehittymistä sekä myyttisiä, uskonnollisia ja tieteellisiä maailmanselityksiä antiikista nykypäivään.

HI05 Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op

Opintojaksossa tarkastellaan Suomen kehitystä osana Itämeren alueen historiaa autonomian ajalle asti. Opintojaksossa perehdytään yhteiskunnan, talouden ja ympäristön lisäksi yhteisöjen ja yksilöiden väliseen vuorovaikutukseen, arjen historiaan ja ihmisten elämäntapaan sekä elinkeinoihin historian eri vaiheissa.

HI06 Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op

Opintojaksossa perehdytään kulttuurin käsitteeseen ja kulttuurieroja koskevan ajattelun muutokseen sekä tarkastellaan, miten suhtautuminen eri kulttuureihin on vaihdellut ajattelun ja yhteiskuntien rakenteen muuttuessa. Opintojaksossa tarkastellaan eurooppalaisten ja Euroopan ulkopuolisten kulttuurien kohtaamista ja vuorovaikutusta historian eri aikoina.

HI07 projektiopintojakso, 2 op

Jokaisella opintojaksolla on vaihtuva teema. Opintojaksoon liittyy usein koulun ulkopuolella suoritettava osuus, kuten opintokäynti tai -matka, korkeakouluysteistyötä ja asiantuntijaluentoja.

Lukuvuonna 2026–2027 tarjolla ovat seuraavat teemat:

HI07 Sota-arkeologiaa Hangossa, 2 op

Tämä projekti paneutuu arkeologiaan. Opintojakso sisältää johdatuksen aiheeseen koulussa (vierailijaluentoja), ja osa opintojaksosta suoritetaan aitona arkeologisenä tutkimuksena paikan päällä. Asiantuntijana ja kaivausten johtajana toimii arkeologi Jan Fast, joka on tutkinut mm. Hangon Tulliniemeä.

HI07 Holokaustin historia, 2 op

Tällä projektiopintojaksolla perehdytään vuosina 1933–1945 tapahtuneeseen juutalaisten kansanmurhaan. Aihetta lähestytään eri näkökulmista ja lähteistä käsin. Opintojakso sisältää matkan Krakovaan ja Auschwitziin, Puolaan (matka pääosin omakustanteinen). Matka sijoittuu lokakuun alkuun.

HI07 Lihallisuus ja kuolema, 2 op

Yhteistyössä kuvataiteen opintojakson KU05 kanssa toteutettavalla opintojaksolla perehdymme lihallisuuden ja kuoleman käsittelyyn eurooppalaisessa kuvataiteessa. Katso tarkemmat tiedot tämän esitteen lopussa olevasta proggisten ja yhteistyöopintojaksojen osiosta.

HI08 Historian kertausta abiturienteille, 2 op

Opintojaksolla kerrataan historian pakollisen ja valinnaisten opintojaksojen sisältöjä ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin. Opintojaksossa tutustutaan ylioppilaskokeen rakenteeseen, tehtävätyypeihin, käydään läpi vanhoja yo-tehtäviä ja katsotaan mallivastauksia. Lisäksi harjoitellaan esseevastauksen rakentamista.

YHTEISKUNTAOPPI

Yhteiskuntaoppi suositellaan kirjoitettavaksi kolmannen vuoden syksyllä tai keväällä, koska opiskelijan yhteiskunnallinen ajattelu kehittyy ajan myötä. Mikäli aiot kirjoittaa sen syksyllä, suorita kakkosvuonna opintojaksot 3 ja 4. Opintojakson YH06 (kertauskurssi) ehdit suorittamaan syksyllä ensimmäisessä periodissa.

Mikäli kirjoitat yhteiskuntaopin keväällä, suorita kakkosvuonna opintojaksot 3 ja 4 ja kolmantena vuonna opintojakso 6. Huomioi, että yhteiskuntaopin opintojaksojen sisällöt eroavat toisistaan merkittävästi. Mikäli opinnot jakautuvat pitkälle aikavälille, kertaaminen vie aikaa. Jos kirjoitat yhteiskuntaopin neljännen vuoden syksyllä tai neljännen vuoden keväällä, jätä opintojakso myös neljännelle vuodelle.

Pakolliset opinnot

YH01 Suomalainen yhteiskunta, 2 op

Opintojakso perehdyttää valtiolliseen ja yhteiskunnalliseen järjestelmään ja keskittyy erityisesti suomalaisen yhteiskunnan analyysiin. Keskeisiä näkökulmia ovat demokratia, perusoikeudet, yhteiskuntarakenteet, valta ja aktiivinen kansalaisuus. Opintojakso innostaa myös itse vaikuttamaan opiskelijaa lähellä oleviin asioihin. Opintojakson osana harjoitellaan yhteiskunnan kriittistä ja analyttistä tarkastelua eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta. Lisäksi harjoitellaan yhteiskuntaopille tyypillisten asiatekstien lukemista ja kirjoittamista.

YH02 Taloustieto, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan mikro- ja makrotalouden keskeisiin peruskäsitteisiin ja teorioihin. Tutustumme Suomen ja kansainvälisen talouselämän nykytilaan ja tulevaisuuden näkyymiin. Opintojakso ohjaa opiskelijaa ymmärtämään omaan kotitalouteensa vaikuttavia taloudellisia ja poliittisia tekijöitä. Lisäksi opintojaksossa opitaan arkielämän taloudellisia taitoja ja pohditaan monipuolisesti taloudellisten päätösten eettistä puolta. Opintojakson osana seurataan aktiivisesti taloudellista keskustelua ja uutisointia sekä harjoitellaan talouteen liittyvien tilastojen ja kuvioiden tulkintaa.

YH03 Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op

Opintojakso perehdyttää Euroopan taloudelliseen ja poliittiseen yhdentymiseen ja yksittäisen kansalaisen asemaan yhdentyvässä Euroopassa ja globalisoituvassa maailmassa. Opintojakson yhteydessä seurataan ajankohtaisia maailman tapahtumia. Se kannustaa osallistumaan erilaisia kansainvälisen politiikan ilmiöitä koskevaan keskusteluun. Opintojakson osana seurataan erityisesti kansalaisten ja kansainvälisen turvallisuusympäristön kehittymistä.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

YH04 Lakitieto, 2 op

Opintojaksossa perehdytään Suomen oikeusjärjestyksen ja oikeuden käytön perusasioihin. Tutustutaan tärkeimpiin oikeudellisiin sopimuksiin ja oikeudellisen tiedon lähteisiin. Lisäksi tutustutaan oikeudellisia kysymyksiä koskevaan julkiseen keskusteluun ja arvioidaan siinä esiintyviä näkemyksiä. Opintojakson sisältöjen avulla saa valmiuksia tavanomaisten oikeusasioiden hoitamiseen.

Kaupunkitasoiset ja kallion lukion omat valinnaiset opinnot

YH05 Projektio-pintojakso, 2 op

Opintojakson voi suorittaa tekemällä erilaisia omavalintaisia opintoja. Hyviä vaihtoehtoja ovat taloustiedon MOOC-kurssi (<https://talouskurssi.fi/>) tai TAT:in (Talous ja nuoret) Oman talouden hallinta -kurssi <https://nuortenny.fi/palvelu/oman-talouden-hallinta/>.

Kurssit suoritetaan itsenäisesti verkko-opintoina. Molemmilla kursseilla hyödynnetään digitaalista oppimisalustaa. Muita vaihtoehtoja on mm. 4H-yrittäjäyyskurssi (<https://4h-akatemia.fi/koulutus/4h-yrityskoulutus-verkossa-1-op/>). Myös nuorten turvakurssi sopii projektio-pintojaksoksi (<https://www.nuortenturvakurssi.fi>). Voit myös keskustella opettajan kanssa erilaisista muista suoritustavavaihtoehdoista.

YH06 Kertausta abiturienteille, 2 op

Tämän opintojakson avulla valmistaudutaan yhteiskuntaopin ylioppilaskokeeseen. Opintojaksossa perehdytään etenkin vastustekniikkaan ja erilaisiin tehtävätyyppeihin sekä harjoitellaan käytännössä esseetehtävien rakentamista.

Yhteistyöopintojakso: Taloustieto ja talousmatematiikka, MAB06 (1 op), MAB07 (1 op) ja YH02 (2 op), yhteensä 4 op

Yhteiskuntaopin ja matematiikan yhteistyöopintojakso, joka vastaa matematiikan moduuleita MAB06 ja MAB07 sekä yhteiskuntaopin opintojaksoa YH02. Yhteistyöopintojakso on valittavissa toisen vuosikurssin opiskelijoille. Opintojakso saattaa sisältyä Erasmus+-hankkeeseen, mutta tämä riippuu rahoituksen onnistumisesta. Haku projektiin järjestetään, jos hanke saa rahoitusta.

Terveystieto on suositeltavaa kirjoittaa kolmannen vuosikurssin syksyllä ja siitä eteenpäin. Toki ai-
neen voi kirjoittaa jo toisen vuosikurssin keväällä, mutta usein kokelas ei ole silloin vielä riittävän
kypsä vastaamaan ylioppilaskirjoituksissa vaadittaviin kysymyksiin.

Terveystiedon opintojaksot kannattaa valita numerojärjestyksessä, mutta ne voivat ajoittua varsin va-
paasti eri vuosikursseille. Kertausopintojakso kannattaa valita ylioppilaskirjoituksia edeltävään pe-
riodiin. Ylioppilaskokeessa suoriutumisen kannalta opiskelijan kannattaa suorittaa kaikki tarjottavat
opinnot, olivat ne sitten valittavissa lähi- tai verkko-opetuksena.

Pakolliset opinnot

TE01 Terveys voimavarana, 2 op

Opintojaksossa luodaan kokonaiskuva ihmisen voimavaroista, terveyden edistämisestä sekä terveyttä
määrittävistä tekijöistä, niiden yhteyksistä ja vaikutusmekanismeista. Lisäksi syvennetään ja laajenne-
taan perusopetuksen aikana hankittua ymmärrystä elintapojen merkityksestä terveydelle ja arvioidaan
terveyden edellytysten toteutumista omassa elämässä, perheessä ja lähiyhteisöissä.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

TE02 Terveys ja ympäristö, 2 op

Opintojaksossa kehitetään valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää sekä
perehdytään tutkimustiedon hankkimisen periaatteisiin. Keskeistä on mediaympäristön ohella tarkas-
tella myös muiden elinympäristöjen terveysvaikutuksia sekä arvioida omien valintojen merkitystä ym-
päristön terveellisyydelle. Lisäksi opintojaksossa syvennyttään riippuvuuksiin ja niiden vaikutuksiin.

TE03 Terveys ja yhteiskunta, 2 op

Opintojaksossa ohjataan tarkastelemaan laajasti terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn histo-
riallisia kehityslinjoja sekä tulevaisuuden haasteita yhteiskunnassa. Tehtävänä on avata keskeisiin tart-
tumattomiin ja tartuntatauteihin liittyviä tekijöitä sekä tarkastella sosiaali- ja terveystalvelujen, itse-
hoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle. Olennaista on myös perehtyä terveyteen ja sairauksiin
liittyviin eettisiin kysymyksiin sekä globaaleihin terveyshaasteisiin.

Kaupunkitasoiset ja kallon lukion omat valinnaiset opinnot

TE05 Kertausta abiturienteille, 2 op

Opintojaksossa kerrataan kaikkien terveystiedon opintojaksojen sisältöjä sekä syvennetään niiden ymmärrystä. Opintojakson tavoitteena on myös valmistaa opiskelija yo-kirjoituksia varten vanhojen yo-tehtävien avulla.

LIIKUNTA

Liikunnan opinnot tulisi suorittaa siten, että LI01 suoritetaan ensin (ensimmäisenä lukuvuotena) ja muut opintojaksot opiskelijan haluamassa järjestyksessä toisen ja kolmannen lukuvuoden aikana.

Pakolliset opinnot

LI01 Oppiva liikkuja, 2 op

Tässä opintojaksossa keskeistä on monipuolisten liikuntataitojen harjoittelu. Harjoittelu tapahtuu erilaisissa ympäristöissä, yhdessä toisten kanssa ja omasta toiminnasta vastuuta kantaen. Opintojakson sisällöt syventävät perusopetuksessa harjoiteltua liikuntaosaamista.

LI02 Aktiivinen elämä, 2 op

Opintojaksossa keskeistä on herättää opiskelija ajattelemaan oman toimintakykynsä ja hyvinvointinsa ylläpitämisen ja kehittämisen mahdollisuuksia. Millaisia seurauksia erilaisista arjen valinnoista on omalle toimintakyvylle, ja miten liikuntaan osallistumisella voidaan tukea hyvinvointia? Opintojakson aikana opiskelijalle tarjotaan sekä tietoa että kokemuksia erilaisista liikuntamahdollisuuksista ja sisällöistä monipuolisesti, jotta jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus löytää itselleen mieluisia ja sopivia tapoja olla fyysisesti aktiivinen.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

LI03 Uudet mahdollisuudet, 2 op

Tässä opintojaksossa keskeistä on **fyysisen toimintakyvyn** haastaminen tekemällä tuttuja asioita uudella tavalla sekä kokeilemalla liikuntamuotoja, joista opiskelijoilla ei ole paljon aikaisempaa kokemusta. Opintojaksossa opetetut ei niin tutut liikuntamuodot voivat olla ns. tunnettuja liikuntamuotoja, kuten sup-lautailu, boulderointi, padel jne. Liikuntamuotoja voi myös itse kehittää yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa, jolloin tuttuun liikuntamuotoon saa uudenlaista haastetta esimerkiksi välinettä,

sääntöjä, liikkumistapaa tms. vaihtamalla. Opintojakson sisällöissä ja oppimisympäristöissä monipuolisuus korostuu: esimerkiksi tasapainotaidot kehittyvät eri tavoin luonnossa, salissa, kentällä, vedessä tai lumessa.

LI04 Yhdessä liikkuen, 2 op

Tässä opintojaksossa keskeistä on yhdessä tekeminen ja **sosiaalisen toimintakyvyn** edistäminen. Opintojaksossa on tärkeää opiskelijan osallisuus tavoitteiden asettelussa, sisältöjen suunnittelussa ja opintojakson toteutuksessa. Opiskelijat asettavat toiminnalle yhteisen päämäärän, johon pyritään yhden tai useamman projektiluonteisen työskentelyjakson avulla. Esimerkkinä tällaisesta projektista on vanhojen tanssien järjestäminen.

LI05 Virkistystä liikunnasta, 2 op

Opintojaksossa keskeistä on liikunta **psykkisen toimintakyvyn** näkökulmasta. Opintojaksolla pyritään liikunnan avulla edistämään opiskelijan jaksamista, opiskeluvireyttä ja psyykkistä hyvinvointia. Opintojakson sisällössä korostuu liikunnan monipuolinen yhteys vireyteen ja jaksamiseen: erityyppisillä liikuntamuodoilla saavutetaan erilaisia vaikutuksia, jotka vaihtelevat yksilöllisesti. On tärkeää, että opiskelija löytää itselleen mieluisia liikuntamuotoja, joiden avulla voi esimerkiksi nostaa vireystilaa, parantaa keskittymiskykyä, rentoutua jne. Opiskelija oppii havainnoimaan omaa kehoaan ja erityyppisten liikuntamuotojen vaikutusta psyykkiseen hyvinvointiinsa ja tekemään perusteltuja valintoja oman jaksamisensa edistämiseksi.

KUVATAIDE

Pakolliset opinnot

KU01 Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op

Opintojaksossa kokeillaan monipuolisesti erilaisia kuvailmaisun keinoja, työtapoja, materiaaleja ja teknologioita tavoitteena omakohtainen ja ennakkoluuloton kuvailmaisuus. Opintojaksossa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin ilmiöitä, kulttuuri-identiteettiä ja kuvan kieltä. Tutustumme kuvien analyysintapoihin sekä kuvataiteen ajankohtaisiin ilmiöihin mm. näyttelykänneillä. KU01 pitää suorittaa ennen muita kuvataiteen opintoja.

KU02 Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op

Opintojaksossa taiteellisen tutkimuksen kohteena on sosiaalinen, kulttuurinen, teknologinen, luonnon- ja rakennettu ympäristö ja niihin liittyvät visuaalisen kulttuurin ilmiöt. Tavoitteena on ymmärtää ympäristön käsitteen rakentuneisuus ja purkaa kahtiajakoa luonnon ja kulttuurin välillä. Tutustumme tapoihin, joilla ympäristöä ja ihmisen, luonnon ja teknologian suhdetta on käsitelty taiteessa. Opintojaksossa perehdytään esimerkiksi ympäristötaiteeseen, biotaiteeseen ja arkkitehtuuriin.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

KU03 Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op

Opintojaksossa lähestytään mediakulttuuria oman kuvailmaisun ja visuaalisen ajattelun keinoin. Käsiteltäviä aiheita ovat mm. kuvitus, taitto, animaatio, graafinen suunnittelu sekä mediataide. Opintojaksossa pohditaan, miten maailma näyttäytyy meille medioituna, katsottuna aina jonkin median kautta. Teemme mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä median oppiaineen kanssa.

KU04 Taiteen monet maailmat, 2 op

Opintojakson keskeinen sisältö on kuvataide tuotettuna eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa. Tarkastelemme, miten taiteen tehtävä on muuttunut erilaisten yhteiskunnallisten, kulttuuristen ja teknologisten muutosten seurauksena. Eri aikojen kuvataiteen sisällöt ja ilmaisutavat tulevat tutuiksi ja rikastuttavat omaa kuvailmaisua.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

KU05 Kuvataiteen projekti: Lihallisuus ja kuolema, 2 op

Tänä vuonna historian projektikurssin HI07 kanssa toteutettavassa KU05-opintojaksossa perehdymme lihallisuuden ja kuoleman käsittelyyn eurooppalaisessa kuvataiteessa. Katso tarkemmat tiedot tämän esitteen lopussa olevasta proggisten ja yhteistyöopintojaksojen osiosta.

KU06 Valokuva, 2 op

Opintojaksossa tarkastellaan valokuvaa taiteellisena, dokumentaarisena ja teknologisena ilmiönä teemoja ja tekniikoita vaihdellen. Sisältöalueita ovat muun muassa kameran toimintaperiaatteet, valokuvauksen ilmaisulliset elementit, studiovalokuvaus, nykyvalokuvataide ja valokuvan historia. Opintojaksossa perehdytään mahdollisuuksien mukaan myös filmivalokuvaukseen ja pimiötyöskentelyyn.

KU07.tähti + FY11.tähti Tähtivalokuva, 2 op

Tänä vuonna fysiikan kanssa toteutettavassa KU07.tähti-opintojaksossa perehdytään tähtitaivaan kohteisiin sekä niiden valokuvaamiseen. Katso tarkemmat tiedot tämän esitteen lopussa olevasta proggisten ja yhteistyöopintojaksojen osiosta.

KU08 Piirustus, 2 op

Piirtämiseen keskittyvä opintojakso, jonka aikana harjoitellaan piirtämisen tekniikoita, treenataan viivaa, pintaa ja tekstuuria sekä omaa ilmaisua monipuolisesti erilaisten piirtimien kanssa (esim. liidut, hiilet, tussit, kynät). Opintojakson aikana kokeillaan esimerkiksi elävän mallin piirtämistä, käsivapiirtämistä ja sarjakuvaa sekä tutustutaan piirtämisen eri ilmiöihin kuten mittasuhteiden, muotojen & materiaalien kuvaamiseen, sommitteluun ja nykypiirtämiseen. Piirtämistä voidaan treenata myös luokkahuoneen ulkopuolella tutkien lähiympäristöä tai esimerkiksi museokäynneillä.

KU09 Maalaus ja väri, 2 op

Maalaus ja väri -opintojaksolla syvennyttään maalaamisen klassisiin, kokeileviin ja digitaalisiin tekniikoihin, välineisiin ja materiaaleihin. Väriopin perusteet ja väri-ilmiöiden moninaisuus tulee tutuksi. Opintojakson aikana pohditaan ja haastetaan muotokuva-, maisema- ja asetelmamaalauksen perinteitä ja puhutaan myös ei-esittävän maalauksen ja nykymaalauksenteen ilmiöistä. Keskiössä on oman maalauksijäljen ja ilmaisun kehittäminen.

KULD02 Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op

Kallion lukiossa voi suorittaa lukiodiplomin kuvataiteessa. Kuvataiteen lukiodiplomin tarkoitus on antaa opiskelijoille mahdollisuus osoittaa erityistä osaamista kuvallisessa ajattelussa, visuaalisen kulttuurin tuntemuksessa sekä kuvan tekemisen taidoissa. Lukiodiplomiopintojakson aikana opiskelija toteuttaa teoksen ja siihen liittyvän portfolion Opetushallituksen valtakunnallisten ohjeiden ja vuosittain vaihtuvien tehtävänantojen mukaisesti. Diplomian suorittavalla opiskelijalla tulisi olla ainakin kahdeksan opintopisteen verran suoritettuja pohjaopintoja. Lisätietoa: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kuvataiteen-lukiodiplomi>

MUSIIKKI

Pakolliset opinnot

MU01 Intro – kaikki soimaan, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan monenlaiseen musiikkiin laulaen, soittaen, kuunnellen ja keskustellen. Improvisointiin ja oman musiikin tekemiseen tutustutaan erilaisten harjoitusten avulla. Kaikki pääsevät mukaan yhteismusisointiin riippumatta aiemmasta soitto- tai laulutaustasta. Jokaisen opiskelijan toivotaan kehittävän opintojaksossa nimenomaan niitä taitoja, joihin on tähän asti saanut vähiten harjoitusta. Opintojaksossa sävelletään omaa musiikkia, jota voi halutessaan hyödyntää muiden aineiden opinnoissa. Mahdollisia yhteistyöaineita ovat esim. media, äänitekniikka, kuvataide, kirjallinen ilmaisu, englanti, puheilmaisuus, teatteri ja tanssi.

MU02 Syke – soiva ilmaisuus, 2 op

Opintojaksossa soitetaan ja lauletaan yhdessä, kuunnellaan musiikkia, pohditaan musiikin kulttuurisia merkityksiä ja kehitetään omaa taiteellista ilmaisuja. Opintojaksossa voi keskittyä opiskelemaan mieleistään soitinta tai kokeilla monipuolisesti useampia instrumentteja. Opintojaksossa voidaan painottaa esim. laulamista, soittamista, äänitaidetta, säveltämistä, äänittämistä tai eri musiikkikulttuureihin tutustumista ryhmän kiinnostusten mukaan.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

MU03–04 Musaproggis, 4 op

Musaproggikseen osallistuminen edellyttää MU01- ja MU02-opintojaksojen suorittamista.

Proggiksessa (joka koostuu kahdesta opintojaksosta, sekä 3. että 4. opintojakso on valittava) valmistetaan päryttävä musiikkiesitys, jossa soitetaan ja lauletaan musiikkia monesta eri tyylilajista. Työryhmä päättää esityksen teeman ja esitettävät kappaleet. Proggiksessa voi keskittyä esim. laulamiseen tai laulaa ja soittaa useita instrumentteja, oman valinnan mukaan. Kaikille muusikoille aloittelijasta ammattilaisiin löytyy sopivaa tekemistä.

Kaupunkitasoiset ja Kallion lukion omat valinnaiset opinnot

MU05.ens ja TAN05.ens: Musikaaliensemble, 2–4 op

Tanssin kanssa toteutettava yhteistyöopintojakso, jossa tutustutaan ensemble-työskentelyyn musiikin ja tanssin näkökulmasta. Opintojaksolla valmistetaan kaksi koreografioitua musikaalikappaletta. Voit hakea mukaan laulamaan ja tanssimaan tai soittamaan bändiin tai laulamaan, soittamaan ja tanssimaan. Katso tarkemmat tiedot tämän esitteen lopussa olevasta proggisten ja yhteistyöopintojaksojen osiosta.

MU06–MU09 Kuoro, 2 op/opintojakso

Kuorossa lauletaan neliäänistä ohjelmistoa laidasta laitaan, se on oivallinen paikka harjoittaa laulutekniikkaa ja äänissä laulamisen taitoa. Vaikka työtä tehdään tosissaan, hyvä meininki on tärkeämpää kuin jalo äänenmuodostus. Pääsykoetta ei ole. Kuoro tekee vuosittain omia produktioita ja/tai on mukana koulun juhlissa sekä yhteistyöprogeissa. Kuoroon voi osallistua lukioaikana 1–6 kertaa.

Lukuvuonna 2026–27 kuoro toteutuu 1. ja 3. periodissa. 1. periodin kuoro valmistaa pienen konserttikokonaisuuden sekä esiintyy syksyn tapahtumissa. 3. periodin kuoro valmistaa ohjelmaa koulun joulunajan tapahtumiin sekä tammikuun tapahtumapäivään.

MU10–MU12 Kamariorkesteri, 2 op/opintopaketti

Kallion kamariorkesteriin kuuluu orkesterisoitinten lisäksi rumpaleita, basisteja, kitaristeja, pianisteja, kantelisteja, haitaristeja jne. produktiosta riippuen. Orkesteri esiintyy lakkiaisissa ja vanhojen tansseissa mutta voi esittää myös epätavallisempaa orkesterimusiikkia ja toimia yhteistyössä taideproduktioiden kanssa. Orkesterin voi valita lukio-opintojen aikana 1–3 kertaa.

MU13–MU15 Keikkis, 2 op/opintopaketti

Keikkikseen osallistuminen edellyttää MU01-opintopaketin suorittamista.

Keikkis eli keikkaputki toteutetaan toisessa ja kolmannessa periodissa, ja sen päätavoite on valmistaa ohjelmaa joulunajan tilaisuuksiin. Opintopaketti sisältää paljon itsenäistä harjoittelua ja treenaamista pienryhmissä. Keikkiksessä pääset osallistumaan hienoihin kalliolaisiin perinteisiin ja myös uudistamaan niitä.

MU16 ja MU17 Rotterdam, 2–4 op

Kirjallisen ilmaisun kanssa toteutettava produktio, johon sisältyy myös matka ja yhteistyökoulun vierailu Helsinkiin. Katso tarkemmat tiedot tämän esitteen lopussa olevasta progeisten ja yhteistyöopintopaketin osiosta.

MULD06 Musiikin lukiodiplomi, 2 op

Lukiodiplomissa on mahdollisuus osoittaa oma erityisosaaminen ja harrastuneisuus musiikissa. Diplomin muotona on joko musiikkiprojekti tai näytesalkku lukioaikaisesta musiikkitoiminnasta, ja siihen kuuluu kirjallinen osio. Työn arvioi oman musiikinopettajan lisäksi koulun ulkopuolinen ammattilainen asteikolla 4–10. Diplomin suorittamisesta saa erillisen todistuksen ylioppilastodistuksen liitteeksi. Diplomisuorituksen aloittaminen edellyttää vähintään 8 op:n verran edeltäviä lukion musiikkiopintoja. Huom! Kuoron, orkesterin ja keikkiksen osalta edeltäviin opintoihin voidaan lukea vain yksi kahden opintopisteen opintopaketti. Ennen diplomia on suositeltavaa osallistua musaprogeeseen (MU03–04).

Lukuvuonna 26–27 musiikin projektimuotoiset lukiodiplomit esitetään syys- ja kevätlukukaudella järjestettävillä festareilla. Festarien ajankohdat julkaistaan kevätlukukauden -26 loppupuolella (festari-päivä voi mahdollisesti olla myös lauantai). Festareilla kaikilla esiintyjillä on käytössä yhtenäinen lava-setup, joka sisältää perinteiset bändisoittimet. Diplomiesitys on suositeltavaa suunnitella alusta asti niin, että se voidaan toteuttaa kohtuullisin roudauksin tämän lava-setupin ympärille. Lukiodiplomiesitys on myös mahdollista toteuttaa omatoimisesti koulun ulkopuolella järjestettävän konsertin muodossa, jolloin opiskelija vastaa itsenäisesti sen tuotannosta.

Projektimuotoinen diplomi on suositeltavaa tehdä ryhmätyönä. Tällöin projekti suunnitellaan ja toteutetaan työryhmän (esim. bändikokoonpano) kanssa. Kirjallinen osuus on aina henkilökohtainen, eli jokainen työryhmän jäsen (bändin soittaja/laulaja) kirjoittaa sen omasta näkökulmastaan ja valitsee työhön omaa suoritustaan parhaiten esille tuovat näytteet.

ÄÄN04 Muusikkona taideproduktiossa, 2 op

Jos olet kiinnostunut musiikin tekemisestä Kallion taideproduktioihin, katso tämän opintojakson tarkemmat tiedot äänisuunnittelun oppiaineen alta. Opintojakso on tarkoitettu mm. säveltäjille, sovittajille tai muusikoille, jotka ovat kiinnostuneita itsenäisestä säveltämisestä, sovittamisesta, soittamisesta, laulamisesta, ohjelmoinnista tai äänisuunnittelusta taideproduktiossa. Lisätietoja saa äänisuunnittelun opettajalta.

OPINTO-OHJAUS

Pakolliset opinnot

OP01 Minä opiskelijana, 2 op

Opinto-ohjauksen 1. opintojaksossa toivotetaan opiskelija tervetulleeksi Kallion lukioon. Tutustutaan lukion erityistehtävään ja kallion lukion käytänteisiin. Opintojaksossa käydään läpi lukio-opintoihin liittyviä sisältöjä ja tehdään henkilökohtainen opintosuunnitelma, johon sisältyvät opiskelu- ja yo-suunnitelma sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma. Lisäksi opintojaksossa käsitellään oppimista ja opiskelutaitoja, missä painotetaan itsetuntemusta ja hyvinvointia. Opintojakso toteutetaan 1. vuoden aikana kahdessa osassa ensimmäisen ja neljännen periodin aikana.

OP02 Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan jatko-opintoihin ja opetellaan näihin liittyviä tiedonhankintataitoja. Keskeistä on omien tulevaisuuden valintojen suunnittelu, työelämätaidot, itsetuntemus ja hyvinvointi. Opintojaksossa käsitellään esimerkiksi seuraavia teemoja: toisella asteella ja korkea-asteella opiskelu, kansainväliset opiskelumahdollisuudet, oman talouden hallinta ja yrittäjäyys. Opintojakso suoritetaan oman valinnan mukaan 2. tai 3. vuonna, ja se on mahdollista suorittaa lähiopintojaksone tai verkko-opintojaksone.

BUUSTI, 1–2 op (erityisopetus)

Buusti-opintojaksolla saat erityisopettajalta tukea ja apua opiskelutehtäviin. Harjoittelemme erilaisia opiskelun taitoja, kuten opiskelutekniikoita, oman opiskelun suunnittelua, aikataulutusta, itsenäistä työskentelyä ja oman toiminnan ohjausta. Buustissa voit suorittaa O-merkintöjä, tehdä läksyjä, edistää itsenäisiä suorituksia ja verkkokurssien tehtäviä sekä pitää huolen siitä, että kuluvan periodin tehtävät tulee tehtyä ajoissa.

KIRJALLINEN ILMAISU

Valinnaiset opinnot

KIL01 Mistä voi kirjoittaa, 2 op

Kaunokirjallinen kirjoittaminen aloitetaan tutkimalla omaa sisäistä ja ulkoista maailmaa. Opintojaksossa etsitään kiinnostavia aiheita ja kehitetään kielellisen ilmaisun taitoja. Kirjoittajat saavat tekstinsä kuuluville. Muiden tekstejä kuuntelemalla oppii kirjoittamisesta, ja samalla harjaannutaan palautteen antamisessa. Jokainen opiskelija saa palautetta myös opettajalta. Opintojakso suoritetaan ennen muita kirjallisen ilmaisun opintoja.

KIL02 Runo, 2 op

Runo on kirjallisuuden viltin ja persoonallisin olento! Kakkosopintojaksossa sukelletaan kielen lukemattomiin keinoihin ja kirjoitetaan modernia, digitaalista, visuaalista ja kokeellista runoutta, bii-sejä, spoken wordia, haikuja, aforismeja, lastenrunoja ja vaikka mitä. Pääset keskustelemaan runoudesta, josta sinulla ei aiemmin ole ollut mitään tietoa. Reviirisi kirjoittajana laajenee. Saat kuunnella ja kommentoida muiden runoja sekä palautetta omista teksteistäsi.

KIL03 Novelli ja lyhytproosa, 2 op

Opintojaksossa syvennytään lyhytproosaan sekä kirjoittajana että keskustelevana lukijana. Pääset harjoittelemaan ideointia ja tarinankerronnan tekniikoita. Etsit omaa kertojanääntä ja kirjoitat lyhytproosaa ja novellin. Vertaispalautteen avulla novelleja hiotaan julkaisukuntoon. Myös opettaja antaa jokaiselle kirjoittajalle henkilökohtaisen palautteen.

KIL04 Autofiktio, 2 op

Tässä opintojaksossa matkataan kohti minuuden ydintä ja synnytetään löydetyistä aineksista fiktiota. Omaelämäkerrallisen aineksen lisäksi hyödynnetään muutakin lähdeaineistoa, tutkitaan faktan ja fiktion rajapintaa kaunokirjallisissa teksteissä sekä syvennytään kerronnallisiin tekniikoihin. Pääset kuulemaan ja kommentoimaan muiden tekstejä ja saat palautetta omista teksteistäsi.

KIL05 Intertekstuaalisuus, 2 op

Opintojaksossa kirjoitetaan taiteiden ja tekstien välissä: vierailaan, lainataan, varastetaan, parodioidaan, siteerataan ja inspiroidutaan. Tehtävät tarjoavat mahdollisuuksia kokeilla myös humoristista kirjoittamista. Opintojaksossa pohditaan kirjallisuuden kaanonin, taiteilijan vapautta ja vastuuta sekä lukijan valtaa. Intertekstuaalisuudesta ja taiteidenvälisyydestä tulee osa kirjoittajaminääsi. Saat kuunnella ja kommentoida muiden tekstejä sekä saat palautetta omista teksteistäsi.

KIL06 Dramaturgia ja näytelmän kirjoittaminen, 2 op

Opintojaksossa kokeillaan draaman kirjoittamista. Opiskelijat pääsevät tutustumaan dramaturgian keskeisiin käsitteisiin ja tutkimaan näytelmän kirjoittamisen osa-alueita. Opintojakso tarjoaa myös näkökulmia taiteellisen työryhmän jäsenenä toimimiseen, ja sillä kirjoitettuja tekstejä on mahdollista hyödyntää vaikkapa teatterin opintojaksoissa TEA10 ja TEA11.

KIL07–KIL08 KirjaKallio (yhteistyössä puheilmaisuuden ja median kanssa)

KirjaKallio koostuu kahdesta erillisestä osiosta: kirjamesuista ja KirjaKallio kautta vuoden -kokonaisuudesta. Nämä opintojaksot on kuvattu tarkemmin tämän esitteen lopussa proggisten ja yhteistyöopintojaksojen osiossa.

KIL09 + PUH07 Maamerkit, 2 + 2 op

Maamerkit on kirjallisen ilmaisun ja puheilmaisuuden yhteistyöproduktio, jossa kirjoitetaan itselle esitettäväksi monologiesitys osana työryhmää. Maamerkit on kuvattu tarkemmin tämän esitteen lopussa proggisten ja yhteistyöopintojaksojen osiossa.

KIL08 ja KIL10 Rotterdam, 2–4 op

Musiikin kanssa toteutettava produktio on kuvattu tämän esitteen lopussa kohdassa Rotterdam, ja siihen sisältyy myös matka ja yhteistyökoulun vierailu Helsinkiin.

KIL11 Kirjallisen ilmaisun lopputyö, 2 op

Jos mielessäsi polttee romaani, runo- tai novellikokoelma, käsikirjoitus näytelmään tai elokuvaan, spoken word, essee, biisit tai mitä ikinä kirjoittamalla voi tehdä, tämä on sinulle. Saat lukuvuoden aikana ohjausta itsenäiseen kirjoittamiseen sekä vertaispalauteparin. Voit myös miettiä, yhdistätkö kirjoittamisen jonkin toisen taideaineen projektin osaksi. KIL11 ei vaadi tuntipaikkaa lukujärjestyksestäsi. Ennen lopputyötä tulee olla suoritettuna vähintään kolme opintojaksoista KIL01–KIL06.

ERY04.runovideo Runovideo/videoruno, 2 op

Median ja kirjallisen ilmaisun yhteistyöopintojakso. Katso tarkemmat tiedot tämän esitteen lopussa olevasta proggisten ja yhteistyöopintojaksojen osiosta.

LAVASTUS

Valinnaiset opinnot

LAV01 Tilan tuntu – lavastuksen perusteet, 2 op

Opiskelija tutustuu lavastustyön eri työmuotoihin, lavastuksen historiaan sekä lavastajan työn perusteisiin osana kollektiivista suunnittelutyötä. Pääpaino opintojaksolla on lavastuksen taiteellisten, tuotannollisten ja toiminnallisten elementtien hahmottamisessa ja tilallisessa ilmaisussa. Opintojaksossa tehdään tilasuunnitelmia esityksiin, rakennetaan pienoismalleja ja pohditaan tilan dramaturgiaa.

LAV02 Lavastusproduktio, 2 op

Opintojaksossa lavastaja jalkautuu Kallion lukion produktioon suunnittelemaan ja toteuttamaan lavastusta yhteistyössä produktion työryhmän kanssa. Lukujärjestyksessä omalla opetusrivillään oleva produktio tehdään opettajan johdolla. Itsenäisestä lavastusproduktiosta tehdään portfolio, joka antaa käsityksen työskentelyn koko kaaresta suunnitelmasta lavalle. Produktioita esitellään lavastuksen opiskelijoille lukuvuoden alussa, ja kiinnostavia projekteja voi löytyä myös pitkin vuotta. Produktioita tehdään runsaasti mm. teatterin, tanssin, musiikin ja Kallion lukion vuosittaisten tapahtumien parissa. Lavastajien koordinoivana opettajana toimii Kallion lavastuksen opettaja.

LAV03 Lavastuksen erikoistumisopinnot, 2 op

Lavastuksen erikoistumisopinnoissa tilallisen ilmaisun taitoja kokeillaan luovasti erilaisilla lavastuksen osa-alueilla. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija suunnittelee ja toteuttaa lavastusprojektin itsenäisesti tai osana työryhmää. Kurssilla voidaan esimerkiksi luoda tilallisia installaatioita tai syventyä pukusuunnitteluun cosplayn ihmeellisessä maailmassa.

MEDIA

Median opinnoissa syvennyttään median ilmiöihin sekä yksilön, yhteiskunnan että media-alan ammattien näkökulmasta. Opiskelun keskiössä on omien mediasisältöjen tekeminen.

Opintojakso MED01 pitää suorittaa ennen muita opintojaksoja. Poikkeuksen muodostavat tuottamiseen liittyvät opintojaksot MED08, MED09 ja MED10.kirjamessut, jotka eivät vaadi aiempia median opintoja. Dokumenttielokuvaopintojakso (MED05) tulisi mielellään suorittaa ennen fiktioelokuvaopintojaksoa (MED06). Muutoin opiskelija voi valita opintojaksoja haluamassaan järjestyksessä. Media-oppiainetta ei suositella itsenäisesti opiskeltavaksi, sillä opiskelu on toiminnallista ja perustuu myös yhdessä tekemiseen.

Valinnaiset opinnot

MED01 Median ilmiöt ja ilmaisutavat, 2 op

Miten media vaikuttaa minuun, ja miten minä vaikutan mediassa? Opintojaksossa otetaan haltuun median osa-alueita ja ilmiöitä ja tarkastellaan uteliaasti sekä itselle tuttuja että vieraita mediasisältöjä. Opiskelija tekee pari juttuprojektia, jotka tyypillisesti ovat uutinen ja henkilöjuttu. Projektien kautta otetaan haltuun journalistisen työn keskeisimmät työvaiheet eli ideointi, taustatyö, haastattelu, kirjoittaminen, kuvaaminen ja editointi. Töitä julkaistaan median blogissa (kalliomedial23.wordpress.com), koulun somekanavissa tai yhteistyössä jonkin mediayrityksen kanssa. Opintojaksoon kuuluu 1–2 vierailua tai vierailijaa.

MED02 Journalistinen kirjoittaminen, 2 op

Miten kirjoitan lehtijutun, jota lukija ei ohita? Mitä taitoja kirjoittava toimittaja tarvitsee? Keskiössä on opiskelijan oma juttuprojekti, joka voi olla esimerkiksi haastattelu kiinnostavasta henkilöstä, re-

portaasi yllättävästä paikasta tai asiantunteva artikkeli. Oman jutun, harjoitusten ja lehtijuttujen lukemisen kautta syvennetään omaa käsitystä toimittajan työstä sekä journalismin mahdollisuuksista ja vaatimuksista. Opintojaksoon kuuluu 1–2 vierailua tai vierailijaa.

MED03 Journalistinen radio ja podcast, 2 op

Opintojaksossa kuunnellaan ja tutkitaan erilaisia ja eri aikoina tehtyjä podcasteja ja radio-ohjelmia sekä tehdään podcast-jakso tai oma suora radiolähetys. Omassa työssä keskiössä on nimenomaan journalistinen työskentely eli ideoinnin, toimitustyöskentelyn, raportoinnin, haastattelemisen ja eettisen toimimisen taidot. Oman tekemisen kautta otetaan haltuun myös äänittämisen ja äänieditoinnin perusteet sekä harjoitellaan studiotyöskentelyä. Opiskelijatöitä voidaan julkaista omatoimisesti tai yhteistyössä jonkin mediayrityksen kanssa. Opintojaksoon kuuluu 1–2 vierailua tai vierailijaa.

MED04 Sosiaalinen media, 2 op

Millainen somesisältö toimii juuri nyt, miksi some on niin koukuttava ja mitä kaikkea somen arkisen pinnan alla tapahtuu? Opintojaksossa monipuolistetaan taitoja arvioida somesisältöjä ja kykyä hyödyntää somea oman ajattelun ja osaamisen esilletuomisessa. Opiskelija tutustuu someyritysten, -vaikuttajien ja -ammattilaisten toimintaan, somen taustalla vaikuttaviin lakeihin ja somen kiistanalaisiin puoliin, kuten disinformaatioon ja algoritmeihin. Somen vaikuttavuutta tutkitaan oman somekampanjan tai ryhmän toteuttaman someprojektin kautta. Opintojaksoon kuuluu yleensä kaksi vierailijaa tai vierailua.

MED05 Dokumenttielokuva, 2 op

Dokumenttielokuvan opintojaksossa toteutetaan oma dokumenttielokuva. Tavoitteena on, että opiskelija saa käsityksen dokumenttielokuvan monenlaisista muodoista ja löytää dokumentaarisen kerronnan rikkauden. Opitaan perustaidot videokuvaamisesta, äänittämisestä ja videoeditoinnista. Suunnitellaan ja tehdään lyhyt dokumenttielokuva, journalistinen dokumenttiohjelma tai muu faktapohjaista audiovisuaalista kerrontaa hyödyntävä projekti.

MED06 Fiktioelokuva, 2 op

Fiktioelokuvan opintojaksossa toteutetaan oma lyhytelokuva tai muu fiktiivistä elokuvakerrontaa hyödyntävä teos ryhmässä tai yksin. Tutustutaan elokuvanteon eri vaiheisiin, fiktioelokuvan kerronnan keinoihin, syvennetään elokuvailmaisun tuntemusta ja elokuvanteon teknisiä taitoja.

MED07 Elokvakäsikirjoittaminen, 2 op

Miten rakennetaan elokuvakäsikirjoituksen juoni tai henkilöhahmo? Opintojaksossa käsikirjoittamisen taitoja harjoitellaan erilaisten kirjoitusharjoitusten ja elokuva-analyyysien avulla. Käydään

läpi käsikirjoittajan työkaluja ja dramaturgisen kokonaisrakenteen hahmottamista. Projektityönä kirjoitetaan yksin tai ryhmässä synopsis ja käsikirjoitus lyhytelokuvaan tai muuhun audiovisuaaliseen teokseen.

MED08 Tuottaminen, 2 op

Miltei jokaisen onnistuneen media- ja taideprojektin taustalta löytyy tuottaja, joka vastaa projektin taiteellisista, taloudellisista, viestinnällisistä ja organisointiin liittyvistä järjestelyistä. Opintojaksossa tutustutaan tuottajan ammattiin erityisesti taide-, media- ja tapahtuma-alalla. Perusvalmiudet otetaan haltuun tuottamalla lukuvuoden aikana yksin tai kaksin jokin esitys, tapahtuma, ohjelma tai julkaisu. Tuotettavat projektit liittyvät tyypillisesti Kallion lukion omiin tai yhteistyötapahtumiin tai muiden opiskelijoiden taide- tai mediadiplomeihin. Opintojaksoon kuuluu yleensä 1–2 vierailua tai vierailijaa.

MED09 Tuottaminen Kirjamessuilla, 2 op

Kallion lukio pyörittää Helsingin kirjamessuilla Kallio-lavaa. Jotta haastattelut ja paneelit onnistuvat ja keräävät yleisöä, tarvitaan tuottamisen iskuryhmää. Iskuryhmä huolehtii lavan markkinoinnista varsinkin sosiaalisessa mediassa sekä ennen messuja että niiden aikana. Ryhmä huolehtii myös lavan käytännön järjestelyistä neljän messupäivän ajan. Kirjamessuproduktio on kuvattu tarkemmin tämän esitteen lopussa olevassa proggisten ja yhteistyöopintojaksojen osiossa.

MED10.kirjamessut: Kirjamessut, 2 op

Kallion lukio pyörittää Helsingin kirjamessuilla Kallio-lavaa. Kirjamessuilla pääsee tekemään kirjailijahaastatteluja. Kirjamessuproduktio on kuvattu tarkemmin tämän esitteen lopussa olevassa proggisten ja yhteistyöopintojaksojen osiossa.

MED10.esittelyvideo: Kallion lukion esittelyvideo, 2 op

Haluatko vaikuttaa siihen, miltä Kallio näyttää ja kuulostaa tuleville yseille? Tule suunnittelemaan ja toteuttamaan Kallion lukion uutta esittelyvideota! Mikä tekee Kalliosta ainutlaatuisen, ja miten sen henki saadaan välittymään kuviin ja ääneen? Mitä haluat viestiä Kallioon hakemista harkitseville?

Opintojaksolla opit suunnittelemaan videon käsikirjoituksesta valmiiksi kokonaisuudeksi. Voit halutessasi osallistua myös tarkkaan rajatussa roolissa, kuten kuvaajana, äänittäjänä, leikkaajana tai toimittajana. Kuvaukset ajoittuvat ensimmäiseen periodiin.

MED11.analyysi: Median erikoistumisopinnot: Elokuva-analyysi, 2 op

Opintojaksossa opiskellaan elokuvan ilmaisukeinoja ja elokuvan lukutaitoa: tutustutaan elokuvan lajityyppeihin ja harjoitellaan elokuvan analyysia. Katsotaan ja avataan sekä fiktioelokuvia että dokumenttielokuvia. Hankitaan työkaluja oman elokuvakokemuksen syventämiseen: kukin opiskelija perehtyy valitsemaansa elokuvan osa-alueeseen oman kiinnostuksensa mukaan, ja työt näytteineen esitellään muulle ryhmälle.

MED11.televisio: Median erikoistumisopinnot: TV-työn perusteet, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan television tekemisen osa-alueisiin ja käytäntöihin. Millaisia tv-ohjelmia on tehty eri aikakausina ja mikä televisiossa viehättää vuodesta toiseen? Opintojaksossa tutustutaan eri lajityyppeihin kuten uutiset, ajankohtaiset, viihde ja reality sekä tv-alan työtehtäviin tuottajasta käsikirjoittajaan. Opiskelijat pääsevät analysoimaan erilaisia ohjelmia ja luomaan oman TV-ohjelma-konseptin. Opintojaksoon sisältyy 1–2 vierailua.

MELD05 Median lukiodiplomi, 2 op

Opintojaksossa on mahdollisuus suorittaa Opetushallituksen valtakunnallinen lukiodiplomi, josta saatava diplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteenä. Diplomityön aiheen ja välineen opiskelija valitsee itse yhdessä ohjaavan opettajan kanssa: työ voi olla esimerkiksi elokuva, podcast, someprojekti, journalistinen kirjoitus tai muu mediateos. Työhön liittyy myös kirjallinen osuus, joka koostuu mediaelämäkerrasta ja esseestä. Mediadiplomi on itsenäinen mediatyö, joka tehdään ohjaavan opettajan valvonnassa ja jonka arvioi ohjaavan opettajan lisäksi koulun ulkopuolinen media-alan ammattilainen. Mediadiplomien suorittaminen edellyttää vähintään 8 op soveltuvia pohjaopintoja. Niistä kannattaa kysyä hyvissä ajoin median opettajalta.

ERY04.runovideo Runovideo/videoruno, 2 op

Median ja kirjallisen ilmaisun yhteistyökurssi. Katso tarkemmat tiedot tämän esitteen lopussa olevasta proggisten ja yhteistyöopintojaksojen osiosta.

PUHEILMAISU

Opintojakso PUH01 tulee suorittaa ennen muita opintojaksoja.

Valinnaiset opinnot

PUH01 Puheilmaisun perusteet, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan oppiaineeseen sekä puheviestinnän että puhetaiteen näkökulmasta. Harjoitellaan esiintymisen, kuuntelemisen ja keskustelemisen perustaitoja. Tutustutaan myös puhetekniikkaan ja käsitellään esiintymisjännitystä. Tavoitteena on tunnistaa ja hyödyntää oman ilmaisun vahvoja puolia sekä löytää rohkeutta ja iloa viestintään.

PUH02 Julkinen puhuminen, 2 op

Opintojakson aikana tutkitaan ja harjoitellaan monipuolisesti esiintymistä ja julkisen puhumisen lajeja. Opetellaan puheen sisällön rakentamista, yleisön kiinnostuksen herättämistä ja ylläpitämistä, puheen elävöittämistä sekä puheella vaikuttamista. Tehdään erilaisia pieniä harjoituspuheita. Tavoitteena on vahvistaa itseluottamusta esiintyä omana itsenä ja vahvistaa uskoa oman sanoman merkityksellisyyteen.

PUH03 Puhetaide, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan puhetaiteen eri lajeihin, erityisesti tarinankerrontaan ja lausuntaan. Tutkitaan ja harjoitellaan tulkinnallisten ratkaisujen tekemistä sekä tunteiden, ajatusten ja merkitysten välittämistä. Tehdään erilaisia puhetaide-esityksiä yksin ja yhdessä. Tavoitteena on löytää omia vahvuuksia esiintyjänä ja tulkitsijana sekä saada esiintymisvarmuutta.

PUH04 Keskinäisviestintä, 2 op

Opintojakson tavoitteena on kehittää ihmissuhteissa, opiskelussa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja. Harjoitellaan keskustelu-, väittely- ja neuvottelutaitoja sekä valmistaudutaan työhaastattelutilanteisiin. Kehitetään taitoja kuunnella ja hyödyntää kuultua sekä taitoa erottaa havainnot ja tulkinnat toisistaan. Tarkastellaan myös tunteiden vaikutusta viestintään sekä keinoja ratkaista konflikteja.

PUH05 Kirjamessut, 2 op

Produktio on kuvattu esitteen lopussa proggisten ja yhteistyöopintojaksojen osiossa kohdassa *KirjaKallio*.

PUH06 KirjaKallio kautta vuoden, 2 op

Produktio on kuvattu esitteen lopussa proggisten ja yhteistyöopintojaksojen osiossa kohdassa *KirjaKallio*.

PUH07 Maamerkkejä, 2 op

Produktio on kuvattu esitteen lopussa proggisten ja yhteistyöopintojaksojen osiossa.

PUH08/FI05 Puhu viisaasti, 2 op

Opintojakso on kuvattu esitteen lopussa proggisten ja yhteistyöopintojaksojen osiossa.

PUH09 Puheilmaisuuden lopputyö, 2 op

Opintojaksossa opiskelija syventää puheilmaisuuden osaamistaan valitsemallaan osa-alueella. Lopputyöhön saa yksilöllistä ohjausta ohjaavalta opettajalta. Lopputyön voi toteuttaa yksin, parityönä tai ryhmänä. Opinnot koostuvat työprosessista sekä tuotoksesta, joka voi olla mm. taiteellinen tai viihteellinen esitys, julkinen puhe, keskustelu, väittely, kuunnelma, mediatyö tai tutkielma. Lopputyö voi myös olla osa useamman aineen lopputyö- tai diplomikokonaisuutta.

TANSSI

Valinnaiset opinnot

TAN01 Improvisaatio, 2 op

Opintojakson aikana tutustutaan tanssin peruselementteihin (tila, aika, muoto, energia ja dynamiikka). Opintojakson keskeisenä sisältönä on tanssin peruselementtien kokemuksellinen harjoittelu. Improvisaatio pyrkii tukemaan opiskelijan kehonkuvan ja oman kehon kielen löytämisessä osana tanssia. Opintojakson aikana käydään läpi somatiikkaa osana tanssin opiskelua, ja sitä kautta otetaan huomioon kehon rakenteen ja liikkumisen periaatteet omassa tanssi-ilmaisussa. Huom! Opintojakson saa mielellään valita jo ensimmäisellä vuosikurssilla.

TAN02 Akrobatia, 2 op

Opintojakson aikana harjoitetaan akrobatian perustaitoja. Fyysis-motoristen harjoitusten avulla kehitetään koordinaatiota, tasapainoa ja rytmittämistä. Ryhmässä käydään läpi kuperkeikat, käsilläseisonta, karrynpyörä, puolivoltti ja erilaisia pyramidiharjoituksia. Parityöskentelyssä käydään läpi turvalliset tukiotteet. Ketteryyttä ja rentoutta sekä painon jakautumista kehon eri osille harjoitellaan muun muassa

syliin hyppyillä ja kantamisilla. Tavoitteena on oppia luottamaan paritoverin apuun vaikeitakin liikesarjoja suoritettaessa.

TAN03 Nykytanssi, 2 op

Opintojaksossa käydään läpi nykytanssin tekniikan perusteita, nykytanssin keskeiset suuntaukset ja harjoituskäytännöt. Painopiste on liikkeen kokemisessa ja kehon painon tuntemisessa sekä liikkeen ja musiikin vuorovaikutuksessa. Opintojaksossa pyritään löytämään kehon taloudellinen painonsiirto liikkuen eri tasoissa ja harjoitellaan erilaisia tanssisarjoja, improvisoidaan sekä tehdään erilaisten liikeaihioiden ja -ideoiden kautta myös opiskelijoiden omia liikesarjoja. Liikkeen virtaavuus sekä erilaiset liikkumiset tilassa ovat opintojakson keskeisiä sisältöjä. Opintojakson aikana tutustutaan myös nykytanssin harrastusmahdollisuuksiin Helsingissä.

TAN04 Jazztanssi tai vaihtoehtoisesti muita tanssin tekniikoita, 2 op

Opintojaksossa käydään läpi jazztanssin tekniikkaa sekä kehitetään liikemuistia ja rytmitajua. Oman kehon mahdollisuuksien löytäminen, kyky luoda omia liikkeellisiä jazztanssin kombinaatioita ja persoonallisen tanssityylin etsiminen ovat opintojakson keskeisiä sisältöjä. Kokeilemme erilaisia liikelautuja ja haemme tanssin ja musiikin välistä yhteyttä. Opintojaksossa keskitytään myös mielikuvien hyödyntämiseen ja omien mielikuvien luomiseen tavoitellun illuusion aikaansaamiseksi. Erilaisten harjoitteiden myötä pyrkimyksenä on tanssietouden laajentaminen, esiintymistaidon kartuttaminen ja jazztanssin tai jonkin muun tekniikan ymmärtäminen osana tanssitaidetta.

TAN05–07 Tanssiproduktio, 6 op

Produktioon kuuluu kolme tanssiopintojaksoa: TAN05, TAN06 ja TAN07.

TAN05 Koreografia, 2 op

Opintojaksossa käydään läpi tanssiteoksen valmistamisessa vaadittavia koreografisia taitoja ja tietoja sekä taiteiden työtapoja. Harjoittelemmme esiintymisvalmiutta ja keskitymme persoonalliseen ilmaistapaan jo opitun tekniikan avulla. Opiskelija tottuu itsenäiseen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn niin harjoittelun aikana kuin esiintymistilanteissa. Opintojaksossa syvennyttään koreografian tekemiseen, koreografisen prosessin ymmärtämiseen sekä koreografiaan vaadittavien tanssin peruselementtien käyttöön osana omaa liikeilmaisua.

TAN06 Produktio, 2 op

Työskentelytapa riippuu produktion temasta ja sen asettamista tavoitteista. Tavoitteena on produktion aikana tapahtuva esiintymisvarmuuden, rytmitajun ja tanssillisuuden kehittyminen. Produktiot ovat koko koulun yhteishenkeä voimistavia ja lujittavia tapahtumia, joissa opiskelija oppii arvostamaan

omaa ja muiden työtä. Opiskelijat luovat opintojaksossa uusia ilmiöitä ja osaavat toimia itsenäisesti, oma-aloitteisesti ja aloitteentekijöinä. Opintojakso vahvistaa opiskelijan valppautta ja kykyä toimia epävarmuudenkin keskellä. Tanssitekniikka ja esiintymistaidot kehittyvät produktiossa vaadittavaan suuntaan.

TAN07 Produktion harjoittelu ja esittäminen, 2 op

Perehdytään tanssiteoksen harjoitteluun. Opintojakso kattaa sekä produktion harjoitukset että läpime-
not ja esitykset. Työryhmässä jaetaan sekä tiedottamiseen että esteettiseen ilmeeseen vaadittavat teh-
tävät, joita toteutetaan yhdessä. Opintojaksoin liittyy myös esityksen purku ja reflektointi. Produktioon
sisältyy pitkäjänteinen harjoittelu, esiintyminen, yhteistoiminnallisuuden edistäminen ja tansillisuu-
den kehittyminen. Opintojaksossa opiskelijat toimivat itsenäisesti, oma-aloitteisesti ja aloitteenteki-
jöinä.

TALD07 Tanssin lukiodiplomi, 2 op

Opiskelija valmistaa joko yksin tai ryhmässä tanssitaiteen opinnäytteen. Lukiodiplomin suorittamisen
kriteerinä on, että opiskelija on suorittanut vähintään kuusi tanssin opintopistettä pohjaopintoina.
Katso opetushallituksen sivuilta valtakunnalliset tanssin lukiodiplomin ohjeet:
<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tanssin-lukiodiplomi>. Diplomin suorittaminen alkaa jo en-
simmäisessä periodissa, ja tapaamiset sijoittuvat koko lukuvuodelle.

Tanssin produktiot ja yhteistyöprojektit lukuvuonna 2026–2027

1. periodi

TAN07 Tanssiproduktion *Galaxien tanssi* lisänäytökset Tanssin Talon Erkko-salissa, 2 op

Teos oli ensi-illassa toukokuussa 2025. Lisäesitykset tapahtuvat Tanssin Talon Erkko-salissa elo-
kuussa 2026. Koreografian visuaalisena materiaalina käytetään tähtivalokuvauskurssin (FY11 ja
KU07) tuotoksia projisoituna osaksi teosta. Galaksien tanssi taipuu, kiertyy, spiraloi ja ulottuu läpi
ajan ja paikan. Huom! Opintojakso on valittavissa vain opiskelijoille, jotka olivat mukana Gala-
xien tanssi -produktiossa kevään 2025 aikana.

2. ja 3. periodi

TAN05–07 Opiskelijoiden omat koreografiat, 6 op

Perehdymme omassa pienryhmässä valittuun tanssityyliin ja -tekniikkaan. Teos voi pohjata hiphop-
piin, nykytanssiin, showtanssiin tai vaikkapa balettiin. Produktion aikana tehdään erilaisia yksilö- ja
ryhmäharjoituksia koreografian tuottamiseksi, ja opiskelijat saavat vaikuttaa teoksen musiikkiin, si-
sältöön ja puvustukseen osana koreografista kokonaisuutta.

Produktion rytmitys: TAN05–06 toisessa periodissa, TAN07 kolmannessa periodissa (tunnit jatkuvat joulun asti, esiintyminen joulujuhlissa ja tapahtumapäivässä).

Koreografeina toimivat Fiona Ruusunen ja Inna Rajapaju sekä kolmas myöhemmin nimettävä koreografi.

3. periodi

TAN05-07 Tanssiproduktio, 6 op

Teemme opintojakson aikana koreografian yläsaliin. Koreografian sisältö selviää myöhemmin.

Produktion aikana tehdään erilaisia yksilö- ja ryhmäharjoituksia koreografian tuottamiseksi, ja opiskelijat saavat vaikuttaa teoksen musiikkiin, sisältöön ja puvustukseen osana koreografista kokonaisuutta.

5. periodi

TAN05 ja MU05 Musikaaliensemble, 2–4 op

Tanssin ja musiikin yhteistyöopintojakso, jossa tutustutaan ensemble-työskentelyyn musiikin ja tanssin näkökulmasta. Opintojaksolla valmistetaan kaksi koreografioitua musikaalikappaletta. Voit hakea mukaan laulamaan ja tanssimaan tai laulamaan, tanssimaan ja soittamaan bändiin tai soittamaan bändiin. Katso tarkemmat tiedot tämän esitteen lopussa olevasta proggisten ja yhteistyöopintojaksojen osiosta.

TEATTERI

Valinnaiset opinnot

TEA01 Improvisaatio – Omalta pohjalta, 2 op

Opintojaksossa harjoitellaan teatterillisen ilmaisun perusteita, kuten vuorovaikutusta, keskittymistä ja kontaktissa toimista. Pääosassa ovat teatteritaiteellinen työskentely, mielikuvat ja näyttämöllisissä tilanteissa toimiminen. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S/H.

TEA02 Klassikkodraamoista nykypäivään, 2 op

Harjoitellaan klassikkodraamojen avulla näyttämöllistä ajattelua, näytelmän tulkintaa, fyysistä ilmaisu- ja kontaktista toimimista. Työskentelyn lähtökohtana ovat oman ja muiden työskentelyn analysointi sekä esiintymisen harjoittelu. Opintojakso arvioidaan numeroasteikolla 4–10.

TEA03, TEA04 ja TEA05 Esiintymään!

Kiinnostaako teatteriesityksen valmistaminen? Haluatko päästä näyttämään osana teatteritaiteellista työryhmää? Valitse silloin opintojaksot TEA03 (Teatteriesityksen suunnittelu - Teos hahmottuu, 2 op), TEA04 (Teatteriesityksen harjoittelu - Teos saa muodon, 2 op) ja TEA05 (Teatteriproduktio – Teos kohtaa yleisön, 2 op). Ne muodostavat yhtenäisen produktiokokonaisuuden, ja ne valitaan yhdessä.

TEA03–05-proggiskokonaisuuksia on tarkoitus toteuttaa kuusi lukuvuonna 2026–2027. Jokainen kuuden opintopisteen laajuinen proggis jakautuu kahteen peräkkäiseen periodiin. Proggiksia järjestetään läpi lukuvuoden – todennäköisimmin periodeissa yksi ja kolme alkaa kummassakin yksi proggiskokonaisuus ja periodeissa kaksi ja neljä kaksi kummassakin.

Proggisopinnoissa lähdetään liikkeelle teoksen suunnittelusta ja perehdytään mm. dramaturgiseen työskentelyyn ja esitystuotannollisiin tehtäviin. Proggiksen ensimmäisessä periodissa opiskellaan opintojakso TEA03 ja jälkimmäisessä opintojaksot TEA04 ja TEA05 rinnakkain. Ensin harjoitellaan kokonaisvaltaista roolityöskentelyä ja toimitaan teoksen vaatiman valosuunnittelun, äänisuunnittelun, lavastamisen, maskeerauksen, puvustamisen ja tuottamisen parissa. Läpimenojen ja esitysten myötä hahmotetaan teoksen kokonaisuuden kannattelua, kehitetään ensembletyöskentelyä ja harjaannutaan yleisön kohtaamisessa.

Esityksellisinä keinoina käytetään teatterin eri tyylilajeja, (mm. nykyteatteri, musiikkiteatteri, fyysinen teatteri, absurdi teatteri), työstetään valmiita ja itse tehtyjä tekstejä ja voidaan myös pukea klassikkodraamoja vanhoihin ja uusiin muotoihin! Jokaisella proggisryhmällä on tapaaminen jo keväällä -26, jolloin käynnistetään ryhmän toiminnan alustava suunnittelu.

TEA06 Teatterin valta ja vallattomuus – Teatterihistoria, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan länsimaisen teatterin kehityksen keskeisiin aikakausiin näytelmäkirjailijoihin ja näytelmiin. Tarkastellaan varhaisempien teatteritraditioiden hyödyntämistä nykyisessä teatterin tekemisessä. Työskentely ja keskustelut tukevat opiskelijan teatterikäsityksen muodostamista ja omien näkemysten ilmaisemista. Opintojakso arvioidaan numeroasteikolla 4–10.

TEA07 Näyttelijä valmistautuu - Treenaamisen taito, 2 op

Tavoitteena on, että opiskelija monipuolistaa ilmaisuaan ja harjaantuu fyysisessä harjoittelussa. Opintojaksossa tehdään itsenäistä taiteellista työskentelyä sekä tutustutaan näyttelijän eri harjoitusmetodeihin. Valmistuvat monologiesitykset voidaan ryhmän niin päättäessä avata myös ulkopuoliselle yleisölle. Opintojakso arvioidaan numeroasteikolla 4–10.

TEA08 Ohjaaja valmistautuu - Traditioista omaan suunnitelmaan, 2 op

Opiskelija kehittää omaa ohjaajuuttaan tutustumalla teatteriproduktion eri osa-alueisiin sekä oppii kehittämään esitysidean ja siitä ohjaussuunnitelman. Opintojaksossa tutkitaan valon, äänen, tekstin ja tilan merkitystä ohjaajan taiteeseen ja harjoitellaan vuorovaikutusta ohjaajan ja näyttelijän välillä. Ohjaamisen teoriaan tutustutaan kirjallisuuden ja keskustelujen avulla. Opintojakso arvioidaan numeroasteikolla 4–10.

TEA09 Ohjaajantaide - Ideasta toiminnallinen muoto, 2 op

Opintojaksossa syvennyttään käytännön kokemuksen kautta ohjaajantyöhön ja tarkastellaan toiminnallisesti ohjaajan ja näyttelijän vuorovaikutusta. Opintojaksossa valmistetaan esityksiä pienryhmissä ja harjoitellaan ohjaussuunnitelman laatimista ja toteuttamista. Opintojakso toteutetaan periodissa 5 (mahdollisesti yhteistyössä TEA10-opintojakson kanssa). Opintojakso arvioidaan numeroasteikolla 4–10.

TEA10 Näyttelijäntaide - Ideasta toiminnallinen muoto, 2 op

Opintojaksossa syvennyttään näyttelijän työhön kokemuksen kautta ja opitaan toimimaan taiteellisen työryhmän jäsenenä. Opintojakso toteutetaan (mahdollisesti yhteistyössä opintojakson TEA09 ohjaajaopiskelijoiden ohjaamissa projekteissa) periodissa 5. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S/H.

LD08.teatteri Teatterin lukiodiplomi, 2 op

Haluatko toteuttaa itsenäisen teatteritaiteellisen työn, yksin tai ryhmässä, ja saada siitä ammattilaisten arvion? Teatterin lukiodiplomi on silloin sinua varten! Voit tehdä diplomityön näyttelemisestä, kameranäyttelemisestä, ohjaamisesta, dramaturgiasta, valosuunnittelusta, äänisuunnittelusta, lavastamisesta, puvustamisesta, maskeeraamisesta tai tuottamisesta, mikäli sinulla on alan riittävät pohjaopinnot.

Arviointikatselmus on marraskuussa. Mahdollisesti järjestetään myös toinen katselmus toukokuun alussa (työskentely 4.–5. periodissa).

Edeltävät opinnot: Vähintään 6 opintopistettä teatteriopinnoita alalta, jolta teet diplomityön.

VALOSUUNNITTELU

Valinnaiset opinnot

VAL01 Valotekniikan perusteet, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan siihen, mitä valosuunnittelu on teatterissa. Opitaan uusia taitoja käytännön harjoitusten ja demonstraatioiden avulla. Tutkitaan, mitä valo on ja miten se käyttäytyy, harjoitellaan teatterin valokaluston käyttöä sekä opetellaan, miten valojärjestelmä toimii. Opetellaan valosuunnitteluun liittyvää sanastoa, valonheitinten ripustamista ja tietenkin sitä, kuinka valopöytä toimii. Opintojaksossa perehdytään myös värien ihmeelliseen maailmaan sekä valon muihin ominaisuuksiin. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii katsomaan valoa uudesta näkökulmasta ja ymmärtää, kuinka valojärjestelmä toimii, sekä osaa ajaa taide-esityksen valot.

VAL02 Valosuunnittelun perusteet, 2 op

Opintojakson suorittaminen edellyttää VAL01-opintojakson suorittamista.

Opintojaksossa kerrataan ja syvennetään aiemmin opittuja taitoja. Opitaan katsomaan ja analysoimaan esityksiä valosuunnittelun näkökulmasta, perehdytään valodramaturgiaan ja laajennetaan osaamista teatterin lisäksi muihin esittäviin taiteisiin. Jokainen opiskelija suunnittelee ja toteuttaa itsenäisen projektin liittyen esim. teatteri-, tanssi-, puhe- tai musiikkiesitykseen ja oppii toimimaan osana taiteellista työryhmää. Opintojaksossa tehdään vierailu teatteriin tai muuhun valosuunnittelijan työskentelyn kannalta kiinnostavaan paikkaan.

VAL03 Tapahtumien valotekniikka, 2 op

Opintojakson suorittaminen edellyttää VAL01-opintojakson suorittamista.

Opintojaksossa suunnitellaan ja toteutetaan valot koulun taideproduktioihin, juhliin ja tapahtumiin itsenäisesti ja opettajan ohjauksessa. Suuri osa opintojaksosta on itsenäistä työskentelyä osana taiteellista työryhmää. Tavoitteena on, että opiskelija saa käytännön kokemuksen työskentelystä valoteknikkona tapahtumatekniikan parissa. Opiskelija näkee tapahtumatekniikan suunnitteluprosessin kokonaisuudessaan ja saa käsityksen asioista, joita valoteknikon on otettava huomioon. Opiskelija syventää valoteknisiä ja valosuunnittelullisia taitojaan ja kehittää taiteellisen yhteistyön ja itsenäisen työskentelyn taitojaan.

Koulun ulkopuolella tapahtuvissa produktioissa otetaan haltuun esityspaikoilla jo olemassa oleva valokalusto tai suunnitellaan ja rakennetaan koko tekniikka itse hyödyntäen koulun omaa sekä vuokrattavaa kalustoa. Unohtamatta tietenkään työturvallisuutta!

Opintojakso alkaa yhteisellä kokoontumisella syksyllä, minkä jälkeen opiskelijat jakautuvat kiinnostuksen ja tarpeen mukaan taideproduktioiden valoihin. Opintojakso on mahdollista suorittaa esimerkiksi joulujuhlan tai vanhojen tanssien valoissa. Opiskelijoita, jotka haluaisivat tehdä valosuunnittelua tiettyyn ensi vuoden taideproduktioon, pyydetään ottamaan yhteyttä valosuunnittelun opettajaan.

VAL04 Valon digitaalinen luonnostelu, 2 op

Opintojakson suorittaminen edellyttää VAL01-opintojakson suorittamista.

Oletko aina halunnut tietää, miten 3D-piirros syntyy? Tässä opintojaksossa syvennytään opiskelemaan valosuunnittelijan ennakkosuunnitteluun ja -ohjelmointiin liittyviä taitoja. Tutustutaan valokarttojen ja pienoismallien digitaaliseen mallintamiseen ja harjoitellaan valon mallintamista digitaalisessa ympäristössä. Opiskelijoilta edellytetään kykyä työskennellä myös itsenäisesti.

VAL05 Valosuunnittelijan taiteellinen työskentely, 2 op

Opintojakson suorittaminen edellyttää VAL01-opintojakson suorittamista.

Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan valmiuksia itsenäiseen valosuunnittelu- ja valotekniseen työhön erilaisissa taideproduktioissa. Opiskelija hakeutuu tarvittaessa opettajan avustuksella taideproduktioon, asettaa itselleen taiteellisia tavoitteita ja toteuttaa tavoitteitaan osana taiteellista työryhmää. Opiskelijoita, jotka haluaisivat tehdä valosuunnittelua tiettyyn ensi vuoden taideproduktioon, pyydetään ottamaan yhteyttä valosuunnittelun opettajaan.

ÄÄNISUUNNITTELU

Valinnaiset opinnot

ÄÄN01 Äänitekniikka, liveäänentoisto ja äänisuunnittelu, 2 op

Huom! Opintojakson saa mieluusti ottaa jo ensimmäisellä vuosikurssilla.

Opintojaksossa tutustutaan äänitekniikan ja liveäänentoiston perusteisiin sekä live-esityksen äänisuunnitteluun. Tehdään runsaasti käytännön harjoituksia ja leikitään äänellä. Tavoitteena on, että opintojakson jälkeen opiskelija osaa kasata ja kytkeä itsenäisesti äänentoistojärjestelmän, miksata puhe- ja musiikkiesityksen, toteuttaa yksinkertaisen äänisuunnittelun live-esitykseen (esim. teatteri, tanssi) tai installaatioon, tehdä itsenäisiä taiteellisia ratkaisuja, työskennellä rakentavasti ja vastuullisesti taiteellisen työyhteisön jäsenenä ja toimia itsenäisesti yllättävissäkin tilanteissa.

ÄÄN02 Äänisuunnittelu ja studiotyö, 2 op

ÄÄN01:n suorittamista suositellaan ennen tätä opintojaksoa.

Opintojaksossa opiskelija saa yleiskuvan äänisuunnittelusta taiteenlajina sekä perustaidot äänisuunnittelun ja musiikkituotannon työvaiheisiin. Opintojakson aluksi opiskellaan yhteisesti äänisuunnittelun sekä tietokonepohjaisen äänittämisen, editoinnin ja miksauksen perusteet. Tämän jälkeen kukin

opiskelija erikoistuu johonkin äänisuunnittelun lajiin, esim. musiikkiin, elokuvaääneen, teatteriääneen, radioon tai kuunnelmaan, ja tekee oman harjoitustyön.

Harjoitustyössä suositellaan yhteistyötä esim. median, kuvataiteen, musiikin, teatterin, tanssin tai puheilmaston opintojaksojen kanssa. Opiskelijoita, jotka haluaisivat tehdä lopputyönään äänisuunnittelua tiettyyn ensi vuoden taideprojektiin, pyydetään ottamaan yhteyttä äänisuunnittelun opettajaan.

ÄÄN03 Äänten keikkatekniikka, 2 op

Opintojakson suorittaminen edellyttää opintojakson ÄÄN01 suorittamista.

Opintojaksossa toteutetaan äänitekniikkaa, äänittämistä ja/tai äänisuunnittelua koulun taideproggiksiin, elokuvaan, juhliin ja tapahtumiin itsenäisesti ja opettajan ohjauksessa. Suuri osa opintojaksosta on itsenäistä työskentelyä osana taiteellista työryhmää. Tavoitteena on, että opiskelija saa käytännön kokemuksen työskentelystä tapahtumatekniikan tai elokuvatuotannon parissa. Opiskelija näkee produktion suunnitteluprosessin kokonaisuudessaan ja saa käsityksen asioista, joita äänissä on otettava huomioon. Opiskelija syventää äänitekniisiä ja äänisuunnittelullisia taitojaan ja kehittää taiteellisen yhteistyön ja itsenäisen työskentelyn taitojaan.

Opintojakso alkaa tapaamisella syksyllä, minkä jälkeen opiskelijat jakautuvat kiinnostuksen ja tarpeen mukaan taideproduktioiden ääniin. Opintojakso on mahdollista yhdistää ÄÄN02-, MED04-, MED06- tai ÄÄN04-opintojaksoihin, missä tapauksessa kannattaa kysyä lisätietoja äänisuunnittelun opettajalta. Opiskelijoita, jotka haluaisivat tehdä äänisuunnittelua tiettyyn ensi vuoden taideproduktioon, pyydetään ottamaan yhteyttä äänisuunnittelun opettajaan.

ÄÄN04 Muusikkona taideproduktiossa, 2 op

Opintojakson suorittaminen edellyttää MU01-opintojakson suorittamista.

Opintojakso on tarkoitettu opiskelijalle, joka haluaa säveltää tai sovittaa taideproduktioihin tai toimia niissä muusikkona. Produktioon säveltäminen ja sovittaminen sekä produktiossa musisointi on suu- relta osin itsenäistä työskentelyä, jota musiikinopettaja ohjaa tarvittaessa. Säveltämistä, sovittamista ja musisointia tehdään tietyssä, ennalta sovitussa produktiossa yhteistyössä produktion ohjaavan opettajan kanssa. Opiskelija voi myös toteuttaa itsenäisesti monitaiteisen produktion, jossa hän esim. tekee fiktioelokuvan opintojaksossa MED06, säveltää siihen musiikkia opintojaksossa ÄÄN04 ja äänittää musiikin opintojaksossa ÄÄN02. Jos opiskelijalla ei ole produktiota mielessään mutta säveltäminen, sovittaminen tai musisointi kiinnostaa, kannattaa ottaa yhteyttä musiikinopettajiin, jolloin opettajat pyrkivät järjestämään tilaisuuksia yhteistyöhön.

Opiskelijoita, jotka haluaisivat tehdä tämän opintojakson puitteissa musiikkia tiettyyn taideproduktioon, pyydetään ottamaan yhteys äänisuunnittelun opettajaan.

ÄÄN05 Äänen jatkokurssi, 2 op

Opintojakson suorittaminen edellyttää opintojaksojen ÄÄN01 ja ÄÄN03 suorittamista.

Valitse tämä opintojakso, jos olet jo tehnyt ÄÄN01:n ja ÄÄN03:n ja haluat jatkaa äänten tekemistä itsenäisesti Kallion produktioissa. Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan valmiuksia käytännön äänisuunnittelu- ja äänitekniseen työhön erilaisissa taideproduktioissa. Opiskelija asettaa opettajan ohjauksessa itselleen taiteellisia tavoitteita ja toteuttaa tavoitteitaan osana taiteellista työryhmää. Suurin osa työskentelystä on itsenäistä työskentelyä.

Opintojakso on mahdollista yhdistää ÄÄN02-, MED04-, MED06- tai ÄÄN04-opintojaksoihin, missä tapauksessa kannattaa kysyä lisätietoja äänisuunnittelun opettajalta. Opiskelijoita, jotka haluaisivat tehdä äänisuunnittelua tiettyyn ensi vuoden taideproduktioon, pyydetään ottamaan yhteyttä äänisuunnittelun opettajaan.

MONIAINEISET PROGGIKSET JA YHTEISTYÖPROJEKTIT

Projektiopintojakso FY09.ilmasto & KE07.ilmasto Ympäristötutkimus: Ilmastonmuutoksen kemian ja fysiikkaa, 2 op

Haluatko ymmärtää ilmastonmuutosta ilmiönä paremmin? Kurkistaa yliopistomaailmaan? Parantaa mahdollisuuksiasi osallistua ympäristöön ja ihmiseen liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun? Fysiikan ja kemian yhteisessä opintojaksossa tutkitaan ilmakehää ja sen kemiallis-fysikaalisia tapahtumia erityisesti ilmastonmuutokseen liittyvistä näkökulmista. Projektissa tehdään olosuhteiden niin salliessa yön yli retki Helsingin yliopiston Hyytiälän metsäasemalle sekä muuta yhteistyötä eri asiantuntijatahojen kanssa. Oppimateriaalina käytetään soveltuvin osin myös Helsingin Yliopiston tuottamaa Lukiolaisen ILMASTO.NYT-verkkokurssin materiaalia. Lisätietoja saa kemian ja fysiikan opettajilta Liisalta ja Ristolta.

Opintojakso toteutetaan fysiikan ja kemian yhteisopetuksena, ja siitä saa joko fysiikkaan tai kemiiaan 2 opintopisteen suoritusmerkinnän S/H. Arvioinnin kriteereinä ovat aktiivinen osallistuminen ja opiskeluun liittyvien tehtävien suorittaminen. Opintojaksoa ei voi opiskella itsenäisesti. **Valitse joko FY09.ilmasto tai KE07.ilmasto.**

Tähtivalokuva, 2–4 op (FY11.tähti, 2 op JA/TAI KU07.tähti, 2 op)

Tähtivalokuva on kuvataiteen ja fysiikan yhteinen valokuvaproggis, jonka aikana opiskelija suorittaa joko fysiikan tai kuvataiteen opintojakson tai halutessaan molemmat.

Miten saadaan kuva tähtitaivaan kohteista, joita paljaalla silmällä ei näe tai joiden muotoa ei erota? Tule ikuistamaan itsellesi kuva tähtitaivaasta, Kuusta, planeetasta, galaksista tai tähtisumusta. Voit myös rakentaa oman näkemyksesi öisestä taivaasta.

Opintojaksolla tutustutaan tähtivalokuvaukseen, ja samalla tutuksi tulevat tähtitaivaan kohteet, kaukoputket sekä valokuvauksen ja kuvankäsittelyn perusteet. Kuvaamiseen käytetään järjestelmäkameroita, digipokkareita, astrokameroita ja kaukoputkia. Opintojaksolla kokeillaan myös perinteisiä valokuvauksen menetelmiä, joiden avulla havainnollistetaan kameran toimintaperiaatteita ja kehitetään omaäänistä valokuvailmaisua. Kuvauspaikat ovat pääsääntöisesti kaupungissa, mutta saatetaan käydä kauempanakin esim. Nuuksiossa.

Opintojakso on jaettu periodeihin 1 ja 2. Opintojakso toteutetaan fysiikan ja kuvataiteen yhteisopetuksena, ja siitä saa valitsemansa suoritustavan mukaan suoritusmerkinnän S/H fysiikkaan tai kuvataiteeseen taikka laajemman kokonaisuuden tapauksessa molempiin.

Lihallisuus ja kuolema, 2 op (HI07.liha, 2 op TAI KU05.liha, 2 op)

Lihallisuus ja kuolema on kuvataiteen ja historian yhteinen taidehistoriaproggis, jonka aikana opiskelija suorittaa joko historian tai kuvataiteen opintojakson.

Opintojaksolla tutkitaan, miten eurooppalaisen taiteen historiassa on lähestytty ruumiillisuutta ja elollisen ympäristömme fyysistä olemusta – ja sen katoavaisuutta. Ihmisen lihallisuus on liitetty aistillisuuteen, fyysiseen vetovoimaan ja seksuaaliseen haluun, jotka on usein yhdistetty moraaliseen rappioon ja pahaan, joita seuraa sairaus ja kuolema. Toisaalta elämän sykliisyys – synty, kasvu ja kukoistus, kuihtuminen ja kuolema – on haluttu nähdä luonteenomaisena, ei hyvänä eikä pahana, kaikelle elolliselle, niin ihmiselle kuin meitä ympäröivälle luonnolle.

Opintojaksolla tutkitaan kuvataidetta antiikista avantgardeen ja perehdytään aiheen yhteiskunnalliseen ja aatteelliseen kontekstiin. Lisäksi opintojakso pitää sisällään taiteellista työtä lihallisuuden ja kuoleman teemojen ympärillä. Opintojakson lopuksi opiskelijoiden töistä kootaan näyttely.

Jos haluat mukaan opintojaksolle, valitse 4. periodiin joko HI07.liha tai KU04.liha. Valinnastasi riippumatta pääset sekä tekemään taidetta että oppimaan historiaa.

Produktioon osallistuminen edellyttää, että suoritettuna on ainakin KU01 ja HI01.

FI05/PUH08 Puhu viisaasti, 2 op

Opintojakso toteutetaan filosofian ja puheilmaisuuden oppiaineiden yhteistyönä. Harjoitellaan keskeisiä filosofiaan ja puheviestintään liittyviä taitoja, kuten argumentointia ja keskustelukumppanin esittämien perustelujen arviointia. Tehdään keskustelu- ja väittelyharjoituksia. Opintojaksolla hyödynnetään Sokrates-väittelykilpailun aihepiirejä.

ERY04.runovideo Runovideo/videoruno, 2 op

Kirjallisen ilmaisun ja median yhteisessä opintojaksossa tarkastellaan runon ja videon liitoksia sekä kielen ja kuvan suhdetta. Voiko runon kuvittaa? Millainen olisi liikkuva kuvaruno? Miten videomateriaalia voi hyödyntää runoesityksessä? Tutkimme asiaa lyhyiden kirjoitusharjoitteiden ja videodemojen kautta. Tule mukaan keksimään ja kokeilemaan!

MU5.ens ja TAN5.ens Musikaaliensemble, 2–4 op

Yhteistyöopintojakso, jossa tutustutaan ensemble-työskentelyyn musiikin ja tanssin näkökulmasta. Opintojaksolla valmistetaan kaksi koreografioitua musikaalikappaletta. Voit hakea mukaan

- laulamaan ja tanssimaan
- laulamaan, tanssimaan ja soittamaan bändiin TAI
- soittamaan bändiin.

Opintojakson tavoitteena on harjoitella laulamisen, tanssimisen ja soittamisen yhteensovittamista. Opiskelijoilta ei edellytetä musiikki- tai tanssitaustaa, mutta osallistuminen edellyttää halua ja sitoutumista yhteiseen työskentelyyn ja koko ensemblen kehittämiseen.

Opintojaksolle osallistujat valitaan motivaatiokirjeen perusteella, joka tulee lähettää Wilmassa Maiju Kuivalaiselle, Joonas Tuomiselle ja Hanna Kivimäelle 30.3. mennessä. Kerro motivaatiokirjeessä:

1. Mitä haluaisit tehdä opintojaksolla (laulaa, tanssia, soittaa, ja jos soittaa, mitä instrumenttia/instrumentteja)?
2. Mitkä ovat aikaisemmat opintosuorituksesi tanssin ja musiikin kursseista?
3. Miksi pidät intensiivisestä laulun/tanssin/soittamisen harjoittelusta ja mitä aikaisempaa kokemusta sinulla mahdollisesti on siitä (jos haet esim. laulamaan ja tanssimaan, kerro niiden harjoittelusta, ja jos soittamaan, kerro sen harjoittelusta)?
4. Mitkä ovat vahvuutesi ryhmätyöskentelyssä (esim. aktiivinen ja tunnollinen läsnäolo treeneissä, muiden kannustaminen, innostunut osallistuminen, toisten huomioiminen, oma-aloitteisuus)?
5. Onko sinulla ehdotuksia esitettävien kappaleiden suhteen, ja jos on, mitä ne ovat?

Jos opintojaksolle ilmoittautuu maksimiryhmäkokoja enemmän opiskelijoita, bändiin pyritään valitsemaan soittimia, joista on mahdollista muodostaa toimiva bändikokoonpano. Valintaperusteena laulamaan/tanssimaan ja/tai soittamaan voidaan käyttää lisäksi edeltäviä musiikin ja/tai tanssin opintoja sekä sitä, mitä opiskelija kertoo suhteestaan harjoitteluun ja ryhmätyöskentelyyn.

Opintojaksolle voi osallistua myös ääniteknikkona. Ääniteknikot vastaavat bändin ja laulun vahvistamisesta jo harjoitusvaiheessa. Jos haluat mukaan ääniin, valitse opintotarjottimelta kurssi ÄÄN03.ens ja laita heti Wilma-viesti Hanna Kivimäelle, Joonas Tuomiselle ja Maiju Kuivalaiselle.

Rotterdam, 6 op (KIL08.rotterdam JA MU16.rotterdam, 4 op JA KIL10.rotterdam TAI MU17.rotterdam, 2 op)

Rotterdam on kirjallisen ilmaisun ja musiikin kansainvälinen projekti, joka toteutetaan yhteistyössä rotterdamilaisen De Theaterhavo/vwo-taidekoulun kanssa. Opintojen osalta kurssit sijoittuvat neljänteen periodiin. Silloin todennäköisesti riveille 6 ja 7 tulee kaksi opintojaksoa, joilla suunnitellaan ja valmistellaan esitys, jossa yhdistyy kirjallinen ilmaisu ja musiikki. Musiikkia tuotetaan sekä perinteisin että hieman kokeellisemmin menetelmin pohtien opintojaksolla kirjoitetuista teksteistä nousevia merkityksiä. Opiskelijat pääsevät mukaan ideoimaan, millaista kirjoittamista ja musiikintekoa produktio sisältää.

Jo ennen produktiojaksoa syksyllä vastaanotamme vieraat Hollannista pe 1.10. – ti 6.10.2026. Ideana on, että jokainen majoittaa parinsa, jonka luo matkustaa sitten keväällä. Majoittajakodissa tulee olla läsnä vähintään yksi vanhempi (tai isovanhempi), ja opiskelijan tulee valmistautua isännöimään omaa vierastaan. Matkustamme itse Rotterdamiin ti 20.4. – su 25.4.2027. Matkasta saattaa aiheutua itse maksettavia kuluja.

Projektiin valittavien opiskelijoiden valintakriteereinä käytetään suoritettuja opintoja, sitoutumista aiempiin opintoihin, kykyä majoittaa hollantilainen nuori ja perusteluja siitä, miksi opiskelija haluaa mukaan. Projektiin osallistuminen edellyttää vähintään KIL01- sekä MU01-opintojaksojen suorittamista. Opiskelija saa produktiosta 6 opintopistettä, ja ne voivat painottua osallistumisen mukaan enemmän joko kirjalliseen ilmaisuun tai musiikkiin. Mikäli opiskelija on jo suorittanut jonkin projektin sisältämän opintojakson, suorituksen saa ERY-opintojaksosta.

Maamerkkejä (KIL09, 2 op JA PUH07, 2 op)

Produktio toteutetaan kirjallisen ilmaisun ja puheilmaisun oppiaineiden yhteistyönä. Produktiossa valmistetaan ja esitetään omakohtaisia monologiesityksiä. Toisessa periodissa killin opintojaksolla kukin opiskelija kirjoittaa yhteisestä väljästä teemasta tekstin opettajan ja ryhmän tukemana. Kolmannen periodin puhistunneilla teksti treenataan esitykseksi opettajan ohjauksessa.

Jos haluat osallistua produktioon, valitse KIL09.Maamerkit. PUH07.Maamerkit lisätään sinulle automaattisesti myöhemmin. Ennen produktioon osallistumista suositellaan KIL01-, KIL02- ja KIL04- sekä PUH01- ja PUH03-opintojaksojen suorittamista.

Opintojaksolle osallistujat valitaan motivaatiokirjeen perusteella, joka tulee lähettää Wilmassa Sampo Harjulle ja Susanna Pasulalle viimeistään 30.3. klo 22. Kerro motivaatiokirjeessä lyhyesti:

1. Miksi produktio kiinnostaa sinua?
2. Mitkä ovat aikaisemmat opintosuorituksesi kirjallisesta ilmaisusta ja puheilmaisuudesta? Aiotko suorittaa jotain vielä ensimmäisessä tai toisessa periodissa?
3. Kuvaile palautteen merkitystä sinulle kirjoittamisessa ja ohjaamisessa.
4. Millaisia vahvuuksia sinulla on proggiksen kannalta (esim. aktiivinen ja sitoutunut läsnäolo tunneilla ja treeneissä, aikatauluista kiinni pitäminen, sinnikkyys kirjoittamisessa ja tekstin muokkaamisessa tai esityksen treenaamisessa, muiden kannustaminen ja auttaminen eteenpäin)?
5. Onko sinulla ehdotuksia tämän vuoden aiheesta, ja jos on, mitä?

KIRJAKALLIO

KirjaKallio on kirjallisen ilmaisun, median ja puheilmaisuuden yhteinen kirjallisuushanke.

Kirjamessut (KIL07, 2 op JA MED10, 2 op JA PUH05, 2 op)

KirjaKallio tuottaa ohjelmaa Helsingin Kirjamessujen Kallio-lavalle. Neljän messupäivän ajan opiskelijat haastattelevat kirjailijoita näiden teoksista, tekevät teosten katkelmista puhetaide-esityksiä sekä vetävät paneelikeskusteluja. Haastattelutekniikan harjoittelu, kysymysten pohtiminen, puhisve-tojen hiominen sekä muu messuille valmistautuminen tapahtuu 1. ja 2. periodissa ennen messuja.

Kirjamessut järjestetään 22.–25.10.2026.

Jos haluat mukaan Kirjamessuille, valitse 1. periodiin KIL07.Messut-opintopaketti. 2. periodin MED10.Messut-opintopaketti lisätään sinulle automaattisesti. Proggiksessa on mahdollista tehdä myös puhetaide-esityksiä, joista saa PUH05-suorituksen. Lisäksi voi toimia Iskuryhmässä (MED09), joka vastaa KirjaKallion tuottamisesta ja tiedottamisesta, lavan käytännöistä sekä yhteistyöprojekteista.

Produktioon osallistuminen edellyttää, että suoritettuna on ainakin kaksi seuraavista opintopaketeista: KIL01, PUH01 ja MED01.

KirjaKallio kautta vuoden (KIL08, 2 op JA PUH06, 2 op)

KirjaKallio kautta vuoden -proggiksessa tehdään pieniä keikkoja pitkin lukuvuotta. Aiempina vuosina on kirjoitettu, tehty puhetaidetta, Kyky-lehden toimittamista, sometuoottamista, juontamista, haastatteluja, kirjallisia muotokuvia, tilausrunoja, koelukua ja joka vuosi jotain, mitä emme ole osanneet edes arvata.

KirjaKallio tekee yhteistyötä monenlaisten toimijoiden, esimerkiksi kirjallisuusfestareiden, kirja-kauppojen, museoiden ja koulujen kanssa. Opintojaksot on sijoitettu ensimmäiseen periodiin rivien ulkopuolelle, mutta työskentely jakaantuu koko lukuvuodelle. Lukuvuoden alussa on ainakin yksi yhteinen kokoontuminen.

Voit osallistua keikoille oman tilanteesi mukaan ja tehdä joko KIL08- tai PUH06-opintojakson tai molemmat. Opintojaksoa voi suorittaa useammankin lukuvuoden aikana.